PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 40 (4814)

TRST, četrtek 16. februarja 1961

Nepobitni dokazi o fašističnem vodstvu šovinistične ofenzive

Nacistični župan in fašistični polkovnik med glavnimi organizatorji demonstracij

Štirje openski mladinci so bili včeraj - po skoro petih dneh - izpuščeni iz zapora - Upamo, da je s tem zadeva z izzivalnimi napisi zaključena

Od sobote po nedolžnem zaprte openske mladince so včeraj po nalogu državnega pravdnika izpustili na svobodo. Okoli pol petih so prišli nasmejanih obrazov, neobriti, toda pogumni skozi vrata koronejskih zaporov, kjer jih je že čakala skupina njihovih prijateljev ter drugih slovenskih fantov in deklet. Srečanje je bilo izredno prisrčno ter smo pri nekaterih dekliceh opazili tudi solze v očeh. To je bil spontan izraz solidarnosti mladih ljudi do svojih po nedolžnem zaprtih tovarišev, ki niso naredili nič zločinskega niti moralno nečastnega, temveč so samo jovno izpovedali, da Slovenci zahtevamo svoje pravice.

Fantje so povedali, da niso pisali inkriminiranih napisov, ki so se pojavili na skrivnostno sumljiv način kasneje na Opčinah, in za katere jih je policija dolžila. Povedali so tudi, da so že med prvim zaslišavanjem na policiji, ki je bilo nekaj čez polnoči, odkrito in brez strahu povedali, kaj in kje so pisali. Tako so nam povedali, da so na zidu na ovinku pri Obelisku napisali: «Slovenci hočemo svoje pravice». To so naredili v modri barvi, oziroma je bila zadnja črka «e» v besedi pravice zelena, ker jim je modra barva zmanjkala. Nasproti so na transformatorju napisali v zeleni barvi «Tukaj smo tudi Slovenci». V rdeči barvi pa so napisali na poslopju hranilnice «Nočemo fašistov», na pločniku pred šolo «V Trstu smo tudi Slovenci» ter na drugi klopci pred tramvajem «Dol z MSI».

Vsi ti napisi pa ne morejo notenega žaliti in najmanj italijanskega naroda, kar so fantje tudi na vseh zaslišavanjih odločno poudarili ter dodali, da oni nikakor ne istovetijo fašistov z Italijo in italijanskim ljudstvom s katerim hočemo Slovenci živeti v miru ter v bratskem sodelovanju.

Značilne so tudi nekatere izjave ter pripombe policistov, ko so fante pripeljali v koronejski zapor. Tam so jih namreč prijavili, kot da so bili udeleženi pri demonstracijah, naskar so se čuli splošni komentarji, naj bodo brez skrbi in da bodo takoj prišli na svobodo. Toda takoj ko so pojasnili, da oni niso fašisti, ter da zahtevajo slovenske pravice, so se obrazi policistov zdaljšali in komentarji so bili povsem drugačni.

Openski mladinci so na policiji tudi odločno izjavili, da so pisali napise, da s tem javno izrazijo svoje ogorčenje nad fašističnim vandalskim divjanjem proti Slovencem, in zlasti tudi ogorčenje, ker oblasti niso ukrenile proti fašistom ničesar ter so njih divjanje s tem dopuščale.

Državni pravdnik je na zahtevo staršev, ki jo je sestavil pravni zastopnik odv. Tončič, openske mladince izpustil na začasno svobodo. Prizadeti starši ter vsa slovenska javnost pričakujejo, da je s tem zadeva zaključena, saj mladinci nikakor niso krivi zločina žaljive italijanskega naroda in države.

Slovenska javnost pa tudi sprašuje, kdo in zakaj je naredil številne žaljive napise.

O tehničnih podrobnostih tega vprašanja smo že obširno poročali in dokazali, kako je bilo to zapleteno in brez «zavarovanega hrbta» skoro nemogoče delo.

Prav tako zanimivi pa so tudi komentarji političnega značaja, ki se čujejo med ljudmi. Predvsem se poudarja, da so določeni šovinistični krogi imeli nedvomen interes vriniti med vrsto protifašističnih napisov tudi take, katerih vsebine ni nikoli zagovarjal noben Slovenec. To pa prav zato, da se kompromitira spontan in pošten odpor, ki ga je v preteklem tednu zlasti odločno pokazala mladina. Hkrati pa je tako ravnanje, kateremu so sledili strog zapor, grožnje s prijavo na porotno sodišče pod hudo obtožbo, pisanje šovinističnega tiska itd., služilo tudi kot ustrahovalna metoda, da se prepreči kakršna koli akcija.

Medtem pa smo šele včeraj v najnovejših številkah revanšističnih tednikov *«Arena di Pola»* in *«Difesa Adriatica»* zasledili nove dokaze, da so bili med voditelji najnovejše šovinistične ofenzive proti Slovencem in njihovim pravicam ne samo fašisti od MSI, temveč da je bil med njimi celo bivši nacistični tržaški župan odv. Cesare Pagnini.

Že v soboto, t. j. najbrž istega dne, ko je fašistična pobalinska drhal napadla Kulturni dom, se je sestal občni zbor delegatov Lege Nazionale, in sicer šele v drugem sklicu, ker v prvem očitno zaradi pomanjkanja delegatov ni bil sklepčen (to je še en dokaz, da *«40.000 članov v Julijski krajini in v drugih mestih* Italije» kot je poveda predsednik odv. Harabaglia (nekoč — pred desetimi leti — jih je bilo več kot 160.000, kar pomeni, da 120.000 noče nič več slišati o tej šovinistični organizaciji), kaj malo brigajo občni zbori in druge akcije organizacije, ki bi morala biti že davno pokopana. Kot piše *«Difesa Adriatica»*, ki je izšla z ogromnim rdečim naslovom na prvi strani *«Nella patria di Rossetti non si parla che italian»*, je bil med glavnimi govorniki tega pičlega občnega zbora prav bivši nacistični župan Pagnini. Opazili smo ga že drugega dne demonstracij na Ul. Carducci, kako je z zadovoljstvom opazoval in menda tudi nadzoroval razgrajanje pobalinov.

Kdor se ne ve, mu povemo, da Pagnini ni edini fašist v vodstvu Lege Nazionale. V tem vodstvu sedi poleg liberalcev in demokristjanov itd. (med njimi tudi tržaški demokristjanski poslanec prof. Narciso Sciolis!) še marsikateri fašist. Se več! Poleg pred

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Firencah so končno dosegli sporazum glede občinske uprave

Župan: prof. Giorgio La Pira (KD) Podžupan: Enriquez Agnoletti (PSI)

Protestna manifestacija rimskih študentov in afriških študentovskih združenj zaradi umora Lumumbe - Interpelacija monarhistov o pomenu Fanfanijevega govora v Rapallu

(Od našega dopisnika)

RIM, 15. — Na pobudo afriških študentskih združenj in italijanskega protikolonialnega odbora se je vršila danes v prostorih OKUR na univerzi protestna manifestacija zaradi umora bivšega predsednika kongoške vlade Lumumbe in njegovih dveh sodelavcev Okita in M'pola. Poleg domačih študentov se je manifestacije udeležila tudi skupina študentov iz Somalije, Etiopije, Senegala, Nigerije, Ghane, Liberije, Gvineje, Konga in Južne Afrike. Svojo solidarnost sta izrekli tudi socialistična in komunistična mladina. Tudi združenje socialdemokratskih študentov tolmači «ogorčenje italijanskih demokratičnih študentov nad zločinskim umorom kongoškega političnega voditelja Lumumbe in izraža željo, da bi z odločnejšo politično dejavnostjo vlad demokratičnih dežel pri OZN dosegli dokončno politično in moralno obsodbo tistih, ki so odgovorni za ta nov zločin, in ki naj odločno prizadene tiste mednarodne kolonialistične in reakcionarne skupine, ki so resnične in zainteresirane pobudnice tega, kar se je zgodilo».

V Firencah je končno prišlo danes zvečer do sporazuma med KD, PSDI, PSI in PRI glede sestave občinskega odbora. Po tem sporazumu bo župan prof. La Pira, podžupan pa socialist dr. Enriquez Agnoletti. Krščanska demokracija bo imela 6 odbornikov in dva namestnika, socialisti štiri odbornike, PSDI pa dva odbornika in enega namestnika. Občinski svet se bo sestal proti koncu prihodnjega tedna.

Tudi v pokrajinskem svetu v La Spezii, kakor že v občinskem svetu, so sestavili upravni odbor levega centra: za predsednika pokrajine je bil danes izvoljen socialist odvetnik Agostino Bronzi.

Nedeljski govor predsednika vlade Fanfanija v Rapallu bo imel svoj odmev tudi v poslanski zbornici, kjer so Covelli, Lauro in drugi monarhistični poslanci vložili danes interpelacijo, v kateri naprošajo Fanfanija, naj bi jim pojasnil politični pomen nekaterih izjav v tem govoru, predvsem pa: 1. Če je kakšna sprememba v političnem programu sedanje vlade, na podlagi katerega je dobila zaupnico štirih strank. 2. Kakšne cilje namerava doseči z napovedanimi revizionističnimi nameni, in 3. s kakšnimi «ustreznimi silami» meni, da bo dosegel potrebno večino za uresničenje teh ciljev. Očitno je, da monarhisti nameravajo prisiliti Fanfanija, da tudi pred poslanci utemelji nujnost sodelovanja s socialisti ne samo na področju krajevnih uprav, ampak tudi v vladnem merilu, kar bi v sedanjem trenutku spravilo vlado v neprijeten položaj, ker je hkrati v teku manever desničarskih krogov KD proti politiki tajništva Krščanske demokracije, predvsem pa proti Moru.

Predsednik vlade Fanfani se je danes razgovarjal z voditelji strank, ki podpirajo njegovo vlado. Predmet razgovorov so bila vprašanja iz mednarodne in notranje politike. Po razgovoru je n. pr. Saragat izjavil novinarjem, da obstaja med Fanfanijem in njim popolno soglasje glede teh vprašanj. Reale, voditelj PRI, ni hotel dati nobene izjave, Malagodi pa je bil, po svoji stari navadi, zelo zgovoren; do izraza je prišlo tudi v tem primeru njegovo nasprotovanje vsakršni obliki sodelovanja s socialisti, v isti sapi pa je zatrjeval, da so liberalci baje pripravljeni podpreti tudi tako politiko socialnih reform, ki so se ji do sedaj vedno in dosledno upirali, in ki jo je moč uresničiti samo z naslonitvijo na socialiste.

V zvezi s položajem na Siciliji je bilo danes več sestankov med vodilnimi osebnostmi KD. Salizzoni (namestnik tajnika KD) je imel razgovor s sicilskimi deželnimi poslanci La Loggio, Rubinom in Saetto, ki sta jih spremljala poslanec Sinecio in tajnik pokrajinskega odbora KD v Agrigentu dr. Trincanato. Omenjeni pripadajo levi struji KD, ki zagovarja takojšnjo likvidacijo sedanje deželne vlade ki jo podpirajo tudi monarhisti in fašisti. Po razgovoru s Salizzonijem so se omenjeni sestali tudi z Morom. Salizzoni se je sestal tudi s tajnikom PRI Realejem in socialističnim poslancem Corono: izmenjali so si misli o političnem položaju na Siciliji in o vprašanju krajevnih uprav v splošnem. Moro se je razgovarjal tudi s pokrajinskim tajnikom KD v Milanu Marcoro, ki je novinarjem izjavil, da mu je Moro potrdil sklepe vodstva glede krajevnih uprav (kar pomeni, da se v pokrajinskem svetu ne nameravajo ogniti centristični upravi z liberalci, oziroma enobarvni upravi, ki bi ji liberalci ne nasprotovali). Moro je bil tudi v avdijenci pri Gronchiju.

V poslanski zbornici se nadaljuje razprava o petletnem načrtu za razvoj kmetijstva. Spričo okoliščine, da se razprave namerava udeležiti precejšnje število poslancev, se je danes vršila konferenca predsednikov parlamentarnih skupin, na kateri so se dogovorili, da se mora diskusija zaključiti do prihodnje sobote; če bi bilo potrebno, naj bi poleg dopoldanskih zasedanj imeli tudi nočna zasedanja poslanske zbornice. V razpravi v skupščini so nekateri demokristjanski poslanci v glavnem podprli vladni načrt, socialistični poslanec Valori pa je pripomnil, da bi o tem načrtu ne smeli sprejeti nobenega sklepa, dokler ne bi proučili rezultatov, ki jih bo dala bližnja vsedržavna konferenca o vprašanjih italijanskega kmetijstva, ker bi ti zaključki utegnili biti drugačni in bi v takem primeru narekovali drugačne kriterije od onih, ki so narekovali sedanji «zeleni načrt».

Predsednik zbornice Leone je na vprašanje poslanca Caprare (KPI) odgovoril, da bo vlada odgovorila prihodnji petek na vprašanje Pajette glede Konga.

Splošno stavko železničarjev, ki je bila napovedana za jutri, so odložili, ker je uprava državnih železnic postavila nove predloge in se bodo o tem vršila pogajanja.

A. P.

Tudi Gvineja in Gana priznali Gizengovo vlado za zakonito

Demonstranti v Kairu zažgali belgijsko veleposlaništvo - Demonstracije tudi v Parizu, Amsterdamu, Pragi in Varšavi - Nehru je izjavil, da Indija ne bo dovolila, da se njene čete uporabljajo za podpiranje režima banditov

Tudi gvinejska vlada je priznala vlado Gizenge kot edino zakonito vlado Konga. Sklenila je nuditi tej vladi vso svojo podporo. Gvinejska vlada je pozvala vse napredne narode, naj pomagajo Gizengi, da doseže dokončno zmago.

Priznanje Gizengove vlade je sporočila danes tudi Gana. V brzojavki, ki jo je poslal Gizengi, pravi predsednik ganske vlade: da lahko računa na vso mogočo pomoč. Radio v Akri pa je sporočil, da bodo revidirali dovoljenja, ki so jih dali belgijskim državljanom v Ganiji. Nekatera dovoljenja so že razveljavili in nekaterim belgijskim državljanom so dali ukaz, naj v oseminštiridesetih urah zapustijo Gano.

V Kairu je minister za šolstvo v Gizengovi vladi Nulele obtožil Belgijo in njene lutke v Kongu, da so pripravile umor Lumumbe. Dodal je, da si gonška vlada pridržuje pravico sprejeti vse ukrepe, ki se jil bodo zdeli potrebni, proti belgijskim imperialistom, njihovim slamnatim možem in drugim, ki so posredno ali neposredno vmešane v ta zločin, kakor tudi pravico, da sprejme potrebne ukrepe, da reši Kongo pred imperializmom.

Predsednik Gane Nkrumah je sinoči po radiu izjavil, da je dobil informacije, da namerava Kasavubu in Mobutu napasti Vzhodno pokrajino Konga še pred sestankom Varnostnega sveta. Obtožil je francosko in belgijsko vlado, da sta odobrili ta načrt, in je znova vprašal, kdo plačuje Mobutujeve tolpe, katerih novačenje se nadaljuje v Franciji in v Južni Afriki. Nkhumah je napadel belgijske zaveznike v NATO in poudaril, da ti niso protestirali proti prihajanju belgijskih častnikov in pošiljanju orožja v Kongo, dočim so ostro protestirali, ko je Lumumba dobil eno sovjetsko civilno letalo.

V Kairu so se danes nadaljevale v še večjem obsegu demonstracije zaradi umora Lumumbe. Več tisoč demonstrantov je vdrlo v sedež belgijskega poslaništva. Napadli so tudi sedež UNESCO. Demonstranti so vzklikali «Proč z Belgijo», «Proč s Hammarskjoeldom». V belgijskem poslaništvu so demonstranti pometali s sten vse slike belgijskega kralja in razobesili slike Lumumbe. Poslanik in osebje so se zatekli v drugo nadstropje. Demonstranti so razbili pohištvo v poslopju in nato zanetili v notranjosti požar, ki se je naglo razširil. Gasilci so skušali požar pogasiti, toda zaman. Demonstranti so zažgali tudi tri avtomobile v garaži poslaništva. Belgijski diplomati so se zatekli v kanadsko poslaništvo.

Demonstracije so bile tudi v Pragi in Varšavi. V Pragi so demonstranti napadli poslopje belgijskega poslaništva, ni pa jim uspelo vdreti v notranjost. To pa jim je uspelo v Varšavi. Razdejali so odsek za vizume. Na ulici so zažgali veliko število dokumentov in pohištvo, ki so jih zmetali skozi okna.

Preteklo noč je več sto mladeničev demonstriralo pred belgijskim konzulatom v Amsterdamu. Demonstranti so se spopadli s policijskimi agenti, ko so jih začeli razganjati. Bilo je tudi nekaj ranjenih.

Demonstracije proti Belgiji zaradi umora Lumumbe so bile tudi v Parizu. Med demonstracijami je bilo več ranjenih, policija pa je aretirala dve sto demonstrantov. Demonstracije je organizirala federacija študentov črnske Afrike. Demonstranti so vzklikali proti Belgijcem in poudarjali, da bodo maščevali smrt Lumumbe, in so zahtevali odstop Hammarskjoelda. Nad pet sto črnskim študentom so se pridružili številni francoski študentje, ki so šli v sprevodu proti belgijskemu poslaništvu. Policija pa jih je ustavila. Študentje so se nato mirno posedli po ulici in molčali. Toda policija jih je napadla ter jih prisilila na umik. Vendar pa so se znova zbrali in prišlo je do novega hujšega spopada. Demonstranti so se polastili kamiona polnega premoga ter so začeli obmetavati policiste. Druga skupina pa je napadla policijski avtomobil, v katerem je bilo več aretiranih črnskih študentov. Več policijskih agentov je bilo ranjenih, številna izložbena okna pa razbita. Med ranjenimi demonstranti je tudi znani advokat Verges, ki običajno brani pripadnike alžirske osvobodilne fronte pred francoskimi sodišči.

Predsednik indijske vlade Nehru je davi izjavil v parlamentu, da so katanške oblasti brutalno in surovo umorile Lumumbo. Poudaril je, da se je položaj v Kongu zaradi tega poslabšal, in je nadaljeval: «Kljub našemu zgražanju zaradi vsega, kar se dogaja v Kongu, in kljub temu, da ne odobravamo ravnanja OZN v tej državi, se nam zdi, da bi umik OZN iz Konga povzročil veliko nesrečo. Odprla bi se namreč vrata tuji intervenciji v velikem obsegu in nastala bi nevarnost državljanske vojne». Kar se tiče indijskega kontingenta v Kongu, je Nehru izjavil da bo ta ostal tam, samo če bodo Združeni narodi vztrajali pri umiku tujih elementov, zlasti Belgijcev iz Konga. Glede morebitne pošiljatve indijskih udarnih oddelkov v Kongo je Nehru izjavil, da bo njegova vlada sprejela ta ukrep, če se bo OZN zdel potreben z mednarodnega vidika, in je dodal: «Vendar bomo to lahko storili samo tedaj, ko bomo prepričani, da se bodo te čete uporabljale za svobodo kongoškega ljudstva in ne za podpiranje režima banditov».

Indija ima sedaj okoli osem sto vojakov v sklopu OZN v Kongu. Prejšnji mesec je Hammarskjoeld zahteval pošiljatev enega bataljona indijskih čet. Toda indijska vlada je zahtevala nova pojasnila s tem v zvezi.

Zaradi zločinskega umora Lumumbe

Demonstracije Afričanov proti ZDA med razpravo v Varnostnem svetu

Stevenson ni pokazal, da mislijo ZDA menjati politiko v Kongu - Hammarskjoeld je izjavil, da ne bo odstopil, in je predložil svoj načrt glede Konga - Zorin je izjavil, da bo SZ prekinila vse odnose s Hammarskjoeldom

NEW YORK, 15. — V galeriji za publiko je med debato o Kongu v Varnostnem svetu prišlo do incidentov. Okoli 50 črncev, ki so bili v galeriji in ki pripadajo «odboru za osvoboditev Afrike», je prekinilo govor ameriškega delegata Stevensona z vpitjem in zvižganjem. Stražarji so skušali Afričane izgnati z galerije, toda ti so se odločno upirali.

Po desetih minutah je predsednik Varnostnega sveta, angleški delegat Patrick Dean, odredil evakuacijo galerije. Stražarji so se morali zelo truditi, preden so lahko odstranili demonstrante, ki so vpili: «Umorili so Lumumbo, ZDA so odgovorne, ZDA so umorile Lumumbo.»

Med demonstracijami je bilo 21 ranjenih, od katerih 18 stražarjev OZN, dva fotoreporterja in en demonstrant. Afričani so nadaljevali demonstracije na ulici okoli palače OZN. Policija je tri od njih aretirala.

Še preden se je začela razprava o Kongu, je predsednik Liberije zahteval, naj se na dnevni red vpiše tudi vprašanje Angole. Prebral je izjavo svoje vlade, ki poudarja, da se v Angoli krši človeške pravice. Liberijskemu delegatu so se pridružili še sovjetski delegat in delegat ZAR. Predsednik Varnostnega sveta je zahtevo zavrnil.

Ko se je pojavil v dvorani Hammarskjoeld, so mu zahodni delegatje šli naproti in stisnili roko, sovjetski delegat pa ga je popolnoma ignoriral.

Ko je predsednik povabil belgijskega delegata, naj se pridruži ostalim delegatom, ki niso člani Varnostnega sveta, in ki so zahtevali udeležbo pri razpravi, je začel govoriti Zorin. Poudaril je, da noče začeti diskusije o postopku glede belgijske zahteve, vendar pa si pridržuje pravico, da pozneje obrazloži sovjetsko stališče o vlogi belgijskih kolonizatorjev, ki so glavni in neposredni krivci tragičnih dogodkov v Kongu. Ko so povabili k debati tudi Kasavubujevega delegata, je Zorin poudaril, da ta delegat ne predstavlja kongoške zakonite vlade, temveč ga je poslala tolpa zločincev, ki so izvršili podla dejanja proti kongoškim voditeljem.

Prvi je v bistvo zadeve posegel ameriški delegat Stevenson. Opozoril je na izredno hudo krizo v Kongu in pozval na mirnost. Trdil je, da so naslednji dogodki poslabšali krizo v Kongu: «Umik kontingentov dveh držav iz sestava OZN v Kongu; nasilna smrt Lumumbe; dejstvo, da je ZAR priznala Gizengov režim in sovjetska napoved, da bo nudila Kongu enostransko pomoč izven okvira OZN».

Stevenson je dalje izjavil, da skušajo ZDA pripraviti program, ki bi bil sprejemljiv za večino članov OZN, «toda predstavnik ZDA je prisiljen, namesto da bi predložil konstruktivne predloge», komentirati načrt sovjetske resolucije, ki «praktično pomeni napoved vojne OZN». ZDA so zadovoljne, ker je SZ obsodila kolonializem in politični umor, in to, ker se strinjajo s to obsodbo. ZDA se borijo proti kolonializmu od leta 1776 in ameriški državljani so umrli za neodvisnost Filipinov in Kube. V ZDA se politični umor obsoja, najsi gre za kongoške, madžarske ali tibetske patriote».

Glede sovjetske zahteve za izgon Belgijcev iz Konga je Stevnson izjavil, da ZDA nasprotujejo sleherni tuji intervenciji v Kongu. «Upamo, je dodal, da smo slabo razumeli sovjetsko izjavo, da bo SZ pomagala Gizengovemu režimu, t.j. režimu, ki zakonito ne obstaja». Na koncu je Stevenson odgovoril na sovjetske napade na Hamamrskjoelda in je dejal, da Hammarskjoeld ne potrebuje, da bi ga kdo branil. Pohvalil je njegovo delo in dodal: «Če SZ hoče, da ne bi obstajal, bo Hammarskjoeld pokazal, da ni prikazen, ker mu bodo vsi miroljubni narodi pomagali iskati mir v Kongu». Dalje je Stevenson izjavil, da bi umik čet OZN iz Konga, kakor zahteva SZ, pripeljal do državljanske vojne, zmede in opustitve načel mednarodne organizacije.

Kakor rečeno, so med Stevensonovim govorom uprizorili številni Afričani demonstracije proti ZDA. Debata je bila za četrt ure prekinjena, in ko se je nadaljevala, je Stevenson naštel štiri temeljne točke, na katerih temelji ameriška politika v Kongu, in ki so bile podlaga za nedavna posvetovanja: 1. Podpiranje ozemeljske celovitosti in politične neodvisnosti Konga v okviru meja, kakršne so bile julija 1960, kljub odcepitvi vzhodne pokrajine. 2. Kongo ne sme postati bojišče hladne vojne med velikimi državami. ZDA niso dobavile Kongu niti enega topa in niti enega tanka. 3. Podpiranje akcije OZN v Kongu. Stevenson je države, ki mislijo umakniti svoje kontingente, pozval, naj razmislijo o možnosti neuspeha OZN. 4. Rešitev kongoškega političnega vprašanja pa pripada Kongožanom samim brez zunanje intervencije. OZN lahko prispeva k temu s svojimi dobrimi uslugami, zlasti s komisijo za dobre usluge. Stevenson je pozval majhne države, naj podpirajo OZN, ki so «edino jamstvo za njihovo svobodo in njihovo neodvisnost». Sovjetsko zvezo je pozval, naj spremeni svoje stališče, in je poudaril, da ZDA želijo izboljšati odnose s Sovjetsko zvezo. «Toda sovjetski nameni, je pripomnil, se morajo pokazati s konkretnimi ukrepi.

Zatem je Stevenson predlagal naslednje ukrepe: 1. Takojšnje prenehanje vseh zunanjih intervencij izven okvira OZN ter umik vseh vojaških in polvojaških sil. Pripomnil je, da se to tiče tako Belgije kakor «tistih, ki intervenirajo v Vzhodni pokrajini». 2. Preprečitev državljanske vojne in zaščita življenja civilistov in beguncev. Oblasti OZN morajo v zvezi s tem takoj začeti posvetovanja «z državnim poglavarjem». 3. ZDA podpirajo Hammarskjoeldov načrt o razorožitvi in depolitizaciji kongoških oboroženih sil. Pogajanja za izvajanje teh ukrepov se morajo začeti takoj. 4. Uvedba mednarodne nepristranske preiskave o okoliščinah smrti Lumumbe in izpustitev vseh političnih jetnikov, vključno tistih, ki so zaprti v Stanleyvillu, «in o katerih je mednarodni tisk manj govoril». 5. Sklicanje kongoškega parlamenta, takoj ko bo vzpostavitev javnega reda to dopuščala.

Stevenson je dalje dejal, da je glede politične sprave v Kongu sestava Ileove vlade «korak v dobri smeri», ter da je dejstvo, da so nekatera mesta v tej vladi še nezasedena «spodbudno». Na koncu je Stevenson poudaril, da ukrepe za vzpostavitev miru v Kongu lahko izvedeta samo Hammarskjoeld in poveljstvo OZN v Kongu. Odstaviti glavnega tajnika bi bilo ne samo nevarno, temveč bi ošibilo samo OZN.

Sovjetski delegat Zorin je predvsem obžaloval, da govor Stevensona ne nudi konstruktivnih predlogov, ki bi lahko izboljšali položaj v Kongu. Dodal je, da so Stevensonovi napadi na sovjetsko politiko brez podlage ter v ničemer ne odražajo kakega novega stališča Kennedyjeve uprave, temveč samo stara stališča. Ostro je napadel Hammarskjoelda in poudaril, da je osramotil OZN. Ponovil je, da sovjetska vlada ne bo imela nobenih odnosov več s Hammarskjoeldom in ga ne bo več priznavala kot zakonito osebnost OZN, kajti nobenih znakov ni, da bo glavni tajnik menjal svoje stališče, in zaradi tega nima niti smisla sprejemati kakršno koli resolucijo, ki bi dajala nov mandat Hammarskjoeldu.

Zorin je zatem obtožil Kasavubuja, da je izdal kongoško ljudstvo in da je dejansko bil udeležen pri umoru Lumumbe. Dodal je, da so potrebni naslednji ukrepi: 1. Konec belgijskega napada in sankcije proti Belgiji. 2. Zatrtje terористične dejavnosti Mobutujevih in Čombejevih tolp. 3. Odstranitev «osebnosti, ki že dolgo ovira izvajanje sklepov Varnostnega sveta, t. j. Hammarskjoelda». 4. Prenehanje operacij OZN v Kongu, da se omogoči kongoškemu ljudstvu, da samo reši svoje vprašanje.

Zorin je nato izjavil, da tujsko legijo, ki so jo ustanovili v Katangi, sestavljajo zločinski avanturisti, ki so prišli iz Francije in Zahodne Nemčije. Dodal je, da je v Katangi previ francosko-belgijski glavni štab in da zločini, ki jih izvršujejo Čombejevi plačanci, vsebujejo elemente genocida. Zatem je Zorin prebral sovjetsko resolucijo, ki je bila objavljena že včeraj.

Predsednik Varnostnega sveta je prebral brzojavke iz Sudana, Nigerije, Madagaskarja, Kameruna, bivšega francoskega Konga, Senegala in Gabona, ki zahtevajo, naj dobijo tudi njihovi predstavniki besedo v Varnostnem svetu. «Na žalost, je dodal predsednik, zaradi pomanjkanja prostora okoli mize Varnostnega sveta, moram prositi te delegate, naj zavzamejo svoje mesto nasproti tej mizi.»

Seja se je nadaljevala ob 21.15, ko je najprej govoril Hammarskjoeld. Izjavil je, da je umor Lumumbe in njegovih tovarišev «odvraten zločin, ki nasprotuje načelom, za katera se bori in se bo vedno borila OZN». Izrekel je svoje «globoko obžalovanje» zaradi smrti kongoških voditeljev.

Izjavil je zatem, da ne bo popustil pred pritiskom SZ in da bo ostal na svojem mestu, tudi če mu bo odvzeta podpora, ki mu je potrebna. Pripomnil je, da je odločitev glede tega «v rokah tistih, v imenu katerih SZ trdi, da govori, toda v imenu katerih menim, da ne govori. Kar bodo člani te organizacije sklenili s tem v zvezi, bo moj zakon». Pripomnil je, da bi v drugih okoliščinah bil umik zaupanja enega stalnega člana Varnostnega sveta zadosten vzrok za njegov odstop, «toda SZ je pokazala namene, da bo preprečila izvolitev naslednika. Zato bi moj odstop v takih pogojih izročil OZN nevihti».

Hammarskjoeld je zatem predlagal naslednje «praktične» ukrepe v Kongu: 1. Mednarodna preiskava o okoliščinah umora Lumumbe. 2. Zaščita civilnega prebivalstva pred napadi oboroženih enot, «naj ubogajo komur koli». Navodila so bila že dana s tem v zvezi. 3. Uporaba vseh sredstev za pogajanja, izvzemši silo, s strani enot OZN, da se prepreči oborožen spopad med nasprotnimi si skupinami, posebno pa za določitev nevtralnih področij ali za sklenitev sporazuma o ustavitvi sovražnosti. 4. Reorganizacija kongoške vojske in njena «depolitizacija». 5. Eliminacija «belgijskega političnega elementa» v Kongu. Hammarskjoeld je zahteval od Varnostnega sveta, naj da OZN sredstva, da doseže svoje smotre.

Govorili so še turški, Cangkajškov in francoski predstavnik, ki so podprli Hammarskjoelda.

Patrice Lumumba s svojima dvema otrokoma. Kakor je znano, je po Lumumbovi aretaciji prevzela skrb za njegove otroke vlada ZAR. Njegovi trije otroci, Francois, Patrice in Juliana, še ne vedo za zločinski umor očeta. Lumumbova žena še vedno živi v Leopoldvillu z zadnjim otrokom Rolandom, ki se je rodil pred dvema mesecema

Kennedyjeva tiskovna konferenca

WASHINGTON, 14. — Predsednik Kennedy je imel nocoj tiskovno konferenco. Izjavil je, da je zelo zaskrbljen zaradi nevarnosti enostranskega vmešavanja v notranje zadeve Konga, ter je ponovno izrekel «vso podporo ZDA navzočnosti OZN v Kongu».

Ponovil je, da bo nastala katastrofa, če se OZN umakne iz Konga, in je dodal, da samo navzočnost Združenih narodov lahko ohrani mir v Afriki. Dolžnost ZDA in vseh članov OZN je upreti se slehernemu poizkusu enostranske intervencije v Kongu.

Kar se tiče odnosov s Sovjetsko zvezo, je Kennedy izrekel upanje, da bodo odnosi med ZDA in SZ ostali harmonični in da bo mogoče začeti miroljubno sodelovanje med obema državama.

VLADA FLRJ PRIZNALA GIZENGO

Sožalna brzojavka K. Popovića - Protestna zborovanja po vsej državi

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — V zvezi z umorom Lumumbe so bile danes v raznih krajih Jugoslavije protestna zborovanja, s katerih so udeleženci poslali protestne brzojavke generalni skupščini OZN, Varnostnemu svetu in drugim mednarodnim forumom.

Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič je danes v imenu jugoslovanske vlade poslal sožalno brzojavko Antoinu Gizengi. V brzojavki vlada FLRJ uradno priznava Gizengo za predsednika kongoške vlade in mu izraža najboljše želje za poln uspeh ljudstva Konga v ohranitvi neodvisnosti, suverenosti in celovitosti Konga.

Izjava predsednika Tita v zvezi z umorom predsednika Lumumbe je naletela na velik odmev v svetu. Skoraj vse svetovne agencije so izjavo predsednika objavile v celoti ali pa v daljših izvlečkih.

Afriški študentje, ki študirajo v Jugoslaviji, so se brzojavno zahvalili predsedniku Titu za njegovo privrženost idealu osvoboditve tlačenih narodov in podpore zakoniti vladi Konga. Istočasno so afriški študentje v brzojavki Hammarskjoeldu obsodili stališče generalnega tajnika, ki je po njihovem mnenju odgovoren za današnje stanje v Kongu.

V Beogradu je bilo danes mirno, brez protestov. Belgijsko veleposlaništvo še vedno stražijo oddelki milice. Predsednik koordinacijskega odbora Beograda Djurica Jojkič je danes obiskal v bolnišnici v včerajšnji demonstraciji poškodovane miličnike, gasilce in meščane. Največji del poškodovanih, ki se je zatekel v kliniko vojaške akademije, je včeraj odšel domov. Od 34 poškodovanih so ostali v bolnišnici še 3 miličniki, 1 gasilec in 2 civilista, ki so huje ranjeni. Skupno je bilo, kot smo že javili, v včerajšnjih demonstracijah ranjenih 80 ljudi, med njimi 45 miličnikov in gasilcev.

Iz diplomatskih virov poročajo, da je danes šef protokola jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve, Minič, obiskal francoskega in belgijskega veleposlanika in jima izrazil obžalovanje zaradi včerajšnjih incidentov.

B. B.

Petdesetletnica Jugoslovanske socialistične zveze v Chicagu

Socialistično gibanje se je pričelo med ameriškimi Slovenci v 90 letih preteklega stoletja. Njegov začetnik je bil slovenski socialist tedanje dobe Pred Peče (Petsche), ki se je priselil v ZDA v letu 1893. Prva socialistična organizacija je bila ustanovljena leta 1894 v Clevelandu kot «prvo delavsko socialistično društvo», ki pa je zaradi pomanjkanja članov kmalu zamrlo.

Medtem so prihajali iz Evrope stalno novi starokrajski socialisti in prizadevanja za ustanovitev socialistične organizacije so spet oživela. 15. 8. 1903 so v Clevelandu drugič ustanovili «socialni klub». Vanj se je vpisalo 26 oseb. Toda klub je postal žrtev gospodarske krize, ki je nastopila leta 1905.

Tudi v Chicagu je bil pobornik socialistične misli Fred Peče. 2. februarja 1901 je bil ustanovljen slovenski socialistični klub v Chicagu. Na Pečetovo pobudo je izšla 3. avgusta 1901 na 4 straneh prva številka socialističnega tednika «Zora». Imela je podnaslov «Glasilo združenih slovenskih delavcev v Ameriki». Lista je izšlo 10 številk, prenehal pa je v oktobru 1901. Zaradi neuspeha z «Zoro» je razpadel tudi ta prvi socialistični klub v Chicagu.

V oktobru 1902 so chicaški slovenski socialisti ustanovili delavski pevski zbor «Orel», ki je deloval do leta 1913. Dobili so pomoč v novem tedniku Glasu svobode, ki sta ga začela izdajati v Pueblo, Colo. 5. novembra 1902 Frank Medica in Martin Konda, a se je 3. julija 1903 preselil v Chicago. 24. julija 1903 je bil ustanovljen v Chicagu na Pečetov predlog «Socialen klub Slovencev»; njegov namen je bil «poučevati tudi slovenski narod o pomenu socializma in ga širiti med široke ljudske množice». Ta klub je bil poznejši klub št. 1 Jugoslovanske socialistične zveze in je postal eden od najdelavnejših klubov v njenem članstvu. Že leta 1904 je stopil v zvezo s Socialistično stranko Amerike, a leta 1910 je bil tudi med ustanovitelji Jugoslovanske socialistične zveze. Prva leta so bili v njem organizirani tudi hrvatski socialisti.

Chicaškemu klubu so sledili klubi v krajih Glencoe, Ill., Johnstown, Pa., La Salle, Kans.; tako je bilo v 40 letih ustanovljenih več kakor 220 socialističnih klubov.

Nov polet je dala ustanovitev socialističnega glasila «Proletarec», ki je pričel izhajati v januarju 1906 kot mesečnik, od decembra 1907 pa je izhajal kot tednik 46 let, tja do 1952. Takrat sta delovala dva socialistična kluba (Chicago in Glencoe), leto dni kasneje pa že osem. Zveza teh klubov se je najprej imenovala Jugoslovanska socialistična zveza, potem pa si je privzela ime Slovenska socialistična zveza.

Hrvati so že nekaj let za «Proletarcem» ustanovili svoj list «Radnička straža», ki je izhajala še po prvi svetovni vojni. Srbi pa so imeli «Radničko borbo», ki je kmalu prenehala. Prvo hrvatsko socialistično organizacijo so ustanovili leta 1903 v Allegheny-ju, Pa., Bolgari pa so ustanovili prvo socialistično organizacijo leta 1908 v Chicagu.

Leta 1909 se je pričelo delo za združitev vseh jugoslovanskih socialističnih skupin. 25. in 26. decembra 1909 je bila v Chicagu pripravljalna konferenca za sklicanje skupnega zbora skupne zveze. Na posebnem referendumu so ta sklep z veliko večino odobrili.

3. in 4. julija 1910 — torej pred 50 leti — je bil v Chicagu ustanovni zbor Jugoslovanske socialistične zveze (JSZ). 11 socialističnih klubov in pripravljalni odbor je zastopalo 28 zastopnikov vseh štirih jugoslovanskih narodov.

Jugoslovanska socialistična zveza je po ustanovitvi pričela z močno agitacijo. Leta 1912 je povabila iz domovine tudi Etbina Kristana, ki je opravil agitacijsko turnejo po vzhodnih in srednjevzhodnih državah ZDA. Drugo tako turnejo po zahodnih državah pa zaradi izbruha svetovne vojne leta 1914 ni bilo mogoče izvesti čeprav se je Etbin Kristan s tem namenom že pripeljal v ZDA.

Skoraj v vseh večjih in tudi v številnih manjših slovenskih naselbinah so ustanovili socialistične klube. Vrhunec je JSZ dosegla v letih 1917-1918 ko je imela 3.500 članov in članic v 75 klubih. V maju 1918 je bilo število klubov naraslo celo na 115. Med člani je bilo več kakor 1000 Slovencev, 2000 Hrvatov in okrog 400 Srbov. Bolgari v JSZ niso bili nikdar zastopani v večjem številu in imeli so tudi svojo posebno sekcijo.

JSZ je bila član Socialistične stranke Amerike (Socialist Party of America) tako imenovane Debsove stranke, ki je plačevala tudi njenega tajnika. V stranki so bila razen Američanov pred začetkom prve svetovne vojne še tajništva Fincev, Čehov, Slovakov, Švedov, Madžarov, Jugoslovanov, Nemcev, Italijanov. Litvincev in Židov.

Leta 1917 se je JSZ sprla s stranko zaradi različnega stališča do vprašanje v zvezi s prvo svetovno vojno. Stranka je zavzemala strogo pacifistično stališče. Jugoslovanska socialistična zveza pa je bila z izjemo hrvatske sekcije mnenja da je treba najprej iztrebiti nemški militarizem potem pa bo šele mogoče misliti na svetovno demokracijo. Zaradi tega sta po sklepu konference JSZ v Springfieldu, Ill. slovenska in srbska sekcija izstopili iz stranke, medtem ko je hrvatska sekcija ostala v njej. Kmalu po koncu prve svetovne vojne pa se je JSZ vrnila v stranko.

Ti spori in pa stališče v zvezi z rusko revolucijo ter nadaljnjo taktiko socialističnega gibanja je bilo tudi vzrok razkola v JSZ. III. zbor JSZ, od 2. do 7. julija 1916, je bil zadnji pred razkolom. Jugoslovanska socialistična zveza se je spet razdelila v svoje sestavne dele. Razdelili so tudi premoženje, ki je znašalo nekaj več kakor 4.000 dolarjev. Razkol je v delu JSZ povzročil hud zastoj. Šele od IV. zbora JSZ dalje, ki je bil od 27. do 29. maja 1923 v Chicagu, se je pričel spet vzpon. Na tem zboru so tudi sklenili, da začno zbirati sredstva za dom Jugoslovanske socialistične zveze in «Proletarca» v Chicagu. Z zbranimi sredstvi je bil na jesen 1935. kupljen dom na 2301 SO. Lawndale Ave. odprt je bil v februarju 1936 kot Slovenski delavski center.

Do druge svetovne vojne je JSZ živahno delovala, imela je vsako drugo leto svoj zbor. Na X. zboru (od 1. do 3. septembra 1934 v Clevelandu) je sprejela tudi novo načelno izjavo in pravila. Na XII. zboru — v zadnjem pred vstopom Amerike v drugo svetovno vojno — od 4. do 6. julija 1940 v Clevelandu, je bilo navzočih 70 delegatov in članov odbora.

Socialistični klubi so imeli poleg političnih nalog tudi kulturne; te so opravljali pevski, dramatični in drugi odseki. Zgoraj naveden klub št. 1 v Chicagu je imel leta 1938 n. pr. pevski odsek (zbor) «Sava», odsek «Rdečih sokolnic», dramski odsek in angleški odsek (Social Study Club). Prosvetno dejavnost je pospeševala posebna ustanova — Prosvetna matica JSZ, ki je izdala v svoji knjižnici 26 knjig, med njimi več izvirnih, ki so jih pisali v Ameriki živeči slovenski pisatelji in več marksističnih teoretičnih spisov.

Kakor je bila JSZ pred prvo svetovno vojno središče gibanja za Slovensko oziroma Jugoslovansko republikansko združenje, tako je bila med drugo svetovno vojno med ustanovitelji in vodilnimi poborniki Jugoslovanskega pomožnega odbora, slovenske sekcije in pa Slovensko-ameriškega narodnega sveta (SANS).

Zelo pomemben je bil tisk JSZ in — kakor že navedeno — njene Prosvetne matice. Tako je izhajalo njeno glasilo «Proletarec» 46 let (1906-1952). Ameriškega družinskega koledarja je izšlo 36 letnikov (1915-1950). Majskega glasa 25 letnikov (do 1945).

Po drugi svetovni vojni so organizacije JSZ pričele pešati in odmirati. Okrog leta 1952 je pa s «Proletarcem» utihnila tudi Jugoslovanska socialistična zveza ker so njeni klubi prenehali delovati.

Če se vprašamo, zakaj v ZDA ni več socialističnega organiziranega gibanja, moramo ugotoviti, da ga je zatrl ameriški kapitalizem, ki se pač z vsemi sredstvi bori za svoj obstoj. To je dosegel delno tudi s tem, da je z raznimi ugodnostmi porodil med delavstvom zlasti že v Ameriki rojeno mladino — mladimi delavci — mnenje, da jim je dal kapitalizem že vse in več, kakor bi jim mogel dati socialistični družbeni red in da v ZDA socializem ni več potreben.

Kadar govorimo z izletniki, ki nas obiskujejo v domovini, pogosto slišimo priznanje delu JSZ in njenih organizacij ter obžalovanje, da je ni več. Še danes je čutiti vpliv svoj čas razširjene socialistične misli med ameriškimi rojaki. Če bi JSZ ne bilo bi bila Ameriška Slovenija danes prav gotovo drugače usmerjena, kakor pa je.

Zaradi tega naj bo ob 50-letnici ustanovitve JSZ in njenim prizadevnim agitatorjem izrečeno priznanje za opravljeno delo. Namenoma ne navajam imen, kajti zavedam se, da jih je lepo število in bi nerad storil komurkoli krivico. Vsi so si prizadevali napraviti čimveč, in če so njihove organizacije zdaj obnemele ni to njihova krivda. Upati pa moramo, da bodo tudi ameriški delavci prej ali slej spoznali da njihove življenjske ravni in njihovih socialnih in političnih pravic brez političnega boja ne bodo mogli ne pridobiti ne ohraniti.

Zanimiv nebesni pojav, ki je dokaj redek

Milijoni so opazovali popolni sončni mrk

V SZ so za opazovanje mrka uporabili avtomatične geofizikalne postaje, ki so jih v višino ponesle rakete - V Parizu so se muslimani med mrkom zbrali v mošeji k posebnim molitvam

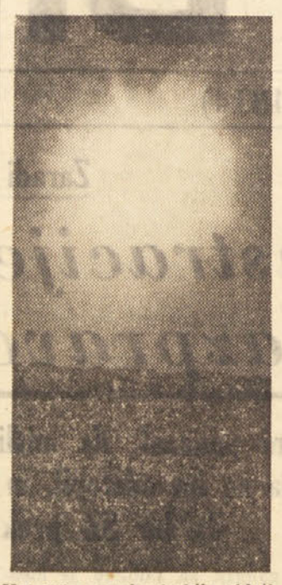

Kot luč v mraku je bilo videti s prostim očesom sonce med mrkom

FIRENCE, 15. — Za znaten del Evrope je bil današnji sončni mrk tisti dogodek, ki so mu milijoni ljudi najbolj neposredno sledili. To velja še prav posebno za tiste predele, kjer je bil sončni mrk popoln. Sonce se je popolnoma skrilo le v ozkem pasu, ki je šel čez južno Francijo, srednjo Italijo, čez Jugoslavijo, Bolgarijo, Romunijo in na Krimski polotok.

Koder je bil mrk popoln, so se na redek pojav pripravili astronomi ne le iz Italije temveč iz raznih držav, celo iz ZDA. V Italiji je šel pas popolnega mrka čez polotok tako, da je med večjimi mesti zajel predvsem Firence. Danes se je prebivalstvo mesta še pred začetkom mrka zgrnilo na vse tiste točke v mestu, ker je bilo mogoče opazovati sonce. Mnogi pa so se z avtomobili odpeljali na okoliške vzpetine. V Firencah so se zbrali razni astronomi in drugi učenjaki, ki so prišli n. pr. iz Cambridgea in tudi iz Moskve, od koder je prispela prof. Ala Masevič. Na opazovanje so se pripravili vsi zadevni zavodi v Firencah: astrofizikalni observatorij Arcetri, državni center za mikrovalove v Rifrediju, botanični inštitut ter Ximenianski observatorij. Ravnatelj observatorija Arcetri prof. Righini pa se je z «letečim vagonom» — posebej pripravljenim letalom — dvignil v družbi svojih sodelavcev v zrak ter z letala opazoval mrk.

Sonce se je začelo skrivati okrog pol osmih. Toda ob 8.36 je nastopil z nestrpnostjo pričakovani trenutek: nastal je popolni mrk. Lahko se reče, da je v tem trenutku opazovalo mrk vse mesto, in sicer z najrazličnejših opazovalnih točk: z gričev, s Trga Michelangela, s streh, s kupole, z Giottovega stolpa, z obrežja Arna ter z mostov. Podnevi je nastala noč. Prižgali so luči javne razsvetljave in avtomobili vozijo s prižganimi svetilkami. Toda to ne traja dolgo. Brž ko se spet pokaže sonce, je zopet svetlo. Sonce se je popolnoma skrilo za dve minuti in sedem sekund. Vtis tega dogodka v mestu je bil silen. Mesto je zajela skoraj popolna tišina in vse se je za nekaj časa ustavilo. Ko se je iz teme zopet pokazalo sonce, je življenje v mestu spet zavzelo svoj normalni tek. Popoldne je imel prof. Righini tiskovno konferenco, na kateri je poročal, kako so opazovali mrk z «letečega vagona». Govorili so tudi drugi domači in tuji znanstveniki.

Mnogo opazovalcev - znanstvenikov je bilo tudi v Imperiji na ligurski obali ter v Anconi. Med drugimi je bil tukaj tudi prof. Martin s tržaškega observatorija. Tu je bila nadalje znanstvena skupina iz Milana pod vodstvom prof. Zagarja, prof. Schmeidler je vodil skupino iz Muenchena in končno je bila v Anconi še skupina iz Ženeve. Prof Schmeidler je dejal, da so fotografirali zvezde, ki so blizu Sonca in ki jih je mogoče fotografirati samo ob sončnem mrku. Milanska skupina je napravila več kot 2.000 fotografij. Zanimivo je, da so v Anconi prodali več kot 25.000 zadimljenih kosov stekla.

V Turinu je trajal popoln mrk le 14 sekund, medtem ko je trajal v Firencah nekaj nad dve minuti. Toda opazovalcev mrka ni bilo manj v krajih, kjer mrk sicer ni bil popoln, a je Lunina senca vendar pokrila do 90 odstotkov in več sončne ploskve. Tudi v takih krajih, kot n. pr. v Milanu, so v trenutku, ko je mrk dosegel višek, prižgali luči. Svojevrstna slika se je nudila zlasti v tistih krajih, kjer so v bližini zasneženi hribi, na katerih je nastal čisto poseben odsev mračne sončne svetlobe.

Niso pa mogli biti zadovoljni v Paviji, ki je bila zagrnjena v meglo in ni bilo mogoče opazovati mrka. Prav iz Pavije poročajo o cestni nesreči, ki jo pripisujejo gosti megli ter zatemnitvi zaradi mrka. Dva brata sta se peljala z motorjem proti Paviji, pa sta se blizu Bereguarda zaletela v kamion. Najprej sta padla na tla, nato pa ju je še povozil drug avtomobil, ki je vozil takoj za njima. Oba sta mrtva.

V neki vasi pri Savoni se je neka 10-letna deklica nahajala ob mrku sama v sobi. Nenadna tema jo je tako iznenadila, da je hotela takoj odpreti okno, kar se ji pa ni posrečilo. Začela je s pestmi tolči po šipah in pri tem se je ranila po rokah in obrazu. Odpeljali so jo v bolnišnico in zdraviti se bo morala mesec dni.

V Loanu, kjer so mrk opazovali člani vatikanskega inštituta, se je v nekem hotelu nahajala skupina sovjetskih časnikarjev, ki so napravili več fotografij.

Predsednik republike Gronchi je mrk opazoval po televiziji v svojem zasebnem stanovanju, papež Janez XXIII. pa ga je gledal z okna svoje delovne sobe.

V Firencah je imela danes zvečer prof. Ala Masevič, podpredsednika sveta za astronomijo pri akademiji znanosti SZ tiskovno konferenco, med katero je povedala, kako so se znanstveniki v SZ pripravili na opazovanje mrka. Med drugim so pripravili tudi aparate, ki bi razgnali meglo, če bi bilo treba. Pred tem je prof. Masevič govorila o satelitu, ki leti proti Veneri.

V Sovjetski zvezi so za opazovanje sončnega mrka uporabili avtomatične geofizikalne postaje, ki so jih ponesle v višino rakete in ki jih je bilo mogoče ves čas poleta držati v stabilnosti in jih orientirati s pomočjo posebnega spektromehaničnega sistema. Tak sistem je bil sedaj prvič uporabljen za opazovanje sončne korone med mrkom. Tudi v SZ, kjer je bil mrk popoln na Krimu, so prišli znanstveniki iz drugih držav, tako n. pr. iz ZDA in Francije.

Tudi drugod so mrk opazovali ali direktno ali po evroviziji, ki je prenašala iz Francije, Italije ter iz Jugoslavije. V Parizu pa so se muslimani med mrkom zbrali v mošeji k posebnim molitvam.

BEOGRAD, 15. — Glavni dogodek današnjega dne v Jugoslaviji je bil sončni mrk. Lepo vreme na vseh krajih države razen v Ljubljani, kjer so Ljubljančani lahko gledali samo temo v megli, je omogočilo vsem opazovanje tega prirodnega pojava, ki ga bodo naši potomci ponovno lahko gledali šele 2.081. leta. Večjemu številu inozemskih in jugoslovanskih zvezdogledov, ki so se zbrali na Hvaru in Braču, so se popolnoma izpolnila pričakovanja.

Vedno lepo vreme jim je omogočilo ne le nešteto lepih posnetkov temveč izpolnitev programa njihovega opazovanja. Opazovanja na Jastrebcu v Srbiji je ovirala megla. V Beogradu, ki ni bil v coni popolnega mrka, so meščani zaradi lepega dneva imeli priložnost opazovati interesantni prirodni fenomen.

Na koncu dolgega poleta iz New Yorka do Bruslja

Zopet veliko število mrtvih zaradi hude letalske nesreče

Življenje je izgubilo vseh 72 oseb na letalu in še neki kmet, ki je delal na polju, kamor je padlo letalo

BRUSELJ, 15. — Veliko letalo «Boeing 707» belgijske letalske družbe Sabena je priletelo iz New Yorka do bruseljskega letališča. Moralo bi vsak čas pristati. Francois De Kleernaker, 18-letna priča nesreče, je povedal: «Letalo je trikrat skušalo pristati na pristajalni stezi, toda vsakikrat se je spet dvignilo ter se v krogu povrnilo. Pri četrtem poskusu, ko se je nahajalo 200 m visoko, pa je navpično treščilo na tla. Po strašnem tresku se je letalo takoj vnelo.»

Dejansko se je nesreča pripetila na opisani način. Toda kaj je nesrečo zakrivilo, se doslej še ne ve. Med razbitinami so našli registrator in menijo, da bo mogoče dobiti elemente, s pomočjo katerih bi ugotovili vzrok nesreče. Nesreča se je dogodila ob 10,10, in sicer 4 km od letališča v bližini vasi Berg, ki je oddaljena 18 km severnovzhodno od Bruslja. Pet minut preden se je dogodila nesreča, je bil «707» še v stiku s kontrolnim stolpom letališča in je sporočil, da je vse v redu. Nebo je bilo popolnoma jasno, zato ne more biti govora o slabi vidljivosti.

Prav na polju, kamor je padlo letalo, sta delala dva kmeta. Enega je ubilo, drugi pa je močno ranjen. Ker je našlo smrt vseh 72 oseb na letalu, znaša število žrtev nesreče z ubitim kmetom vred 73. Potnikov je bilo na letalu 61, članov posadke pa 11. Od potnikov je bilo 49 državljanov ZDA, 7 je bilo Belgijcev, potem pa še po en Francoz, Kanadčan, Švicar, Nemec in eden iz Nikarague. Med potniki je bila večja skupina ameriških športnikov, ki so potovali v Prago na tekmovanje v umetnem drsanju na ledu. (Glej tudi članek med športnimi vestmi!) Tudi 21-letni kmet, ki ga je ubilo, je bil znan kolesar svojega okrožja Theo Delaet. Drugemu kmetu so morali odrezati nogo.

Trupla, ki so jih spravili iz razbitin, je zelo težko razpoznati, ker so vsa zoglenela.

Na kraj nesreče je prišel ministrski predsednik Eyskens in tudi predstavniki ameriške ga veleposlaništva.

—«»—

Interplanetarna postaja

LONDON, 15. — Znani sovjetski astronom Sternfeld je izjavil, da «bi moralo biti v zelo bližnji bodočnosti možno zadnjo sovjetsko kozmično raketo spremeniti v nosilno raketo, ki bi jo uporabili pri gradnji velikanske interplanetarne postaje». Sternfeld, ki je govoril po moskovskem radiu, je dodal: «Interplanetarna postaja bi mogla služiti kot idealen trajen observatorij, ki bi krožil okoli našega planeta ali pa okoli Zemlje in okoli Lune hkrati.»

—«»—

Letno obišče Pariz 2 milijona turistov

PARIZ, 15. — Skoraj dva milijona tujcev je v lanskem letu obiskalo Pariz. Zadnji statistični podatki generalnega komisariata za turizem pravijo, da število turistov, ki obiskujejo francosko prestolnico, stalno narašča. V minulem letu se je število tujih turistov povečalo za 16 odstotkov v primerjavi s številom iz leta 1959. Največ je Američanov, ki jih je bilo lani v Parizu 437.791. Za njimi so v tem vrstnem redu Angleži, Nemci, Belgijci, Italijani, Holandci in Spanci.

—«»—

Štirje mrtvi pri cestni nesreči

AOSTA, 15. — Malo pred naseljem Quart je avtomobil «1100», ki ga je vozil delavec Samuele Perruquet, podžupan v Brissognu in na katerem se je vozilo še 5 oseb, da bi se izognil avtomobilu «600», naglo obrnil v levo in zavozil v avtobus, ki je prihajal nasproti. Pri tej avtomobilski nesreči so ostali takoj mrtvi sam Perruquet, njegov sin Fulvio in neki Messoled, medtem ko je neki Deval podlegel poškodbam malo pozneje. Soger avtobusa je sicer ostal brez najmanjše poškodbe, toda nesreča ga je močno prizadela.

—«»—

Fenaroli ofenziven

RIM, 15. — Giovanni Fenaroli je še enkrat obtožil sorodnike svoje žene. Dejal je, da je prepričan, da je bil eden izmed njih, ki je izsiljeval Mario Martirano, grozeč ji, da bo razkril njeno preteklost.

—«»—

V Uralu nastaja novo mesto Svetli

MOSKVA. 15. — Na jugozahodnem področju Urala, v pokrajini Orenburg, se že kažejo obrisi novega mesta, ki so mu dali ime Svetli in raste v bližini velikih ležišč niklja, ki so jih pred kratkim odkrili. Mestece Svetli razpolaga že s tovarno za predelovanje niklja, z naseljem 700 stanovanj in železniškim kolodvorom, ki ga povezuje z ostalimi industrijskimi središči Urala. Širok gozdnat rob bo mesto varoval pred močnimi vetrovi, ki prihajajo iz stepe.

—«»—

Dve milijardi globe

VILLEFRANCHE - SUR - SAONE, 15. — Globo v višini 18 milijonov novih frankov, kar ustreza obilnim dvem milijardam lir, so ustrezne oblasti naložile krivcem velikanske sleparije, ki so 1,329.000 litrom navadnega vina pripisali neko posebno znamko in ga pod to znamko prodali. Zadeva je bila obravnavana pred sodiščem v Villafranche - sur - Saone. Razen na globo so bili obtoženci obsojeni še na zaporne kazni od 6 do 12 mesecev.

—«»—

Spet žrtvi plina

RIM, 15. — V Ulici Bartolomeo Centogatti na številki 19 so našli davi 82-letna zakonca Zorli mrtva. Po prvih ugotovitvah karabinjerjev sta zakonca sinoči postavila na plinski grelec posodico, da bi si skuhala kavo. Kava, ki je pri vretju šla iz posode, je ugasila plamen in plin je napolnil prostor. Davi kmalu po deveti uri je vnukinja nesrečnih starčkov, ki je s svojimi starši živela v sosednem stanovanju, začutila smrad po plinu. Ko je stopila v njuno stanovanje, ju je našla mrtva na postelji. Policija je začela preiskavo.

Mož, ki naj bi varoval predsednika Lumumbo: kapetan belgijskih padalcev Julien Gat (ali volk, ki naj varuje ovco). Zraven je avtomobil, s katerim naj bi »pobegnil« Lumumba

NEPOBITNI DOKAZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

sednika demokristjana, odv. Harabaglie, je celo v najožjem vodstvu Lege fašistični prvak MSI prof. dr. Enrico Tagliaferro kot eden izmed dveh podpredsednikov! Član vodilnega sveta je poleg liberalca, odv. Corrada Jone — tistega pokrajinskega svetovalca židovskega porekla, ki je na zadnji seji pokrajinskega sveta kričal, da se v njem ne bo nikoli spregovorila slovenska beseda — poleg njega ne sedi torej samo že omenjeni fašistični pomagač zatiralcev sorojakov liberalnega prvaka, temveč tudi sam namestnik tržaškega fašističnega federaleja odv. Sergio Strudthoff.

No, ravno bivši nacistični župan je dvignil svoj «patriotični glas» in — kot poroča dalje «*Difesa Adriatica*» — «obvestil delegate, kaj se je zgodilo v teh dneh v Trstu, in povedal, da obstaja grožnja, da se gre naproti obsodbe vrednemu popuščanju, o katerem se že mrmra zlasti po obisku jugoslovanskega ministra Popovića v Rimu. Pagnini je prebral — piše dalje list — znano in odločno resolucijo odvetniške zbornice. Pagnini je zahteval, *fuori dai denti* (kako bi drugače tak fašistični nacistični kolaboracionist sploh mogel govoriti!), da sedaj ni več dovolj glasovati za resolucije in da mora Lega Nazionale zahtevo odvetnikov podkrepiti s točnimi dejanji».

Tako, dobesedno tako, beremo v «D.A.», ki nato poudarja, da sta «predsedstvo Lege in ves svet delegatov soglasno» odobrila razlago nacističnega župana in na njegov predlog so sklenili, da bodo poskrbeli — zopet na njegov nacistični predlog — da bodo «jasen in odločen» glas «slišali tisti, ki težijo k temu, da bi se priučili popuščati preko tistega, kar se je že preveč popustilo»

List nato navaja govor, ki ga je član tedanje diete dr. Nobile v Trstu izrekel, ko je govoril proti predlogu, da se ustanovijo slovenske šole v mestu in predmestjih. Se ena razlaga, zakaj je drhal poskušala napasti tudi slovensko gimnazijo!

«*Arena di Pola*» pa poroča, kako je bilo na tisti znameniti tiskovni konferenci, ki je slavnemu občnemu zboru Lege sledila in na katero so bili povabljeni samo izbrani novinarji. To uradno glasilo «*julijskega in dalmatinskega irredentizma*» izhaja nemoteno kljub dobrim in zelo dobrim ter vedno boljšim odnosom s sosedno Jugoslavijo najbrž zato, da bi bili ti odnosi še boljši, in brez dvoma prejema tudi kar izdatno podporo. In da ne bo nobenega dvoma, da je temu tako, je pod naslovom «*Arena di Pola*» še posebej poudarjeno, da ta list izadja nihče drugi kot «*Istrsko revizionistično gibanje*». Sedaj, ko je prejšnji petek Bartoli zopet sprožil vprašanje revizije — seveda «*revisione pacifica*»! — mirovne pogodbe in londonskega memoranduma, bo to gibanje prav gotovo odigralo važno vlogo, a njegovo glasilo bo najbrž postalo iz tednika morda celo dnevnik!

To revizionistično glasilo torej poroča, da je poleg predsednika Lege Nazionale imel tudi na tej konferenci glavno besedo zopet okoreli stari fašist in fašistvoski polkovnik Piero Almerigogna, o katerem smo v našem dnevniku imeli čast že večkrat pisati. Najprej je navedel za vzor borbe proti dvojezičnosti Piran in Koper v letu 1902. To je bilo takrat, ko je italijanska nacionalistična buržoazija s pomočjo najbolj reakcionarnih habsburških monarhističnih zakonov lahko vedrila in oblačila po vsej Istri, tako da Slovenci in Hrvati niso sploh mogli priti takorekoč do besede. «Če smo takrat uspeli, pod Avstrijo... zakaj bi se morali podrediti danes tistemu, ki v Rimu teh stvari ne pozna, ne razume njihovega vzvišenega pomena...», je grmel fašistični poikovnik in takole nadaljeval:

«Potrebno je ne le upreti se, temveč če je treba, moramo vsi na ulice in močno kričati naš protest in poziv vladi, naj razume točno voljo tržaškega in istrskega ljudstva...»

Ko je fašistični polkovnik držal ta hujskaški govor na sedežu Lege na tržaškem Korzu, so že prej nahujskani pobalini dopoldne opravili svoj pohod pred slovensko [illegible] in kričali «*Fora i ščavi*» [illegible] ter s tem točno vršili [illegible] la starega fašista. Naslednje dne, ko so za njegov [illegible] prav gotovo zvedeli, v [illegible] in nato še v ponedeljek so že napadli kulturni [illegible] knjigarno in gimnazijo [illegible] so do tedaj še nosili v [illegible] ki kak napis proti dvojezičnosti, so ga po govoru Almerigogne vrgli med siaro [illegible] suvereno je prevladal [illegible] bojni krik trajajoč ure [illegible] re: «*A morte i ščavi*» [illegible]

Toda tudi na tej [illegible] konferenci se je še enkrat glasil bivši nacistični [illegible] Pagnini: tokrat je govoril [illegible] menu nekake «Minerve[illegible] rena di Pola» pravi, [illegible] hkrati izrazil tedaj [illegible] svoj «prezir».

Opravka imamo torej [illegible] nim, jasnim in nedvo[illegible] priznanjem, da so poleg [illegible] kristjanov in liberalcev [illegible] slovenske fašistične [illegible] stične demonstracije v [illegible] teklih dneh organizirali [illegible] vsem ne le fašisti iz [illegible] Lege Nazionale, temveč [illegible] bivši nacistični tržaški [illegible]

Prosvetno društvo [illegible] šič» je poslalo sledeče [illegible] dr. Palamari:

«V imenu članov in [illegible] ljev prosvetnega društva [illegible] tjašič» v Barkovljah izre[illegible] najostrejšo obsodbo [illegible] protislovenskih manifesta[illegible] izbruhov, ki se več dni [illegible] ljajo v našem mestu, [illegible] bi oblasti podvzele vse [illegible] trebne ukrepe, da bi [illegible] hali.

Ti izgredi so groba [illegible] nas Slovencev, ki smo [illegible] preteklosti okusili [illegible] fašističnega jarma na [illegible] nem, socialnem in politič[illegible] področju.

Barkovljansko ljudstvo [illegible] ima in bo imelo vedno [illegible] vem spominu svojih [illegible] najst sinov, ki so dali [illegible] življenja v borbi za [illegible] in proti fašizmu, zahteva [illegible] se naše pravice spoštuje[illegible] sklopu načel republiške [illegible] ve, naj se uvede dvojezi[illegible] in naj se slovenske šole [illegible] no pravno uzakonijo.

Ob tej priliki izrekam [illegible] enem obsodbo zaradi [illegible] o prepovedi javnih [illegible] stacij za daljšo dobo. [illegible] mo to prepoved kot [illegible] protidemokratično in [illegible] sprotju z načeli republiške [illegible] stave, ki jamčijo državljanu [illegible] pravico do javnega sestanka [illegible] ter zahtevamo, naj se [illegible] nemudoma umakne.»

Sekcija KPI iz Barkovelj [illegible] piše dr. Palamari takole:

«Komunisti sekcije KPI [illegible] Barkovljah globoko obsojamo [illegible] dogodke, ki so se [illegible] zadnjih dneh, ko so [illegible] pobalini pripeljali na [illegible] ulice skupine dijakov, da [illegible] nifestirajo proti [illegible] pravicam Slovencev v [illegible] najpodlejšega nacionalizma [illegible] rasizma, proti najosnovnejšemu načelu demokracije in [illegible] ti načelom republiške [illegible]

Te manifestacije so [illegible] stile z očitnim privolje[illegible] oblasti in so posledica [illegible] tike, ki jo KD in njena [illegible] izvajata v deželi.

Odgovornost za te [illegible] torej nosi predvsem, kdor [illegible] di državo.

Mnenja smo, da se [illegible] dejanja ne smejo ponavljati [illegible] in da je nujna sprememba [illegible] nanje in notranje politike [illegible] Italiji, da se mora nemudoma [illegible] uvesti republiška ustava [illegible] se morajo priznati in zagotoviti pravice slovenske [illegible] manjšine. V šole se [illegible] uvesti taka vzgojna zgodovinska in civilna načela, da [illegible] učenci postali bodoči [illegible] državljani, z visokim [illegible] človeškega dostojanstva [illegible] mokracije.

Želimo obenem izraziti [illegible] odločni protest tudi zaradi [illegible] loka, ki ga je izdal [illegible] vladni komisar o prepovedi [illegible] vseh javnih manifestacij, [illegible] krši eno izmed osnovnih [illegible] boščin državljanov, to je [illegible] no izražati svoje politične [illegible] pričanje, ter pozivamo, naj [illegible] odlok nemudoma umakne.»

—«»—

Kipi v muzeju le spretne potvore

NEW YORK, 15. — V [illegible] yorškem «Metropolitan [illegible] umu» so bili včeraj [illegible] prostori tam, kjer so [illegible] laj stali trije slavni [illegible] žgane gline, za katere [illegible] dili, da izhajajo iz [illegible] skov, in sicer od 5. [illegible] pr. Kr. in za katere so [illegible] tovili, da so bili potvore. [illegible] Napisna tabla v muzeju [illegible] zarja občinstvo, da [illegible] stvo muzeja «dokaze, [illegible] slavni kipi ne izhajajo iz [illegible] tične dobe». Dokaz za to [illegible] ugotovili v lošču, s katerim so bili kipi pobarvani [illegible] katerem so odkrili manganov [illegible] dioksid, to se pravi [illegible] izdelek, ki je prišel v [illegible] šele v minulem stoletju.

Uprava muzeja doslej [illegible] povedala, koliko je za [illegible] plačala, niti od koga je [illegible] kupila. Ve se, da jih je [illegible] pila v letih 1915, 1916 in [illegible] Vodstvo muzeja je izrazilo [illegible] dvom, da bi mogla dobina [illegible] do povrnjeno, kajti od nastanka [illegible] do danes je minilo preveč [illegible] ra. Sleparija je bila [illegible] in sistematično pripravljena. [illegible] Slem enega izmed kipov [illegible] trije predstavljajo etruške bojevnike v značilni [illegible] či in črni barvi) so [illegible] v 178 koščkih.

Sicer pa so strokovnjaki [illegible] zdavnaj izrazili svoje [illegible] o antičnosti kipov, [illegible] ti dvomi temeljili na [illegible] drugih stilističnih [illegible] Šele v zadnjih časih je [illegible] mična analiza omogočila [illegible] kritje sleparije.

—«»—

TEHERAN, 14. — Iranski [illegible] nanje ministrstvo je sporočilo, da bo predsednik iranske [illegible] de obiskal Moskvo, kjer [illegible] imel razgovore s Hruščevom. Čas in trajanje obiska [illegible] objavili pozneje.

Ravnajo proti lastnemu prepričanju

Referendumi dokazujejo neizogibnost integracije

Kljub temu pa prebivalci južnih držav ZDA nočejo privoliti v to nujnost

NEW YORK, 15. — Več kot tri četrt prebivalcev južnih držav ZDA predvideva, da je konec plemenske segregacije v ZDA neizogiben. Kljub temu pa je prebivalstvo odločno proti njemu. Tako kaže rezultat zadnjega referenduma, ki ga je glede tega vprašanja izvedel specializirani ameriški zavod «Gallup Poll».

Podoben referendum, ki ga izvrše vsako leto, je leta 1957 pokazal, da je 45 odstotkov prebivalstva južnih držav ZDA prepričanih, da je konec segregacije neizogiben. Leto pozneje se je odstotek dvignil na 53 odstotkov. Ob koncu leta 1960 pa se je kar 76 odstotkov državljanov južnih držav ZDA izjasnilo, da je vključitev črncev v javno življenje že neizogibna, dočim se jih je 19 odstotkov izreklo še za nadaljnjo in trajno segregacijo, medtem ko 5 odstotkov ljudi nima o tem določenega mnenja.

Resignacija glede tega vprašanja pa še ne pomeni, da ti ljudje na to nujnost pristajajo. Nasprotno. Razni referendumi dokazujejo, da je nasprotovanje prebivalcev južnih dežel ZDA proti vključitvi v javno življenje še nadalje odločno in da zajema pretežno večino ljudi. Referendum, ki so ga izvedli v severnih predelih ZDA, prav tako dokazuje, da je velik odstotek tistih, ki so proti integraciji. Od sto belopoltih staršev se jih je 40 izjasnilo proti temu, da bi poslali svoje otroke v šolo, kjer bi polovico učencev tvorili črnci, polovico beli, in kar 60 odstotkov staršev bi ne poslalo svojih otrok v šolo, kjer bi bila večina otrok črne polti.

Alojz Ravbar: **ČETRTKOVA ČRTICA**

Smola pa taka!

Intendant Ahac, ki je zadnji čas trdil, da se sploh ne vidi več iz skrbi za telesni blagor svojega odreda, je sredi na koncu logorja, v naročju je držal majhen pisalni stroj in tipkal. Med delom mu je od časa do časa priplaval pred oči par pošvedranih čevljev, ki mu ga je davi pomolil pod nos kuhar Gašper, rekoč:

«Na, le poglej jih, kakšni so!»

No ja, sam ve, da je potreben novih čevljev, a kam naj gre ponje, da bi mu jih dal? Sicer pa ni edini v odredu, ki potrebuje novo obuvalo, a kaj more on za to, če pa nima na zalogi niti para čevljev niti koščka usnja?

Čez čas se mu je približal mitraljezec Miha, namignil je na svoje razdrapane šolne in vprašal:

«Tovariš Ac, si že dobil kaj usnja?»

«Se ne, pa ga bom dobil; potrpi!»

Mavo nato je stopil predenj mulovodec Pepe, pomigal je z velikanskim palcem, ki mu je štrlel iz zevajočega nemškega škornja, in vprašal:

«Kako stojimo z usnjem, tovariš intendant?»

«Trenutno nič kaj prida, toda v kratkem ga dobim nekaj» je potolažil tudi njega, čeprav ni imel niti pojma ne kdaj ne kje bo dobil kaj usnja.

Kakšno minuto zatem je prišel mimo Polde in ga ogovoril:

«Tovariš intendant, ondan si mi obljubil, da mi boš preskrbel par novih čevljev, pa nisi držal besede...»

Ahac je našobil ustnice, da mu je malce ploski nos kar izginil med košatimi in naježenimi brki. Potem je rekel:

«Ja, kam bi pa prišel, če bi hotel izpolniti vse obljube!»

Komaj je odpetala ta žrtev Ahačevih obljub, že se je pojavil Tevž.

«Tovariš Ac,» je začel, «poglej, čevlje imam že čisto zanič. Sicer pa niso bili kaj prida niti takrat, ko si mi jih dal: desni mi je bil prekratek in pretesen in mi je vso nogo ožulil, levi pa je bil preširok in preveliko plesala kakor osla v dolg, tako da mi je v njem noga prevelikem oselniku. Usnje pa je bilo svinjsko, in to dvakrat svinjsko: prvič, ker je bilo res svinjsko, in drugič, ker je ob deževnem vremenu tako svinjsko vpijalo vodo, da sem zmerom imel lužo v čevljih. No, čeprav zdajle tako nesramno čezenje udriham, bi bil kar zadovoljen, če bi mi dal še par takih.»

«Nimam ne takih ne drugačnih,» je odvrnil Ahac. «Ko pa dobim kaj čevljev ali usnja, boš med prvimi na vrsti.»

Tisto popoldne je odšel I. bataljon nekam po hrano. Z njim je šel tudi Ahac. Ob mraku so dospeli do ceste, ki drži v Bukovje. Tam je bila domobranska postojanka. Bataljon je nekaj časa šel kar po cesti. Na nekem ovinčelu kolone, zagledal nedaleč pred seboj kakih deset domobrancev, ki so šli proti Bukovju. S seboj so gonili par konj, vpreženih v natovorjen voz.

«Poglej jih!» je dregnil Ahac komandanta bataljona, ki je stopal vštric njega. «To so beli iz Bukovja. Usekajmo po njih!» In že je sprožil rafal iz brzostrelke. Koj nato so vzgali tudi drugi tako, da so se beli brez odpora spustili v beg. Ko je Ahac pritekel k vozu, je privzdignil veliko platneno plahto, ki je bila razgrnjena čez voz, da bi videl, kaj je pod njo. Tedaj je presenečeno vzkliknil:

«Usnje!»

Vtem so pritekli k njemu ostali tovariši in zastrmeli v zrhan voz prvovrstnega usnja. Ahac je od veselja malone skočil iz kože. Nekdo je imel škornje že čisto zanič, je s solzo v očesu pokazal koe usnja. Nekdo drug, ki je bil že na pol bos, se je z drhtečo roko spoštljivo dotaknil usnja, ko da bi se dotaknil kake svetinje. Kurir Mali, ki je imel podplata z žico, je nekaj časa zijal v kup usnja, nazadnje pa je vzkliknil:

«Tovarišija, meni se zdi, da je vse to samo privid!»

Komandant je odredil, da takoj odnesejo plen v logor. Vsak borec je vzel nekaj velikih kosov usnja, in ko je bil voz izpraznjen, so ga pustili z konji vred kar na cesti in zavili v hosto.

Ob prihodu v logor so njih tovariši obstopili in radovedno spraševali, kako in kaj.

«No, zdaj ne bomo več stradali usnja,» so menili fantje, sukaje se okrog grmasi ga ogledovali, ga otipavali, božali, jemali v roke posamezne kose, jih za poskušnjo upogibali in obtrkali ter se veselili novih čevljev in škornjev. Ahac je medtem hodil med njimi vesako vzravnan, ko da bi ta pridobitev bila izključno njegova zasluga, in jim govoril:

«Vidite, dečki, beli so ranjali, da si bodo iz tega usnja naredili nove šolne, pa bodo morali še dalje klamati v pošvedranih škarpetah.»

«Škoda bi bilo pustiti jim tako imenitno usnje,» je rekel Stric, ki je vodil odredno čevljarsko delavnico, in z ukrivljenim kazalcem stroge kovinjaško potrkal po kosu usnja.

«Glej, da takoj jutri zjutraj začnete z delom!» mu je rekel Ahac.

Naslednji dan je prišel k Ahacu intendant Gubčeve brigade.

«O-o, pozdravljen, Luka! Kaj poveš lepega? izvoli!»

Luka se je počasi spustil na ponujeni bukov stol in začel:

«Prišel sem...»

«A-a, že vem, čemu si prišel!» ga je prekinil Ahac. «Ni težko uganiti namena tvojega obiska. Vidim, da si tudi ti že zvedel, da smo včeraj zaplenili belim nekaj usnja, pa bi rad, da bi ti odstopil kakšen podplat, a ne? Pa ti moram takoj povedati, da ne morem ustreči tvoji prošnji, dragi Luka. Tudi mi namreč imamo precej slabo obutih fantov, in nekaj železne rezerve moram tudi imeti, to sam razumeš. Saj me poznaš, da rad dam, če le morem, a to pot ti res ne morem odstopiti niti pike usnja. Boš že oprostil. Morda ti priskočim na pomoč kdaj pozneje, a tokrat ti pri najboljši volji ne morem pomagati. Vidim, da si presenečen in razočaran, a ne morem drugače, ko da te presenetim in razočaram, dragi Luka.»

Luka ga je nekaj časa motril z zagonetnim nasmeškom. Potem je rekel,

«No, zdaj bom pa jaz tebe presenetil in razočaral, drugi Ahac! Predvsem ti moram povedati, da usnje, ki ste ga zaplenili, ni bilo last belih, temveč last moje brigade...»

«A?!»

«Da. Tisto usnje je skupina naših fantov dvignila v nemškem skladišču v Koprivniku. Fantje so preoblečeni v bele in s ponarejenimi dokumenti uspeli prevariti Nemce, da so jim izročili tisto usnje v prepričanju, da ga izročajo belim iz Bukovja. In ko so se s tem usnjem vračali v logor, jih je napadla skupina vaših fantov. Ker jih naši v mraku niso prepoznali, so mislili, da so Nemci ali beli, ki so vtem morda odkrili prevaro in so pohiteli za njimi. Misleč torej, da so napadeni od Nemcev ali belih, so zbežali, vaši pa so se lepo polastili usnja. Toda, ko so vaši izginili v hosto, so jim naši neopazno sledili in tako odkrili vaš logor in ugotovili, kdo so napadalci. Ko so vso to zadevščino sporočili našemu štabu, sem dobil nalog, da uredim to stvar, se pravi, prihajam sem s pismenim ukazom, da nam takoj vrnete usnje. Na, preberi!»

Medtem ko je Ahac buljil v tisti papir, so se mu pleča vidno upogibala, ko da bi legala nanje teža usnja, ki je ležalo na drugem koncu logorja.

Bilo je kakih štirinajst dni potem, ko je «prišel vrag po svoje», kakor je rekel Ahac. Le-ta je tisto dopoldne sedel v bajti na koncu vasi, kjer se je že drugi dan zadrževal odred. Medtem ko se je ubadal z nekimi računi, so ga fantje že spet trapili z vprašanjem, kdaj bo dal od sebe usnje, ki so ga pred nekaj dnevi zaplenili belim v Brezju. Komaj je odslovil enega, že mu je sedel na vrat drugi. Čez čas je vstopil pomočnik mitraljezca Vence in vprašal kos usnja, da bi mu čevljar zadelal luknjo v podplatu.

«Potrpi, dokler ne rešim nekega vprašanja, ki je v zvezi z usnjem, ki smo ga zaplenili, potem dobiš nove čevlje,» ga je potolažil Ahac.

Kmalu nato je prišel Stric

(Nadaljevanje na 6. strani)

— Jejzes, jejzes, Jakec, kej bo z nami! Tle gremo zmiran slabše. Vidi, včeri je prfina sunce mrknelo. Jen vidi, ke je mrknelo glih na pepelnico! Tu dosti pomeni. Tu če reč, de je tudi višjem silam vre zadosti jen de se prou moremo pobulšat. Tu je ano znamnje, ke ni več za škercirat!

— *Ja, tudi jest mislem, de če je sunce mrknelo glih na pepelnico, de tu more nekej poment. Če reč, de je oslarij, ke jeh delajo ledje vre zadosti. Jest ne rečem dvakrat, de ni morbet tu zastran tega, ke ga Združeni narodi taku lomejo tam dol u Kongi. Namesto, de be tistem bogem zamurcam kej pomagali, samo intrigirajo jen mejšajo jen ubivajo. Videš, zdej so podrepniki imperialistou prfina ubili Lumumbo jen ceu svet je skoču gor jen forte protestira. Se vide, de je jemu Hruščou prou, ke je touku ses šulnam po mizi.*

— Jest bo reku, de se je do zdej vseh sort grehou nabralo tolko, de je prou mogu prit an tašen velek opomin. Kej misleš — vse pomaga. Denmo reč tista štorja ses Alžiram, pej ses rasno diskriminacjo u Južni Afriki jen u Ameriki. Jen morbet tudi tu, kaku jema dvojno mero naša domača policija. Videš, dokler so hodili ukuli tisti študentje jen krčali jen zmerjali jen mečali kamnje jen razbili laštre u slovenski knigarni jen ranli tistga delauca pri kulturnem domi, de je mogu jet u špetau — tabat je hodila policija jen nje kapoti vštric ses to mularijo jen ni rekla neč. Ma kadar se je pej kašen Slovenc zmislu, de be kej napisau po zideh proti temi divjanji, pej je bla policija hitro pionta jen je jeh hitro štiri zaprli. Jen nanka ni gvišno, če so bli glih uani.

— *Jen tudi zastran demoštracjonou. Najprej pestijo, de se tista mularija zdivja, ku če. Ma pole, ke se prpraulajo demokratični ledje, de be proti tašnemi ravnanji kej protestirali, pej Palamara prepovej vse demoštracjone.*

— Ja, je naredu glih taku ku tista dva, ke sta šla na izlet jen sta jemela se sabo tudi marendo. Jen ke taku hodesta jen kadar postanesta lačna je aden prašau ta druzga: Kej rečeš, kej čemo jest vkep al ne; češ de pojemo zdej vse al kaku? Jen ta drugi mu je reku: Narprej pojejmo tvoje jen pole pej vsak svoje!

— *Znaš, jest se spounem, ke je blo štirdeset let od tega glih taku. Tudi tabat so fašisti divjali po mesti, razbivali, zažigali, pretepali jen dajali olje de ricino. Jen karabinjerji jen guardje regie so samo gledale. Ce se je pej kašen, kej branu, je bla hitro policija zraven. Ce be tabat oblast nastopla, ku je treba, be hitro dištrigirali ves fašizem. Ma oblast jem je pestila, de delajo kar čejo. Jen taku je pršlo kar je pršlo. Jen pole, kadar so začele padat bombe tud po nas, so pej vsi njurli, de je vsega kriv samo duče. Ma tu je samo hinavščina.*

— Kepej! Jen glih taku je hinavščina danes. Samo de danes ni šituacjon tašen, ku je biv tabat. Jen forte zabiti so, če misleto, de bojo nardili spet taku ku pred štirdesetimi leti.

— *Ma kaku so pej zabiti, ke krčijo, de Londonski memorandum ne vela, de ga je treba uničet, de tu je samo an kos karte. Zastopeš, de se toučejo sebe po glavi?*

— Zastopem, zastopem!

MODA

Za spomlad in poletje:

Svila namesto bombaža

O kopalnih kostimih še nič dokončnega - In klobuki?

Če bi se lahko govorilo o modi z izrazi borznih kvotacij, potem bi lahko rekle, da so se dvignile kvotacije rožnate barve, dolgih životkov, oblek brez rokavov, raznih plissejev in svile ter da so v popolnem zatonu ozki životki in bombažne tkanine.

Seveda so to le glavna pravila, katerih se letošnja spomladanska in poletna moda držita, ki pa dopuščajo številne variacije za vse okuse, tipe in starosti.

Če hočemo biti torej po modi, potem se le odločimo za obleko ali kostim v rožnati barvi. Obleka bo imela vedno dolg život, bo brez rokavov ter bo okrašena z raznimi plisseji. Kostim bo imel kratko jopico, ki bo brez ovratnika in se bo zapeljala ob strani, ali pa na hrbtu.

Svilene tkanine bodo popolnoma osvojile modne kolekcije, v katerih so imele do sedaj glavno besedo tkanine iz bombaža. Za svilene obleke, bluze in plašče so se izrekli tako italijanski, kot tudi francoski modni ustvarjalci, ki so mnenja, da so takšne tkanine najbolj primerne za ženske srednjih postav, ki jih je procentualno največ. V bombažnih tkaninah so do sedaj kraljevale visoke ženske, v svilenih bodo osvajale ženske srednjih in celo nizkih postav.

Modno novost predstavljajo tudi razne svilene rute, ki jih bomo nosile namesto ovratnikov, ali pa kot okrasek k raznim bluzam in plaščem.

Obleke z dolgimi životki so bile v modi že pred leti, vendar se niso tedaj preveč uveljavile. Tokrat jim obetajo več sreče, ker pravijo, da obleka z dolgim životkom postavo podaljša ter jo napravi vitkejšo.

Rokavi na oblekah, predvsem poletnih, bodo povsem izginili. Zato pa bodo imele obleke po navadi še jopice, ki bodo imele tričetrtinske rokave ter bodo obleko izpopolnjevale tako, da bo primerna za vsako priložnost.

V nečem si pa modni ustvarjalci in seveda tudi ženski svet še niso edini in sicer — kakšne naj bodo moderne kopalne obleke: ali naj bodo krojene po telesu tako, da pridejo do veljave njegove oblike, ali pa naj tudi te sledijo novi modi in bodo zato bolj ohlapne in z dolgimi životki? Zadnja beseda gre seveda ženskemu svetu, ki se bo odločil brez dvoma za takšne, o katerih bo prepričan, da bodo prispevale k ženski lepoti in graciji. Zato prepustimo besedo času, ki bo pokazal svoje.

Nikar ne pozabite še, da predpisuje letošnja spomladanska moda obvezno klobuk, ki mora biti po mnenju italijanskih modnih ekspertov majhen, po mnenju francoskih pa zelo velik in globok.

Preproga postala bistven element vsakega stanovanja

Zgodovina ali legenda o preprogi ki bi danes veljala 150 milijard

Stenske pred «navadnimi» preprogami - 30 milijonov vozlov v eni preprogi, ki jo hranijo v londonskem muzeju - Kako s preprogami pravilno ravnamo

Čeprav pravimo Evropi tudi «središče civilizacije», je od danes tako zaostale Azije marsikaj podedovala in to šele nato posredovala dalje ostalemu danes civiliziranemu svetu. Med to dediščino spada tudi — preproga. Morda bo kdo rekel, da to omembe vredna dediščina, drugi pa so mnenja, da je preproga eden najvažnejši ali celo odločilni element v tako imenovani — kulturi doma, ki v zadnjih desetletjih postaja vedno bolj upoštevana. To se opaža tudi pri nas, kjer si preproga končno začenja utirati pot tudi v stanovanja manj premožnih družin.

V kolikšni časti so preproge bile in so še danes na Vzhodu, ni treba veliko govoriti, saj imajo še danes orientalske in še posebej perzijske preproge na vsem svetovnem tržišču posebno vrednost in ceno. Zgodovina, morda pa bolj legenda kot zgodovina, govori tudi o «prvi preprogi», ki naj bi bila služila kot vzorec vsem poznejšim orientalskim preprogam, ki imajo svoj stil. Orientalske preproge poznejše dobe so omenjeni vzorec sicer stilizirale, vendar naj bi bila ona preproga prva, ki je bila s tem vzorcem izdelana. Zgodovina ali legenda govori o velikanski preprogi v palači Ktesifon, ki da je bila stenska preproga in pokrivala 40 metrov visoko steno. Preproga naj bi bila izgotovljena pred 2.700 leti in predstavljala cvetlični park, vodomete in ptice. Osnovno sliko pa so obdajale livade iz samih pravih smaragdov. V sedmem stoletju po našem štetju pa je Perzijo, torej tudi prestolnico in palačo Ktesifon zasedla turška vojska in preproga, o kateri govorimo, naj bi bila postala plen turške vojske. Soldateska naj bi jo bila razrezala na kose. Petino preproge naj bi bil vzel kalif Omar, petino naj bi bil odnesel Mohamedov zet, ostali del velikanske preproge pa naj bi bili razrezali na 60.000 kosov, tako da je vsak turški vojak odnesel s seboj košček dragocene preproge. Ponavljamo, da vse to zgodovinsko ni preverjeno, vendar pa so strokovnjaki mnenja, da bi ta preproga, v kolikor bi dejansko obstajala, bila danes vredna nad 150 milijard lir.

Povsem v «nacionalnem» duhu si je perzijski cesar dal izdelati preprogo, seveda sienско, s podobo njegove bivše žene Soraye na njej. Ko pa se je od Soraye ločil, je preprogo prodal

Naj bo s preprogo v palači Ktesifon tako ali drugače, dejstvo je, da so prve preproge prispele v Evropo v XV. stoletju iz Turčije, ostale Male Azije, Perzije, Indije in celo Kitajske. V času križarskih vojn so se mnogi dvorci evropskih plemičev okrasili s čudovitimi preprogami, ki so jih prinesli iz teh dežel. Hkrati z gornjo zgodovinsko trditvijo je tudi ugotovljeno, da ni od teh preprog bila ohranjena niti ena, in da je trenutno najbolj dragocena preproga preproga iz džamije v Ardabilu. Njena velikost znaša 10x5 metrov in je izdelana iz 33 milijonov vozlov. Preproga je bila izdelana v XVI. stoletju in jo danes hranijo v londonskem muzeju Victoria.

Vse preproge, ki smo jih do sedaj omenjali, so stenske preproge, kajti preproge, kakršne danes vedno bolj upoštevamo, t. j. običajne preproge, ki jih razgrinjamo po podu, datirajo šele iz XVII. stoletja. Vsaj v Evropi in od tod v drugih civiliziranih celinah, se je tovrstna preproga začela uveljavljati šele po tej dobi.

Kljub temu, da se preproge danes delajo tudi na stroj in to na vseh celinah, je orientalska preproga še vedno najbolj v ceni, le da je pravih, na roko delanih orientalskih preprog, torej izvirnih perzijskih in ne le perzijskih preprog razmeroma malo. Zato je njih cena izredno visoka. Stare, izvirne preproge praktično niti nimajo cene, ker so bolj muzejski predmeti kot del stanovanjskih oprem. Toda tudi novejše «perzijske» preproge stanejo na primer v Franciji do 1.000 novih frankov za kvadratni meter. Kako je mogoče, da ima preproga še danes tolikšno ceno? En kvadratni meter preproge, ki jo Perzijka stke po starih načinih tkanja, terja delo enega leta. Zato so take preproge opremljene s posebnim uradnim potrdilom in carinsko plombo. Mnoge preproge, ki jih v svetu prodajajo za visoko ceno in «pod roko», niso nič drugega kot slaba kopija teh izvirnikov.

Predolga bi bila zgodba o raznih slavnih stenskih in navadnih preprogah. Zato se bomo omejili na kratek opis, kako so preproge sestavljene in tudi kako s preprogami, pa čeprav navadnimi, tvorniškimi, ravnamo.

Vsako preprogo tvorita osnova in «lice». Osnova je sestavljena iz navzkrižnih — vzdolžnih in prečnih — niti, ki so po navadi ali iz jute ali bombaža. Lice pa je po navadi iz volnenih dlačic. Pri preprogah, ki so izdelane na vozle, torej na roko, so dlačice «lica» pripete ob prečnih nitih osnove, pri strojno izdelanih preprogah pa so dlačice s prečnimi niti osnove le povezane. Toliko o sestavi pri tkanju preprog.

Kako pa z njimi ravnamo?

Za novo preprogo velja kot za nov avtomobil: nova je zelo občutljiva in jo moramo prej «vhoditi». S tlačenjem, torej z normalno uporabo se namreč dlačice «lica» nekoliko poležejo in vtrejo, da se ne smukajo iz osnove. Seveda se nova preproga rada tudi «goli», kar pa ni nič posebnega, ker zgubi pri tem preproga le tiste niti, ali točneje dlačice «lica», ki bi tako in tako izpadle. Kljub temu pa nove preproge ne bomo čistili s sesalcem za prah, preden se ne «vhodi». Hkrati pa je tudi res, da je sesalec za prah najprimernejši pripomoček za čiščenje preproge. Pri tem pa naj velja pravilo, da jo bomo s sesalcem očedili le do trikrat na teden.

Mnoge hiše so na dvoriščih imele in še imajo nekak drog za otepanje preprog. Tako čiščenje preprog pa je zgrešeno, ker se pri močnem otepanju preproga «pretegne» in se zato dlačice lica začno smukati. Bolje je preproge otepati na tleh, pozimi, če je kaj snega, na snegu, poleti pa na travi. To je v mestu, seveda nemogoče, razen pri onih, ki imajo svoje vrtove. Zato pride v poštev spet sesalec.

Glede nege bomo dodali, da pogosto «osveževanje» preprog z razredčenim amoniakom ni priporočljivo, ker beli deli preproge porumene. Sicer pa smemo za čiščenje madežev uporabljati tudi bencin, ali celo detergente.

Če preproga potemni, jo očetkamo s krtačo, ki jo «namakamo» v smukec, nato pa s sesalcem temeljito očistimo.

Madeže od voska s preproge odstranimo, če madež z vrha najprej s tršim predmetom izpraskamo, nato madež zmočimo z 90-odstotnim alkoholom in, končno, nato z malo toplim likalnikom umazani del preproge prelikamo, seveda skozi pivnik. Madeže od blata pa s preproge odstranimo, če umazani del preproge izperemo z vodo, ki smo ji primešali nekoliko octa. Takšna voda tudi osveži barve preproge.

film

Za kubansko kritiko najboljši sovjetski filmi

Združenje kubanskih filmskih in gledaliških kritikov je sestavilo lestvico naslednjih desetih najboljših filmov v letu 1960: Balada o vojaku (SZ), Neodposlano pismo (SZ), Štiri sto udarcev (Francija), Serjoža (SZ), Sol Zemlje (ZDA-Mehika), El esqueletto de la senora Morales (Mehika-ZDA), Vražja iznajdba (ČSR), Anatomija zločina (ZDA), Rosemarie (Nemčija), Volčji brlog (ČSR). Razen teh so dali posebna priznanja še nekaterim drugim filmom, med katerimi Don Kihotu (SZ) in Zgodbi rdeče ribice (Francija).

«Zelje pod dežjem»

Znani jugoslovanski režiser Nikola Tanhofer je začel te dni v Zagrebu za podjetje «Sadran-film» snemati svoj najnovejši film po scenariju Vitomila Zupana «Zelje pod dežjem». Scenarij filma je zamišljen po Andersonovi bajki. V glavnih vlogah bodo nastopili izkušeni gledališki igralci starejše in mlajše generacije kot Mila Dimitrijević, Pero Kvrgić, Drago Krča, Tatjana Beljakova. Predvideva se, da bo snemanje trajalo 65 dni.

Proglasitev najboljših filmov v Rio de Janeiro

Brazilsko združenje filmskih kronistov je v preteklih dneh v nekem mestnem kinematografu v Rio de Janeiru podelilo nagrade namenjene najboljšim filmom v letu 1960. Prvo nagrado je prejel Federico Fellini za film «Sladko življenje». Ostale nagrade so bile podeljene Marcellu Mastroianiju kot najboljšemu igralcu, Yvonne Fourneaux kot najboljši igralki v stranski vlogi, razen tega pa še raznim avtorjem scenarijev, glasbe itd.

Rossano Brazzi pri MGM

Rossano Brazzi je podpisal pogodbo z družbo Metro Goldwyn Mayer za glavno vlogo v filmu «Lući na trgu» po istoimenskem romanu Elizabeth Spencer, ki je dosegel v lanski sezoni največji uspeh v ameriških knjigarnah. V glavni ženski vlogi bo nastopila Olivia de Havilland. Zgodba se odvija v Rimu in v Florenci. Film bo režiral Guy Green.

Kapetan Galvao v filmu

Portugalski kapetan Galvao, ki je zapisal svoje ime v svetovno kroniko v zvezi z zasedvo ladje «Santa Maria», je sprejel ponudbo za glavno vlogo v filmu o dogodivščinah ladje «Santa Maria», ki ga bodo snemali v Mehiki. V tej zvezi je Galvao izjavil: «Z izkupičkom za moj nastop v filmu bomo dosegli dan «j» naše revolucije. Edino kar zahtevam je, da se me ne spremeni v neke vrste Garrija Cooperja». Snemanje filma o zasedvi ladje «Santa Maria» je prijavila tudi nemška družba Hamburg Real-Film, ki je že četrta nemška filmska družba, ki se je navdušila za to temo.

Katedre za filmsko umetnost

Na angleških vseučiliščih so odprli katedre za študij filmske umetnosti. Kot predavatelji bodo nastopili znani angleški filmski režiserji, igralci in producenti (Lawrens de Oliver, Carol Reed in drugi.) Študenti filmske umetnosti bodo lahko opazovali tudi ves potek pri snemanjih v angleških filmskih ateljejih.

Zanimanje za film «Nebeški odred»

Za film «Nebeški odred», di ga snemajo v Jugoslaviji po odrskem delu Djordja Lebovića in Aleksandra Obrenovića vlada tudi v inozemstvu veliko zanimanje. Tuje distribucijske družbe že sedaj povpraševajo po njem, ker bi ga rade plasirale v razne evropske države v času ko bo potekal Eichmannov proces. Zato režiserja Bosko Bošković in Ilija Nikolić v pospešenem tempu snemata v beograjskih ateljejih na Košutnjaku in upata, da bosta film dokončala do 20. februarja.

Najboljši brazilski filmi

Posebna komisija brazilskih filmskih kritikov je podelila v letu 1960 naslednje nagrade za domače filme: Za najboljši film «Ogroženemu mestu» Roberta Fariasa; za najboljšo režijo Robertu Fariasu za isti film; za najboljšo režijo Alinoru Azevedu, vedno za isti film, za najboljšega igralca Maciju Merzaroppiju za vlogo v filmu «Jeca Tatu», za najboljšo igralko Eliani za film «Samba em Brazilia», itd.

Charles Boyer v filmu «Nouvelle vague»

Charles Boyer bo nastopil v filmu «Nouvelle vague» 28-letnega režiserja Michela Winna. Tudi scenarist in vsi ostali igralci niso starejši od 30 let, medtem ko jih ima Boyer že nekaj čez 60. V filmu «Mourir un peu» bo nastopil v vlogi šefa kabineta finančnega ministrstva, ki rusli, da lahko rešuje sentimentalne probleme kot da bi šlo za probleme aritmetike. V ženski vlogi bo nastopila Caterine Spaak. Izvedelo se je, da bo v film vključena tudi scena «strip-pokerja», v kateri bo Charles Boyer zastavil svoje odlikovanje Častne legije, da bi omogočil Caterini Spaak, da se ji ne bi bilo treba sleči modrčka.

Program Ottona Premingerja

Otto Preminger je podpisal novo pogodbo z družbo Columbia Pictures v kateri bo izdelal zanjo še dva filma poleg dveh za katera se je obvezal že prej. Scenarija zanju še ni izbral. Razen tega je podpisal tudi pogodbo z družbo United Artists za tri filme, od katerih bo prvega z naslovom «Advise ander Consent» začel snemati septembra.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Paola Ciana

V občinski galeriji razstavlja svoja olja komaj polnoletna Paola Ciana. Solala se je pri N. Perizziju in Psacaropolovi ter kljub onim letom ko šola in vabe sveta močno zaposlujejo mladino, dosegla v oljnem slikarstvu raven že zrelejše informalno usmerjene umetnice. Njen razvoj je nakazan v slikah, ki si slede, oštevilčene v časovni zaporednosti njih nastanka. Iz slike št. 1. «Hiše» je opazno, da je preživela ekspresionizem in prešla v nepredmetno slikanje takorekoč zaradi slikanja samega kot barvnega udejstvovanja. Za svoja leta Ciana zelo dobro dojema barvna sozvočja in ploskovno ravnoteženje, ki jih žensko prefinjenostjo povezuje v prijetno učinkujoče podobe, izražajoče podoživljene vtise narave. Slikarsko gradivo obvlada s precejšnjo gotovostjo, zlasti v poslednjih delih t. j. v «Kompozicijah» 1, 2 in 3 in pa v «Morskem občutju». Vsa ta so hladnejša v barvah kot posledica notranjega očiščevanja zunanjih vplivov pod katerimi se je pač razvila njena dosedanja izraznost. Pozna se ji, da je budno sledila raznim tokovom in dotokom informalizma, skušajoč pri tem ujeti v njih še kako manj izkoriščeno slikarsko naplavino in jo svojemu občutju primerno prirediti. Tak poizkus bi bil morda živahno barviti in dekorativno delujoči triptih «Žitno polje», «Dolina» in «Bazoviški vtis». Četudi se nam za sedaj dozdevajo naslovi slik le sredstvo za katalogiranje in zasnova slik samih le pretveza za njeno zelo močno barvno izživljanje, vendar ni izključeno pri njeni mladosti, da nas ne bi mogla Paola Ciana sčasoma dovesti do novega zornega kota za občudovanje kraške lepote.

MILKO BAMBIČ

***

DUNAJ, 15. — Od lanskega novembra žendarmarija v Amstaettenu išče krivce velike kraje umetnostnih predmetov iz gradu Spisenegg. Med inventarjem, ki so ga tedaj opravili, so ugotovili izginotje lesenega kipca sv. Katarine v baročnem slilu, dva druga baročna kipca, dve olji itd.

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Velika možnost za uspeh v poklicu. Verjetna razveseljiva srečanja. Odlična moralna in fizična kondicija.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Pravočasno spremenite program, da vas dogodki ne prehitijo. Potrebna bo popustljivost. Zdravje dobro.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Prvi pozitivni rezultati še niso zanesljiv znak za uspešno nadaljevanje. Ne posnemaj te osebe, ki jo občudujete.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Dobri obeti za popoldansko delo. Prijeten družaben večer s starimi prijatelji. Ljubezensko pismo, Glavobol.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Znajte si izbrati inteligentne in zaupne sodelavce. Vaša pojava v novem okolju bo dobro sprejeta. Zdravje povprečno.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Uspeh v tekmovanju je zahteval mnogo naporov. Vaš vpliv na mlajše bo pozitiven. Nekoliko nepotrebne nervoznosti.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Mnogo pobud, toda nobena donosna. Bodite potrpežljivi. Srečne ure z ljubljeno osebo. Zdravje odlično.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ne izgubljajte časa v nepotrebnih čvekarijah. Preden se lotite resnega problema se posvetujte v družini in s prijatelji.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Zanimiva novica v jutranjih urah; podlaga za novo delo. Pozor pred lahkoverno zaupljivostjo. Vidni izrazi simpatije.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Vaš vpliv se bo povečal, vendar ne hazardirajte z njim. V prijetni družbi boste pozabili na manjše nevšečnosti.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Možnost napetih odnosov v delovnem okolju. Načrti se zadovoljivo uveljavljajo. Ne izkoriščajte izkazane ljubezni.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Obveščeni boste o namerah vaših konkurentov. Ne spuščajte se v neupravičene kritike in intrige. Možnost zdravniške intervencije.

RADIO VELESIZIJA

Četrtek, 16. februarja 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba, 11.45: Pisani odmevi naših dni; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Dobro zabavo vam želijo; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza: Tone Penko: Strupi, mamila in nasladila; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Skladbe Iva Petriča in Janeza Komarja; 19.00: Širimo obzorja: Svet v katerem živimo: «Ogenj»; 19.30: Italijanski akvarel; 20.00: Sport; 20.30: Simfonični koncert tržaškega filharmoničnega orkestra, koncert za harfo in orkester; Čajkovsky: Simfonija št. 2 v c-molu V odmoru, približno ob 21.00 uri: Književnost: «Knjiga Artura Lorie «Speči tovariši», ocena Josip Tavčar; nato Južnoameriški ritmi; 22.30: Orkester Guido Cergoli; 23.00: Stan Kenton. mojster jazza.

Trst

12.25: «Tretja stran»; 14.20: Kot juke box; 14.45: Odprta knjiga; 15.05: Franco Russo pri klavirju; 15.25: Tržaški jazzovski trio.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Operne arije; 12.00: Glasba po željah; 12.35: Kronike iz jug. življenja; 13.40: Lahka glasba; 14.00: Glasba po željah; 14.30: Pogovor z volivci; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Tečaj italijanščine; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Radijska igra; 16.30: Balet Adolfa Adama: «Giselle»; 17.20: Pianist R. Williams; 17.40: Pojeta Dušan Jakšič in Olivera Marković; 18.00: Prenos RL; 19.00: Zabavne melodije; 19.30: Prenos RL; 22.15: Pri klavirju O. Peterson in T. Wilson; 22.35: Ravelove skladbe; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Neapeljske klasične pesmi; 9.30: Dopoldanski koncert; 11.00: Radijska šola; 11.30: Najnovejše pesmi; 13.30: Prevedene pesmi; 15.15: P. Weston in njegov orkester; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: Slišice iz Francije; 17.20: Komorna glasba; 17.40: Zanimivosti od vsepovsod; 18.00: Literarna oddaja; 18.30: Enotni razred; 19.00: Kmetijska oddaja; 19.25: Filmske novosti; 19.50: Italijansko smučarsko prvenstvo; 21.00: Verdijeva opera «Nabucco».

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: New York-Rim New York; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.45: Moda; 14.00: Majhni orkestri lahke glasbe; 14.40: Vaš juke box; 16.00: Program ob štirih; 17.30: Koncert operne glasbe; 20.30: Radijska igra: «Srečen človek» po Antonu Čehovu; 21.45: Večerna glasba; 22.15: Zanimivosti.

III. program

17.00: Boccherinijevi in Brahmsovi trii; 18.00: Pregled zgodovine srednjega veka; 18.45: Beckove in Honeggerjeve skladbe; 19.15: Zgodovina italijanske velike industrije; 20.00: Vsakovečerni koncert; 22.20: Skladbe Gustava Mahlera; 23.20: Prejeli smo; 23.50: Mozartove skladbe.

Slovenija

8.05: Glasba ob delu; 8.35: Akademski pevski zbor Tone Tomšič; 8.55: Radijska šola; 9.25: Pianist Francois Samson: Chopinove mazurke; 10.15: Od polke do mamba; 10.40: Pet minut za novo pesmico; 11.00: Ruski tečaj; 11.15: Harfa in violina; 11.20: Med klasiko in impresionizmom; 12.00: Slovenske narodne melodije; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Nesmrtne Vincenza Bellinija; 13.30: Od melodije do melodije; 13.50. Zbor Slovenske filharmonije; 14.05: Popularne orkestralne melodije; 15

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 11 najnižja 5.7, ob 19. uri 8.5, zračni tlak 1034, narašča, veter 1 km severozahodnik, vlaga 79 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 10 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes CETRTEK, 16. februarja Danilo
Sonce vzide ob 7.07 in zatone ob 17.33. Dolžina dneva 10.26. Luna vzide ob 7.43 in zatone ob 19.08.
Jutri, PETEK, 17. februarja Silvin

Živa sindikalna dejavnost

Stavka v Tržaškem arzenalu je dosegla popoln uspeh

Delavci SAIFAC so pristali na kompromisni predlog Urada za delo - Stavka delavcev «Trafilerie Triestine»

Včeraj so enotno stavkali vsi delavci Tržaškega arzenala, ker ravnateljstvo noče sprejeti njihove upravičene zahteve po povečanju plač. Pogajanja so se namreč vlekla zelo dolgo časa in so se nato razbila zaradi trmastega stališča ravnateljstva. Po posredovanju Urada za delo bi moralo v torek priti do novih pogajanj, na katera pa predstavniki ravnateljstva Tržaškega arzenala in predstavniki Intersinda sploh niso prišli ter so se izgovorili, kot se že izgovarjajo dalj časa, da ne razpolagajo s potrebnimi podatki. Na osnovi sklepa skupščine vseh delavcev Tržaškega arzenala so zato sindikalne organizacije proglasile stavko v podjetju, ki se je pričela včeraj ob 7. uri zjutraj in se bo zaključila danes ob 7. uri.

Sindikalne organizacije so tudi soglasno izjavile, da bodo stavkovno gibanje v arzenalu zaostrili in da bodo proglasili stavko za nedoločen čas, v kolikor ravnateljstvo ne bo spremenilo svojega stališča. Do pogajanj bo prišlo danes dopoldne na Uradu za delo in delavci zahtevajo, da mora ravnateljstvo že na teh pogajanjih pokazati dobro voljo.

Sindikalni spor v Tržaškem arzenalu se vrti okoli odstotka, določenega za proizvodne nagrade. Arzenal je namreč specializirano podjetje za popravljanje in vzdrževanje ladij ter zato v njem ni mogoče uporabljati običajnega načina plačevanja akordnega dela in računajo zato po opravljenem delu posebni odstotek, na osnovi katerega izplačujejo posebno nagrado. V bistvu je že dolgo vrsto let ta sistem nespremenjen in se kljub vedno višji storilnosti dela delavske plače niso nič povečale.

Tudi včeraj so stavkali delavci SAIFAC, ter se zbrali na skupščini, na kateri so razpravljali o kompromisnem predlogu Urada za delo. Delavci so na predlog sindikalnih organizacij sklenili, da lahko ta kompromisni predlog služi kot osnova za pogajanja. Sedaj je potreben še pristanek ravnateljstva.

Urad za delo je predlagal, naj se spremeni način odpusta delavca, kar je bil neposredni povod za dolgotrajno stavko v tem podjetju. Delavca naj bi odpustili po normalnem postopku, ki predvideva pogajanja s sindikalnimi organizacijami in po katerem bo prejel vse, kar mu pripada. Hkrati je Urad za delo tudi predlagal, naj se na pogajanjih uredijo vsa sporna vprašanja in zlasti vprašanje odnosov, ki vladajo v tem podjetju, saj tiči resnični razlog za stavko prav v grobih in neprimernih odnosih vodstva podjetja z zaposlenimi delavci.

Tudi včeraj so stavkali delavci podjetja AFA, ki so prisiljeni stavkati že kar 30 dni. Delavci upravičeno zahtevajo, da bi morale oblasti intervenirati ter posredovati, da se celotno vprašanje uredi. Kot smo že poročali, gre v prvi vrsti za zahtevo po pravičnem akordnem sistemu, ki naj tudi delavcem prizna del višjih dohodkov, do katerih je v podjetju prišlo z modernizacijo in s povečano storilnostjo dela. Kasneje pa se je ravnateljstvo poslužilo ustrahovalnih metod in je v tej zvezi napovedalo odpustitev 7 delavcev ter pozneje tudi enega delavca, ki je član notranje komisije, česar bi pa po veljavnih zakonskih predpisih in obstoječi delovni pogodbi ne smelo napraviti.

Včeraj so stavkali delavci podjetja «Trafilerie Triestine» in se je stavke udeležilo okoli 97 odst. zaposlenih. Stavka je vsedržavna, saj stavkajo delavci vseh zasebnih jeklarskih podjetij v Italiji in zahtevajo znižanje delovnega urnika, povečanje plač ter drugačen sistem akordnega dela. Stavka se ne nanaša na delavce podjetij z državno udeležbo, kamor spada tudi naša tržaška ILVA, ki so podoben sporazum že podpisali z Intersindom.

Zakonski načrt za zvišanje družinskih doklad

V Rimu so objavili besedilo zakonskega odloka, ki ga je pripravilo ministrstvo za delo in ki se tiče družinskih doklad ter določitve prispevkov za dopolnilo zaslužkov industrijskih delavcev. Besedilo odloka so poslali vsedržavnemu svetu za gospodarstvo in delo, da izreče o njem svoje mnenje. Poleg obrazložitve šteje 23 členov in štiri razpredelnice, ki vsebujejo navedbo družinskih doklad, ki pritičejo delavcem, ter prispevkov, ki jih morajo plačevati delodajalci v ta namen. Te razpredelnice se nanašajo na industrijo, kmetijstvo, banke in zavarovalnice ter na novinarje.

Med najvažnejšimi spremembami je določba, po kateri dobe delojemalci družinske doklade za otroke do 26 let, če študirajo na univerzi, ter do 21 let, če obiskujejo srednjo strokovno šolo, ter določba, po kateri mora plačevati delodajalec prispevek za družinske doklade od celotne kosmate plače delavcev. Druga določba predpisuje, da se ustanovi ena sama blagajna namesto dosedanjih 8.

Za delavce in nameščence v industrijskih podjetjih bodo znašale tedenske družinske doklade za vsakega otroka 1.068 lir, za ženo 762 lir, za starše 330 lir. Za delavce in nameščence v kmetijstvu bo znašala dnevna doklada za vsakega otroka 178 lir, za ženo 127 lir, za starša 55 lir. Za uslužbence bank in zavarovalnic po 6.500 lir za vsakega otroka, 6.500 lir za ženo in 6.500 lir za starša na mesec. Za novinarje za vsakega otroka 4.628 lir, za ženo 3.302 za starša 1.430 lir na mesec. Iz tega seznama se vidi, da se bodo doklade zvišale za vse kategorije razen za novinarje.

—«»—

450 milijonov lir za gradnjo stanovanj IACP

Deželno nadzorništvo za javna dela je sporočilo IACP, da bodo nakazali za finančno leto 1960-1961 prispevek 450 milijonov lir, ki bo služil za gradnjo 150 stanovanj. Ta stanovanja bodo gradili po zakonu št. 640 in bodo služila za tiste družine, ki so jih izgnali iz stanovanj ali pa, ki prebivajo v razpadlih in zdravju nevarnih stanovanjih. IACP je pripravil načrt gradnje stanovanj v letu 1961-62 in ga je predložil vladnemu generalnemu komisarju. Načrt predvideva gradnjo 300 stanovanj.

Izredno zanimanje za včerajšnji sončni mrk

Krasni naravni pojav je opazovalo veliko število ljudi iz mesta in dežele

Mnogi meščani so se zbrali na opazovalnih mestih še pred sončnim vzhodom, zlasti pri Bazovici, na Katinari in Opčinah Velike gruče gledalcev na obrežju in na hišnih terasah

Včeraj smo torej opazovali sončni mrk, krasen prizor, ki ga bodo naši potomci lahko spet občudovali šele 3. septembra leta 2081. Zaradi tega je bilo veliko zanimanje za ta naravni pojav, ki je v starih časih vzbujal strah in trepet človeštva. Marsikdo je včeraj vstal bolj zgodaj kot običajno. Kdor pa je bil na pustni zabavi pozno v noč, ali celo do zore, je še malo «potegnil», da je lahko opazoval sončni mrk.

Lepo vreme, jasno nebo brez najmanjšega oblačka; vse je bilo kot nalašč, da so lahko prišli na svoj račun navadni zemljani in strokovnjaki, zlasti astronomi in vremenoslovci. Pri nas so slednji imeli malo posla, ker ni bilo pač popolnega sončnega mrka. Odšli so v Toskano in Dalmacijo, kjer so si nabrali v kratkem času kup dragocenega gradiva, ki ga bodo zdaj proučevali.

Koliko ljudi, odraslih, mladih in otrok, tako meščanov kot deželanov, je pri nas opazovalo sončni mrk, je težko ugotoviti. Večje skupine opazovalcev so bile na različnih mestih, na trgih, na terasah, na obrežju in na ulicah, kamor posije prvo jutranje sonce. Mnogi pa so se odpeljali z raznimi vozili izven mesta, zlasti na Opčine, na Katinaro, na Hudoleto in k Bazovici. Tam je bilo ozračje bolj čisto in lepši pogled, pa tudi večji užitek v prosti naravi kot v mestu. Tudi po vaseh so ljudje pustili za nekaj časa svoje delo in zamaknjeni gledali sončni mrk.

Marsikdo je opazoval ta izredni prizor po televiziji. Evrovizija je namreč prenašala neposredno z opazovalnic v Franciji, Italiji in v Jugoslaviji, iz krajev, kjer je bil popolni sončni mrk in kamor so se zbrali strokovnjaki iz cele Evrope.

Mnogi, zlasti mladina, so bili na opazovalnih mestih že pred sončnim vzhodom, ker se je začel sončni mrk pičle pol ure za tem. Že je prijetno grelo. Otroci so še skakali in se igrali po pašnikih, odrasli pa so si pripravljali temna stekla, fotografske aparate, snemalne kamere in daljnoglede. Točno ob napovedani uri sta se srečala Mesec in Sonce. Ob 7.36 je svetlo sončno ploskev začela pokrivati senca, vse bolj, dokler je ni skoraj zakrila. Ob 8.42'10" je bilo videti le tenko svetlo liso, košček sončnega obročka. Tedaj nisi vedel, kam naj bi gledal, ali skozi temno šipo v sonce ali pokrajino ali nebo, ki se je temnilo.

Nekaj izrednega, skoraj pošastnega. Iz belega dneva je bilo v kratkem vse v nekakšni mesečini. Ptice v grmičevju so utihnile. Slišati je bilo le vrane. Prej prijetno toplo, zdaj pa je začel pihljati hladen veter, da je skoraj zeblo. Dolge sence dreves, ljudi, avtomobilov in hiš so se v bledi svetlobi zdele pošastne, obrazi ljudi, pa kakor da bi jih obsevala čudna šibka neonska razsvetljava. Če ne bi vedel, za kaj gre, bi se človek skoraj prestrašil.

Lep je bil tedaj pogled s Hudoleta na mesto. Morje je bilo temno, obzorje pa še bolj. Zdelo se je, kot da se nad mestom pripravlja hud poletni vihar, čeprav je bilo nebo jasno, vendar pa nekam čudne temne barve.

To je trajalo nekaj minut. Popolne teme ni bilo in zvezd nismo videli, ker smo bili pač izven pasu popolnega sončnega mrka.

Polagoma se je začelo spet «daniti». Ponehal je veterček, spet je začela prevladovati topla svetloba, svetel obroč na soncu se je vedno bolj večal. Tedaj pa je bilo opaziti na tleh čudne sence, ki so se valile kot kolobarčki. Ob 9.54'05" je bil konec sončnega mrka.

Ljudje se niso takoj razšli. Prej so vsi molčali in občudovali izreden prizor, zdaj pa so se vneli zanimivi razgovori. Kako nastane sončni mrk? Kako astronomi znajo napovedati dan in uro, za sekundo točno? Taka in druga vprašanja, točne in netočne odgovore ter razlage je bilo včeraj slišati povsod. Marsikoga je zanimalo, kako se bodo obnašale med sončnim mrkom živali, ker je bilo o tem precej napisanega. Zgodilo se ni nič posebnega. Psi in mačke niso reagirali na kakšen poseben način, kakor da se ne bi nič dogajalo. Kokoši so bile malo klavrne, golobi pa so se ponekod plašili. Blizu Bazovice, kjer je bilo polno Tržačanov, pa smo opazili, da so v polmraku sončnega mrka utihnile ptice.

Na cesti proti Bazovici je stala dolga vrsta avtomobilov, ki so se spremenili v potujoče opazovalnice

V predmestjih in v vaseh tržaške okolice

Veselo slovo od letošnjega pusta

Zažiganje pusta v Škednju

Če je bil po splošnem mnenju letošnji pust skromnejši od lanskega, pa to ne moremo reči za slovo od pusta, ki so ga letos povsod dostojno proslavili — preden je končal svoje življenje v ognjenih zubljih. Kot običajno je bila največja slovesnost v Škednju, kamor so se že okoli 14. ure začele zgrinjati množice ljudi iz mesta in okolice. Pustni pogreb pa takrat seveda še ni bil pripravljen in zato so se ljudje utaborili v škedenjskih gostilnah, kjer so nadaljevali veseljačenje. V raznih gostilnah smo namreč videli ljudi, ki so kljub pepelnični sredi prepevali in plesali ter se v brk postu nalivali z vinom in pokušali slastne klobase.

No, končno so pusta le postavili v krsto in jo položili na «mrtvaški voz». Pogrebni sprevod sta odprla dva konjenika, za njima je šla godba, za njo so vlekli mrtvaški voz s pustom in za vozom je stopala globoko «užaloščena vdova» s številnimi sorodniki. Ogromna množica ljudi, ki je napravila špalir po vseh ulicah, po katerih je šel sprevod, se je z velikim užitkom smejala domiselni vdovi, ki ji ni zmanjkalo žalujočih besed in solza. Nič čudnega sicer, saj je vdova imela pri roki vedno veliko steklenico — očitno zelo dobrega vina, kar je nedvomno pripomoglo, da je pogreb izzvenel v prijetnem popustnem vzdušju.

Na začetku Ul. Vigneti, kjer so pusta zažgali, se je že pred 17. uro zbrala velika množica ljudi. Strateške točke so bile zasedene že dosti prej, kajti vsakdo je hotel kar najboljše videti, kako bo pust vzel slovo od tega sveta. Ko je mrtvaški voz prispel na za sežiganje določen prostor, je bila naokoli zbrana nekaj tisočglava množica. Krsto so «pogrebci» dvignili iz voza, potem pa so iz nje stresli pusta, na katerega se je vrgla užaloščena vdova. Komaj so jo odtrgali od mrtveca in takrat je nekdo pristavil vžigalico, ki je na mah vžgala z bencinom polito pustovo telo, tako da je hkrati zajel ogromen plamen. Ura je bila takrat točno 17 in kakih pet minut kasneje ni od pusta ostalo nič drugega kot kupček zoglenele slame.

Drugo — nič manj zanimivo slovo od pusta — je bilo včeraj popoldne tudi v Boljuncu. Tu se je sicer zbralo manj ljudi kot v Škednju, toda zato je bilo slovo toliko bolj intimno. Predvsem moramo omeniti zanimivo novost, ki daje Boljunčanom še en pečat gostoljubnosti. Zgodilo se je namreč, da so v krošnjo akacije na boljunskem trgu postavili velik sod, iz njega napeljali gumijasto cev do točilne mize in tu so gostom točili vino zastonj! Posrečena zamisel je naletela med obiskovalci na zelo ugoden sprejem, čeprav nekateri niso mogli doumeti, kako je mogoče, da lahko v teh časih nekdo ponudi kozarec vina — zastonj! Poudariti moramo še, da je bil na sodu velik napis, ki je vabil goste na kozarček dobrega domačega vina. Da so to zamisel lahko uresničili je zasluga vseh Boljunčanov, ki so po svojih močeh prispevali v «buč».

Mrak je že bil, ko se je na Gorici pojavil predsednik v fraku in s cilindrom ter otvoril letošnjo 101. obletnico «zapuščanja pustne dote». Okoli pusta in predsednika — domačega brivca Ote — se je zgrnilo nekaj sto vaščanov in mnogo ljudi iz Trsta in okolice, ki so prisluhnili tehtnim besedam «vaškega notarja». Tu moramo še posebej poudariti, da je imel «notar» letos izredno čist in močan glas. Pravijo, da to zaradi tega, ker cel teden pred zapuščanjem dote ni pokusil niti kapljo vina.

No, in da na kratko opišemo, kako je potekala ceremonija. Po uvodnih besedah predsednika, ki je poudaril, da se takrat v Boljuncu praznuje tradicionalni pustni praznik in ki se je tudi zahvalil vsem vaščanom, trgovcem in gostilničarjem, ki so prispevali, da je praznik tako dobro uspel, je postavil poslušalcem razne uganke, ki pa so bile tako lahke, da so ljudje nanje hitro in pravilno odgovorili. Šele potem je prišla na vrsto pustna dota in prvi srečnež, ki mu je pust zapustil, da «lahko pije belo in črno vino», je bil Vane Pedona; Srečkotu Spartu je zapustil, da «lahko viha brke, kakor Franc Jožef», «Danletu Žižletu, ki nastavlja lace», je zapustil «zajčje kože», Vančku pravico, da lahko pobira gobe na Brdu in Koramačniku, Pepetu Korošču «pečenega petelina in polno bučo vina», Stanetu Boru «dva kvadratna centimetra posestva nad Botačem», Petru Badeljotu pravico, da «lahko govori po angleško», harmonikarju Dorčetu je dovolil, da lahko na vekomaj igra «Me jejo bolhe», Lojzetu Čurmanu je zapustil «štirno na Salamonci», Mirkotu Balotci «vse pustne špase», Pepetu Furlanu, da «lahko piha v svoj bobardin» itd.

Ko je bila dota razdeljena, so ljudje spremili pusta na konec boljunskega trga, kjer so ga sneli z voza in ga zažgali. Jasno je, da so se potem boljunške gostilne spet napolnile in gostilničarji so kar naprej polnili steklenice in kozarce.

Omeniti moramo tudi slovo od pusta v drugih vaseh tržaške okolice in na podeželju. Tako so na primer priredili veliko slavje pri Domju, pri katerem je bila angažirana godba in slavje v Žavljah, kjer so pusta še popoldne obesili v eni vaških gostiln, potem sežig na Opčinah itd. Vsepovsod je veselo slovo od pusta privabilo številne gledalce, ki so potem zaključili pustovanje v vaških gostilnah.

Letošnji pust je torej za nami. Zgorel je v plamenih in nan je ostal lep spomin. Kdo ve, če ga prihodnje leto ne bodo poslali na Luno?!

—«»—

Obešen pust v eni žaveljskih gostiln

Skupina godcev in maškar, ki je jemala slovo od pusta pri Domju

Seja obč. odbora

Sinoči je bila seja tržaškega občinskega odbora, na kateri je bilo na vrsti nad 60 sklepov, ki so bili večinoma upravne vsebine. Med drugim so razpravljali o vprašanjih osebja in socialnega skrbstva, o prispevku za mednarodno razstavo cerkvene umetnosti, o prispevku za kongres občinskih zdravnikov ter o proračunu za leto 1961.

PREDAVANJE

Narodna in študijska knjižnica v Trstu priredi v torek, 21. februarja ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9/I predavanje. Predavala bo tov. Marija Vilfanova «O družbenih premikih na Slovenskem».

Prometne nesreče

Hudo ranjena ženska pri prečkanju ulice

Vespist povozil upokojenko - Vespa se je prevrnila

V Ul. Milano je sinoči 22-letni Bruno Eller iz Ul. Fabio Severo 70 povozil z vespo 57-letno Ano Erjavec por. Sergazzi iz Ul. Rittmeyer 13, ki je tam prečkala cesto. Z rešilnim avtom so ponesrečenko odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli s pridržano prognozo na II. kirurški oddelek, ker si je verjetno zlomila tilnik in je krvavela z ušes.

S taksijem, ki ga je vozil 52-letni Silvio Schmier s Trga Stare mitnice 13, se je včeraj popoldne peljala po Ul. Roma proti Ul. Ghega 48-letna Maura Mayer por. Tusalvi iz Ul. S. Lazzaro 20. Na križišču z Ul. Galatti pa je taksi zadel ob avto, ki ga je po omenjeni ulici privozil 36-letni Giuseppe Albera, ki stanuje v hotelu Jolly. Pri tem se je ženska pobila po desni nogi in se bo morala zdraviti 10 dni na II. kirurškem oddelku.

Po obalni cesti sta se včeraj peljala z vespo proti Sesljanu 19-letni Furio Pozzatto iz Ul. Aquileia 12 ter 20-letni Paolo Benvenuti iz Ul. Aquileia 2, ki je sedel na zadnjem sedežu. Nenadoma pa sta se prevrnila in nekoliko poškodovala. Pozzato, ki so ga sprejeli na I. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti od 10 do 30 dni, se je pobil in ranil po čelu in nosu ter opraskal po kolenih in rokah. Verjetno si je tudi nalomil desno roko. Benvenuti, ki so ga sprejeli na opazovalni oddelek in se bo moral zdraviti 10 dni, pa se je pobil in ranil po desni nogi ter čelu.

Sinoči ob 21. uri so sprejeli na ortopedskem oddeleku 27-letnega delavca Lucijana Zobina iz Mačkovelj št. 88. Ugotovili so mu morebitni zlom levega zapestja ter razne odrgnine po udih in obrazu. Zdraviti se bo moral od 4 do 30 dni. Njegova žena, ki ga je spremljala, je povedala, da se je ponesrečil v vasi z vespo, ki se je prevrnila, ko je zavozil v grušč.

MALI OGLASI

OBISCITE VELETRGOVINO FELICE - Trst, Ulica Carducci 41. Kupili boste: bunde, dežne plašče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljših vrst po res konkurenčnih cenah.

15 do 17 let staro vajenko sprejme Foto Valenta, Campo S. Giacomo 14, Trst.

Okoli ene ponoči v Ul. XXX. oktobra

Velik požar zajel trgovino s steklenino

Okoli 1. ure ponoči so gasilske brizgalne švigale po mestnih ulicah vse do Ul. XXX. oktobra, kjer se je gost dim valil izza rolojev zaprte trgovine s steklenino in porcelanom «Zennaro in Gentilli». Gasilci so spravili brizgalke v pogon in začeli z gašenjem, medtem ko so drugi s pomočjo policijskih agentov zbudili stanovalce stavbe št. 4 na Trgu sv. Antona. Sicer jih je dim že zbudil in vsi so se zbrali v pižamah in nočnih srajcah ter na hitro ogrnjeni s plašči na cesti, kjer so nemo in s preplahom opazovali borbo gasilcev z ognjenimi zublji, ki so začeli polagoma ogrožati strop trgovine.

Največja nevarnost je bila prav v tem, da plameni zajamejo del stavbe, kjer je naprava za centralno ogrevanje, ki je na nafto. Dim je spravil v bolnišnico tudi belolaso starko, ki je spala tik nad gorečo trgovino. Starko, pa čeprav njeno stanje ni resno, so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Na kraj požara je obveščen po policijskih organih prispel tudi najemnik trgovine Rodolfo Ferluga v spremstvu žene in tašče. Njihovi obrazi so bili objokani in obup se jim je bral v očeh. Kasneje je Ferlugovi tašči postalo slabo, zaradi česar so jo odpeljali z zasebnim avtom, pa čeprav je prišel rešilni voz ponjo, na postajo Rdečega križa.

Do pozne ure so bili gasilci neutrudno na delu, da bi zajezili požar in pogasili plamene, ki so začeli nevarno ogrožati gornja nadstropja. Škoda pa čeprav je na prvi pogled precejšnja, še ni znana. Govori se, da je bil najemnik trgovine zavarovan.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNISTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUZNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROCNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Slovensko gledališče v Trstu

V soboto 18. t. m. ob 18. uri v AVDITORIJU v TRSTU premiera PAVEL GOLIA

SNEGULJČICA

mladinska igra v osmih slikah

Režiser: JOŽKO LUKEŠ
Scenograf: JOŽE CESAR
Glasba: prof. KAREL BOŠTJANČIČ
Koreograf: ADRIJAN VILES
Kostumograf: inž. arh. MILENA MATULOVA

Osebe: Sneguljčica - Miranda Caharija (Igr. šola); Vitez - Livio Bogatec (Igr. šola); Kraljica - Zlata Rodoškova; Maršal - Modest Sancin; Poveljnik straže - Alojz Milič; Lovec - Julij Guštin; Frice - Stane Raztresen; Frace - Danilo Turk; Meglicj - Sonja Pulger in Tatjana Šiškovič; Škratje - Justo Košuta, Silvij Kobal, J. Cesar, Ferdo Kokošar, Adrijan Rustja, Edvard Martinuzzi, Josip Fišer; Paž - Edvin Guštin.

Nastopajo še: dvorjani, dvorjanke, paži, vojaki, spletična.

* * *

Ponovitev v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri v Avditoriju v Trstu

Prodaja vstopnic v petek 17. in v soboto 18. t. m. dopoldne v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792 ter eno uro pred pričetkom predstav v baru Moscolin, Ul. Teatro Romano 2 (nasproti Avditorija).

RAZNA OBVESTILA

Pedagoški odsek Sindikata slovenske šole v Trstu priredi v četrtek 16. t. m. ob 18.30 uri v prostorih Slovenske osnovne šole pri Sv. Jakobu zanimivo predavanje. Predaval bo dr. Milan Starc o temi «Higiena v šoli». Vabljeni šolniki.

ODBOR

* * *

SOLA GLASBENE MATICE

Vse, ki sodelujejo pri otroškem pevskem zboru, prosimo, da se gotovo udeležijo pevske vaje jutri ob 18. uri v šoli Glasbene Matice zaradi bližnjega nastopa.

* * *

V soboto 18. t. m. ob 20.30 bo moški pevski zbor Prosek-Kontovel nastopil v kino dvorani v Novi Gorici.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo v Barkovljah obvešča, da je zaradi tehničnih ovir odloženo današnje predavanje. Znanstveno-humoristično predavanje prof. Penka bo v sredo 22. februarja.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes se prične pri gledališki blagajni prodaja vstopnic za Wagnerjevo opero «Tannhäuser», ki jo bodo igrali prihodnji torek ob 20.30 za abonma A za partner in lože ter abonma B za galerije.

TEATRO NUOVO

Jutri ob 21. uri bo prva predstava Svevove igre «Zakonski mož», ki jo je zrežiral Sergej Bolchi. Prodaja vstopnic v gledališki in v osrednji blagajni. Cene 1.100 lir, 650 in 300 lir.

KINO

Fenice 15.00 «Pugni, pugni e pite». John Wayne, Cappucci.
Excelsior 15.30 «Venera v krilu iz norke». Elisabeth Taylor, Eddie Fisher in Laurence Harvey. Metrocolor.
Filodrammatico 16.00 «Mladi skobec». Errol Flyn.
Grattacielo 16.00 «Neapeljski liv». Technicolor. Clark Gable, Sophia Loren, Vittorio De Sica.
Arcobaleno 15.30 «Mladi žrci». Metrocolor. Natalie Wood, Robert Wagner.
Supercinema 16.00 «Walk». Technicolor. George Montgomery. Taina Elg.
Alabarda 16.00 «Polnočna dama». Technicolor. Doris Day, Richard Gavin.
Aurora 16.00 «La ciociara». Prepovedano mladini.
Capitol 16.30 «Tajnost Polynesie». Richard Egan.
Garibaldi 16.00 «Od tu do večnosti». Burt Lancaster, Montgomery Clift. Zadnji dan.
Cristallo 16.30 «Najbolj srečna ladja mornarice». Technicolor.
Impero 16.30 «Car Aljaska».
Italia 16.00 «Cesarski lovec» (Mayerling). Technicolor. Rudolf Pack in Christiane Hörbiger.
Massimo 16.00 «Kapetanova hčerka». Oleg Strigenov, Sergej Lukjanov.
Moderno 16.30 «Tajnost treh». Marlin». Technicolor. Martha Hyer, Gino Cervi.
Astra 16.00 «Gusarji Mardi Gras».
Astoria 16.00 «Gastones Treasure». Technicolor. Alberto Sordi, Charles Boyer, Alonso. Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 16.00 «Ne le marjetice». David Niven, Dorothy Day.
Marconi 16.00 «Rdeče srce». Technicolor. John Wayne.
Ideale 16.00 «Dvoboj pod cerem». Gregory Peck. Prepovedano mladini.
Savona 16.00 «Cerasella». Alessandra Panaro, Carlo Croccolo.
Odeon 16.00 «Petrograjske noči». Technicolor. Ivan Desny.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Kino na Opčinah

predvaja danes 16. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

«Zakon brzostrelke»

(La legge del mitra)

Igrajo: CHARLES BRONSON, SUSAN CABOT in MOREY AMSTERDAM

TUSSET & SIN

KORZO ITALIA 1

EXTRA

R. TUSSET

TRG STARE MITNICE 2

Z VELIKIM USPEHOM se nadaljuje do 28. 2. običajna priložnostna prodaja ob koncu sezone

POPUST *na vse artikle* **20%**

NAVADNI IN LUKSUZNI KOVCKI
ŽENSKE USNJENE TORBICE
TKANINE IN ZAMETI V VSEH BARVAH
NAJLONOVI IN SVILENI DEŽNIKI
DENARNICE
ŽENSKI IN MOŠKI PASOVI

OD VČERAJ DO DANES

VCERAJSNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	77	165	77
limone	106	153	129
mandarini	83	212	165
jabolka I.	83	153	94
jabolka II.	36	94	53
hruške I.	106	165	118
hruške II.	29	100	41
pesa	83	118	106
artičoke	30	40	35
zelje	59	71	65
cvetača	47	106	71
ohrovt	47	71	59
cikorija	41	53	47
čebula	65	90	80
koromač	53	83	71
razna solata	88	175	125
krompir	25	66	41
rdeči radič	313	500	438
zeleni radič II	150	275	188
zelena	94	188	106
špinača	163	175	169

Večina blaga se prodaja po prevladujoči ceni (3. stolpec).

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 15; Manzoni, Ul. Settefontane 2; De Colle, Ul. Revoltella 42; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. februarja t. l. se v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

RODILI SO SE: Fulvio Tomizza, Marino Codiglia, Paola Costa, Alessandro Russian, Mire Cotic, Rossana Cauto, Alesasndra Dreossi, Hermann, Letizia Gallihucci, Daniela Varglien.

UMRLI SO: 69-letna Ada Bonne por. Ranzato, 78-letna Amalia Torelli vd. Boggia, 87-letni Vincenzo Carvutto, 62-letni Angelo Cravagna, 64-letni Giuseppe Degan, 47-letni Augusto Barbeschi, 40-letni Giovanni Baccarini, 75-letni Amedeo Blasigh, 78-letni Michele Rutigliano, 73-letna Maria Anich vd. Arfilli.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočutvovali ob bridki izgubi naše nepozabne žene in mame

Marije Guštin

Posebna zahvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so pokojnico ljubljeno pokojnico in jo spremili na zadnjo pot.

Mož, sinova in ostali sorodniki

Repentabor, 16.II.1961.

Jutri seja pokrajinskega sveta

Na dnevnem redu resolucija o ustanovitvi avtonomne dežele

Svetovalci NSZ, KPI in PSI so predložili interpelacijo z zahtevo, da se skliče izredna seja v zvezi z zadnjimi dogodki

Jutri se bo zopet sestal pokrajinski svet. Prva točka dnevnega reda vsebuje resolucijo o ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija - Julijska krajina, ki so jo predložili svetovalci KPI. Resolucijo o deželni avtonomiji je že predložil na prvi seji pokrajinskega sveta socialistični svetovalec prof. Paolo Medani, toda takrat je predsednik dr. Giordano Delise odgovoril, da ni v stališču Krščanske demokracije do tega vprašanja nobenih sprememb ter da je zato razpravljanje o resoluciji odveč. To je pač storil, ker se ni hotel zameriti liberalcem, ki podpirajo sedanjo večino, ki pa so nasprotni deželni avtonomiji. Medtem pa se je ustanovil v poslanski zbornici poseben odbor, ki proučuje razne zakonske načrte, predložene za deželno avtonomijo. Med temi je tudi demokristjanski zakonski načrt, katerega je odobril prejšnji pokrajinski svet.

Stvar je torej zelo pereča, le da zavzemajo demokristjani do tega vprašanja žal dvoumno stališče. Po eni strani sicer zahtevajo deželno avtonomijo, po drugi pa nočejo enotne akcije z levico za njeno uresničenje, čeprav so le levičarske stranke večkrat pobudo za enoten nastop. Toda slepi antikomunizem ne dopušča tej stranki, da bi se zavzela za skupne interese.

V resoluciji, o kateri se bo moral izreči pokrajinski svet, se zavzemajo njeni predlagatelji za enoten nastop vseh treh pokrajinskih svetov v deželi, to je tržaškega, goriškega in videmskega, da se čimprej sestane parlamentarni odbor, ki so ga ustanovili nalašč zato, da se bo ukvarjal z vprašanjem dežele. Postavitev tega vprašanja na dnevni red, potem ko je predsednik zadnjič zavrnil socialistično resolucijo, kaže, da se ni mogla demokrščanska pokrajinska uprava izogniti obravnavanju deželne avtonomije spričo zahtev demokratičnih množic po vsej deželi. Prav tako pa je tudi zgoraj omenjenega odbora poslanske zbornice, ki se ukvarja z deželno avtonomijo in ki je začel včeraj svoje delo, prav gotovo sad enotnega nastopa demokratičnih sil v deželi.

Ob sklicanju redne seje pokrajinskega sveta so svetovalci KPI, Neodvisne socialistične zveze in PSI izročili predsedniku pokrajine dr. Deliseju tudi interpelacijo, zakaj ni občinski odbor sklical izredne seje pokrajinskega sveta, ki jo je zahtevala tretjina svetovalcev (NSZ, KPI in PSI), da bi zahtevali intervencijo pristojnih oblasti proti nasilju fašistov v škodo Slovencev. Podpisniki interpelacije pravijo, da je izredna seja še toliko bolj nujna, ker je vladni generalni komisar dr. Palamara prepovedal vsako javno manifestacijo za 30 dni. Interpelacija zahteva tudi, naj pokrajinski odbor zahteva, da se prekliče Palamarov odlok in da se vzpostavijo demokratične svoboščine.

Na dnevnem redu seje pokrajinskega sveta so še razna upravna vprašanja, med katerimi tudi klasifikacija občinskih in pokrajinskih cest. Pokrajinski odbor namreč predlaga, naj bi prevzela pokrajina še nekaj cest na Tržaškem Krasu.

—«»—

Otrok se je oparil z oljem po obrazu

Na dermatološkem oddelku se bo moral zdraviti dobre tri tedne 19 mesecev stari Valmi Savroni od Sv. Barbare št. 378. Fantek je namreč včeraj zvečer prevrnil nase v kuhinji lonček vrelega olja, ki mu je povzročilo opekline I. in II. stopnje po obrazu, vratu in rokah.

—«»—

Tatovi ukradli Repencu motor

Neznanci so ukradli motorno kolo, ki ga je 17-letni Silvester Purič iz Velikega Repna 35 parkiral v Ul. Battisti. Purič je tatvino prijavil policiji, ki zdaj išče tatu.

—«»—

Podjetna ciganka

Na komisariatu javne varnosti je 34-letna Edda Cecco por. Visintin iz Ul. Bonomo 17 prijavila, da ji je neka ciganka, stara od 60 do 65 let, izsilila 42.000 lir in nekaj hrane s pretvezo, da bo rešila njeno hišo uroka. Nato pa ni bilo o ciganki več ne duha ne sluha. Ženska se je čutila prizadeta, ker jo je pač ciganka opeharila in se ni vrnila, da bi opravila, kar je pač obljubila. Neverjetno, a resnično.

—«»—

Padec ženske

Na ortopedski oddelek so včeraj dopoldne sprejeli 76-letno Giovanno Cavagno vd. Frisolini z Lonjerske ceste št. 1, ki je sama odšla v bolnišnico. Ženska si je namreč zlomila zapestje desne roke, ko je šla po Trgu Goldoni in se je nehote zaletel vanjo neki pijanec ter jo podrl.

Goriško-beneški dnevnik

Seja goriškega občinskega sveta

Občinska uprava se sklicuje na zakon ki prepoveduje uporabo slovenskih imen

Ker se v raznih krajih države in tudi v Gorici dovoljujejo nekatera neitalijanska imena, naj se tem imenom, ki so že v rabi, dovoli splošna uporaba na področju goriške občine

Na včerajšnji seji goriškega občinskega sveta, ki se je začela ob 18. uri v sejni dvorani v Ul. Crispi, je odvetnik Sfiligoj obrazložil stališče slovenskih manjšinskih svetovalcev do izvajanja člena 72 zakona, ki prepoveduje pripadnikom slovenske manjšine, da bi svoje otroke imenovali s slovenskimi imeni. Dejal je, da je v oddaji «Campanile Sera» slišal ime Danilo, goriško županstvo pa je pred kratkim dovolilo dvema meščanoma, da sta svoja otroka imenovala z imenoma Sonja in Majda. Svetovalec je vprašal, zakaj se potem ne dovoli Nikolavčiču iz Jazbin, da bi svojemu otroku dal kot tretje ime Majda. Županstvo se na interpelacijo slovenskih svetovalcev sklicuje na fašistični zakon, ki ga namerava izvajati.

Isti svetovalec je nadalje dejal, da je neki levičarski poslanec predložil parlamentu zakonski osnutek, naj se razveljavi člen 72 omenjenega zakona, vendar naj se v pričakovanju ureditve tega vprašanja v goriški občini dovoljuje staršem uporaba tistih imen, ki so že v rabi.

Župan je slovenskim svetovalcem sporočil tudi stališče občinske uprave glede zahteve, naj se pokrije potok Korn. Svetovalci menijo, da so razlogi, ki jih je župan navedel v obsežnem pismu, opravičljivi in razumljivi, vendar so mnenja, da se morajo goriški predstavniki dogovoriti s predstavniki Jugoslavije, da bi vsaj v poletnih mesecih, ko je smrad najhujši, na kakšen način uredili, da bi se odpravila ta nevšečnost za prebivalce Ul. Katarini in Ul. sv. Gabrijela.

Zatem je svetovalec KPI dr. Battello dejal, da je pravilno, človeško in politično potrebno, da se kolonializem razbija, da se obsodi umor predsednika zakonite kongoške vlade Lumumbe. Izrazil je upanje, da se z njim prav gotovo strinjajo tudi ostali svetovalci, ki jih preveva katoliška miselnost, kot so se strinjali z obsodbo ravnanja francoskih kolonialistov z Alžirci.

Liberalec Attems je vztrajal pri stališču, da mora občinska uprava določiti stalež mestnih stražnikov. Župan mu je odgovoril, da so stražniki «oborožena sila» občine in zaradi tega ne spadajo niti v kategorijo mestnih delavcev niti v kategorijo uradnikov. Stražniki so po izjavah župana kategorija zase kot vojaki. Priznal je, da je bil parlamentu predložen zakonski osnutek za ureditev staleža mestnih stražnikov v celi državi, vendar se goriška občina tega vprašanja še ne namerava dotikati, ker ga hočejo temeljiteje proučiti.

Nato so prešli na obravnavo posameznih točk dnevnega reda. Najprej so odobrili načrt in posojilo za gradnjo dveh 9-stanovanjskih zgradb za občinske uslužbence v Drevoredu XX. septembra. Odvetnik Sfiligoj je vprašal, če so občinski uslužbenci že napravili prošnje za nova stanovanja, nakar mu je župan odgovoril, da teh prošenj še nimajo, vendar pa so prepričani, da se bodo preselili v ta stanovanja tisti uslužbenci, ki sedaj prebivajo v slabših stanovanjih. Odobrili so ureditev trase v nekaterih ulicah in končno prešli na predlog za asfaltiranje Ulice Giustiniani in tistega dela Ulice Bombi, ki povezuje Ulico Giustiniani s predorom. Na tem odseku so že položili odtočne kanale, ureditev ceste pa bo stala skoraj 16 milijonov. Nekateri svetovalci so predlagali, naj bi se dela na tej cesti izvrševala v okviru predvidene gradnje krožne ceste, ki bo v skladu po predvidevanjih urbanističnega načrta povezovala prehod Rdeča hiša z državno cesto, ki pelje proti Vidmu.

Po odobritvi asfaltiranja zadnjega dela Ul. Brigata Pavia in Ul. Colombo, so prešli na ureditev Trga Julia (bivši Seneni trg), kjer bodo na sredini namestili steber z večjim številom električnih žarnic v skupni vrednosti 250.000 lir. Župan je sporočil, da bodo odstranili javno tehtnico in jo za šest mesecev spravili v skladišče. Medtem naj svetovalci izberejo prostor, kjer bi to javno tehtnico namestili, da bi meščanom in potrebam trgovine čimbolj koristila. Župan je mnenja, da bi jo zelo potrebovali v Podturnu.

Zavarovanje trgovcev

Katere kategorije se morajo še prijaviti

Trgovinska zbornica v Gorici sporoča, da je vsedržavna komisija za sestavo seznama trgovcev pojasnila, da spadajo v kategorije, ki so podvržene obveznemu zavarovanju trgovcev tudi naslednji:

trgovci na debelo s sadjem in povrtnino, z mesom in ribami; pomorski agenti in šenšali; spediterji na splošno in carinski spediterji; potovalni uradi, uradi za avtomobilske zadeve in šoferske šole; obveščevalni uradi; zastopniki zavarovalnic; trgovski podzastopniki; knjigarne in bifeji na železniških postajah; časopisni kolporterji; zdravilišča in starinarji.

Vsi tisti, ki spadajo v katero izmed navedenih kategorij, pa se še niso prijavili pri pokrajinski komisiji za sestavo seznama trgovcev, naj to store takoj na sedežu komisije pri trgovinski zbornici v Gorici, Ul. Crispi št. 10.

Zaradi močnega padca cene živini

Živinorejci zahtevajo omejitev uvoza mesa in goveje živine

Vlada je obljubila ustrezne ukrepe in spremembo predpisov glede minimalne odkupne cene

V zadnjih dveh tednih smo lahko sledili v dnevnem časopisju živahni polemiki med mesarji in živinorejci v zvezi z visoko ceno mesa na drobno in nizkimi odkupnimi cenami za živino. Mesarji so s številkami skušali dokazati, da ne morejo mesa prodajati ceneje, zaradi številnih postavk stroškov, ki v veliki meri vplivajo na ceno mesa; trdijo tudi, da nakupna cena za živino le v manjši meri vpliva na prodajno ceno. Po drugi strani pa se kmetje, odnosno živinorejci, pritožujejo, da je cena živini padla že tako nizko, da se živinoreja nikakor ne izplača.

Živinorejci v Furlaniji so v zadnjem času začeli s širokim protestnim gibanjem in dolžijo vlado, da je ona kriva za tako stanje, ker ni odredila omejitev v uvozu mesa in živine. Lansko leto, tako trdijo predstavniki furlanskih živinorejcev, je Italija uvozila rekordno število 340 tisoč glav goveje živine in tudi uvoz svežega mesa je narasel za 400 stotov ter dosegel skoro 1.350 stotov.

Živinorejci zahtevajo od rimske vlade, naj se omeji uvoz živine in mesa, ki je bil v zadnjih letih v porastu in da naj se obnovi tudi sistem minimalnih cen za živino. V podkrepitev svojih zahtev so napovedali vrsto protestnih akcij, od katerih naj bi prva bila povorka kakih 1.000 furlanskih traktoristov po videmskih ulicah, ki je bila napovedana za danes.

Da bi se kaj takega ne zgodilo, saj je dobršen del nezadovoljnih živinorejcev včlanjen v bonomijanski zvezi direktnih obdelovalcev, ki je sestavni del KD, sta kmetijski minister Rumor in minister za zunanjo trgovino Martinelli v zadnjem trenutku pripravila ministrski odlok, ki predvideva prepoved uvoza svežega in zmrznjenega mesa in tudi uvoz goveje živine. Obljubljene so tudi spremembe sedanjega pravilnika za minimalne cene živine.

S tem zagotovilom so toliko pomirili živinorejce, da so današnjo manifestacijo odpovedali. Za vprašanje se poleg okrog 50 tisoč furlanskih kmetov, ki se v večji ali manjši meri bavijo z živinorejo, živo zanima tudi kakih 1.900 goriških živinorejcev, saj tudi njih žuli čevelj tam kjer Furlane in so tudi izrekli svojo solidarnost z njimi v tem vprašanju.

—«»—

Smrt najstarejše žene v Štandrežu

Včeraj ob 16.30 je velika množica Štandrežcev pospremila na zadnji poti 90-letno Frančiško Tomsič, rojeno Zavadlav, ki je v torek umrla na svojem domu. Pokojnica je bila najstarejša žena v vasi in so jo imeli zelo radi.

Pogrebni sprevod je krenil izpred hiše žalosti «Na Braidi» v cerkev, od tam pa na pokopališče, kjer so njene posmrtne ostanke položili k večnemu počitku.

Svojcem izrekamo naše sožalje.

—«»—

Saje so se vnele

Včeraj popoldne, malo pred 15. uro, so poklicali goriške gasilce v stanovanje Pierine Lešnikar na Korzu Italia 209, kjer so se vnele saje v dimniku. Po enournem delu so gasilci odstranili nevarnost požara in tudi škoda je bila malenkostna.

—«»—

40.000 mladih ribic v naših rekah

V Beneški Sloveniji imamo mnogo rek, kljub temu pa je ribolov malo razvit. Ako bi bile naše reke bogate z ribami, kot je na primer sosednja Soča, bi pritegnil ribolov v naše kraje mnogo turistov in bi imele od tega vse občine dosti koristi. Zdi se, da so to spoznali predstavniki ribolovske zveze v Vidmu, saj bodo spustili te dni v potoke 40 tisoč mladih postrvi po reki Nadiži, Kozici, Erbeču in Aborni.

Domači ribolovci so sprejeli z velikim veseljem to novico.

—«»—

Natečaj za mesto ravnatelja občinskega sirotišča

Goriška občinska uprava je razpisala natečaj za mesto ravnatelja v občinskem zavodu za sirote «O. Lenassi». Rok za vložitev prošenj zapade 10. marca ob 12. uri.

Za vsa podrobnejša pojasnila naj se interesenti obrnejo na personalni oddelek goriškega županstva.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

Zanimive ugotovitve na zborovanju prvakov KD

Predpise republiške ustave bi bilo treba v celoti izvesti

Dejansko pa so še vedno v veljavi številni fašistični zakoni in čakamo na druge zakone, ki jih ustava napoveduje - Kako je z občinsko avtonomijo pri nas

Vedno bolj se bližajo tudi za našo pokrajino upravne volitve. Vkljub vsemu odlašanju se zdi, da jih ne bodo mogli odložiti preko datuma 14. maja, morda pa bodo tudi prej. Na vsak način so se posamezne stranke že začele pripravljati, da bi pomerile svoje sile tudi v pripravi za bodoče parlamentarne volitve, saj so upravne volitve sploh že izgubile tak značaj in imajo političen pomen, čeprav omejen na okoliš, kjer se vršijo.

Preteklo nedeljo so imeli demokristjanski upravitelji na Goriškem svoj prvi pomembnejši sestanek v pripravi na majske volitve. Zbrali so se župani in drugi upravitelji občinskih in pokrajinske uprave te stranke. Zborovanja so se seveda udeležili tudi njihovi politični predstavniki med drugimi oba parlamentarca, sen. Vallauri in poslanec Martina.

Glavno poročilo na tem sestanku je podal Giuseppe Pecorari. V njem je nekaj zanimivih ugotovitev. Med drugim je govora o potrebi, da mora biti krajevna uprava demokratična in učinkovita, ter da morajo upravni organi točno poznati ambient, v katerem delujejo. Zanimiva je tudi ugotovitev, da je današnja zakonodaja nepopolna in da daje posameznim krajevnim upravam zelo malo avtonomije.

Predsednik osrednjega urada za krajevne ustanove Morlino je pri svoji analizi problemov, ki jih imajo krajevne ustanove, tudi poudaril potrebo po reformi vsega upravnega sistema in potrebo popolne izvedbe predpisov republiške ustave.

Zanimive so te ugotovitve predvsem zato, ker prihajajo od strani predstavnikov tiste krščanske demokracije, ki nosi odgovornost za to, da take pomanjkljivosti še vedno obstajajo. Tudi mi se strinjamo z njimi, da je krajevna avtonomija zelo pomanjkljiva, kar se vidi posebno pri občinskih upravah, kjer občinski sveti ne morejo sprejeti niti enega količkaj važnega sklepa brez privoljenja prefekture. Eden zadnjih dokazov glede tega je n. pr. sklep občinskega sveta v Doberdobu o postavitvi dvojezičnih javnih napisov na področju popolnoma slovenske občine, ki ga je prefektura razveljavila. Kot da bi to še ne bilo dovolj, je prefekt poslal okrožnico vsem občinskim upravam, s katero omejuje njihovo samostojnost. Kolikor nam je znano, se je takim omejitvam uprla edino občinska uprava v Krminu, kjer so poudarili, da bodo o krajevnih zadevah sami odločali.

Prav tako se popolnoma strinjamo z ugotovitvijo Morlina, da bi bil že čas za celotno izvedbo predpisov republiške ustave, saj imamo še celo vrsto fašističnih zakonov, ki so še vedno v veljavi, čeprav bi jih z uvedbo nove ustave morali ukiniti; po drugi strani pa še vedno čakamo na nove zakone, ki jih ustava izrecno napoveduje, kot na primer v čl. 3 in 6, kjer napoveduje ustrezne zakone za zaščito narodnih manjšin. Po 15 letih pa imamo to vprašanje urejeno tako, da veljajo za vsako narodno manjšino v Italiji drugačni zakoni in da se celo slovenska narodna skupnost loči na tri dele in se z vsakim teh delov postopa na drugačen način.

Dejstvo pri vsem tem pa je, da se v krogih KD razpravlja o teh vprašanjih in se priznava upravičenost določenih reform edino v predvolilnih kampanjah, ko pa so enkrat volitve za nami, ostane zopet vse pri starem in morda celo tisti, ki so take reforme zahtevali, nastopajo proti njihovi izvedbi, zlasti kadar gre za pravice narodnih manjšin. To smo imeli priliko ugotoviti ne samo tokrat, ampak tudi pri vseh dosedanjih volitvah, pa bodisi da so bile upravnega ali političnega značaja. Primer za to je tudi izvedba deželne avtonomije s posebnim statutom za našo deželo, o kateri razpravljajo največ v okviru predvolilne propagande in obetov. Tudi sedaj je pristojna parlamentarna komisija po desetmesečnem premoru zopet začela zasedati in se bo razgovarjala o vprašanjih, ki bi morala že davno biti rešena, kot je n. pr. vprašanje glavnega mesta dežele, ustanovitve četrte pokrajine s sedežem v Pordenonu itd.

Za zaključek naj še enkrat poudarimo, da ni dovolj samo obetati, ampak je treba obljube tudi izpolniti, zlasti kadar se ima možnost in vse pogoje za to ter se priznava njihova utemeljenost in korist. Naši ljudje imajo sedaj že toliko izkušenj, da bodo neko politiko in njene izvrševalce sodili ne po besedah, ampak po dejanjih.

Izpred prizivnega sodišča

Potrjena obsodba treh tatov ki so okradli nemškega turista

Tudi Miljčanu, ki je bil obsojen zaradi povzročitve smrtne prometne nesreče, niso znižali kazni

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Nardi, je bila včeraj obravnava druge stopnje proti 33-letnemu Vladimiru Millu iz Cerej pri Milju, ki je bil obtožen nenamernega umora svoje sestre Adriane, ki je bila stara za časa nesreče 17 let.

Do te hude prometne nesreče je prišlo v jutranjih urah 1. decembra 1955. leta, in sicer ob 7,15. Adriana se je bila malo prej odpravila na delo, sedla na skuter za bratom in skupaj sta se odpeljala v Milje. Na križišču Ul. sv. Ivana, po kateri sta se peljala, z ulicama 25. aprila in Mazzini pa je prežala smrt. Po Ul. Mazzini je prihajal težak tovornjak, katerega je vozil 40-letni Umberto Stocovaz iz Milj. Kamion je prevažal večjo količino opeke. Kako je prišlo do nesreče? Verjetno je bil vsaj malo kriv droben dež, ki je venomer pršil. Zdi se, da prav zato Millo ni preveč pazil na desno stran cestišča. Prav to pa bi moral storiti, da ne bi prišlo do nesreče. Nenadoma je kamion privozil na križišče. Ko je Millo to opazil, je bilo že prepozno. Poskušal je močno zaobrniti krmilo, toda zaradi tega je zaneslo zadnji del motorja v zadnji del levega boka kamiona. Sestra in brat sta oba padla. Vladimir Millo je odnesel le lažje poškodbe, medtem ko je Adriana zadobila hudo rano na trebuhu in močan šok. Takoj so jo prepeljali v bolnišnico v Trst, kjer so sprva zdravniki menili, da bo ozdravela v 8 dneh. Nekaj ur potem pa so nastopile komplikacije in ob 11. uri je Adriana izdihnila.

Vladimiru Millu je sodilo tržaško kazensko sodišče ter za spoznalo za krivega. Obsodilo ga je pogojno in brez vpisa v kazenski list na 4 mesece zapora ter na plačilo sodnijskih stroškov. Svojo razsodbo je sodišče utemeljilo z dejstvom, da ni Millo upošteval prednostne smeri vožnje šoferja Stocovaza.

Včeraj je prizivno sodišče potrdilo razsodbo sodišča prve stopnje.

Predsednik Nardi, tožilec Santonastaso, zapisnikar Strippoli, obramba Camber.

* * *

Pred istim sodiščem so se morale zagovarjati tudi tri osebe, ki so v priporu že od meseca junija lanskega leta.

Gre za 31-letnega Costantina Foffana iz Benetk-Canareggio, za 29-letnega Lina Malossa iz Padove ter za 26-letnega Franca Voltolino iz Benetk-Canareggio. Vse tri so bili obtožili tatvine ter raznih drugih prekrškov.

Dogodek, ki je pripeljal trojico najprej pred kazensko sodišče v Gorici in sedaj pred naše prizivno sodišče, se je odigral 17. junija lanskega leta v Gradežu. V jutranjih urah sta šli po neki mestni ulici nemški državljanki Agathe Baumgartner in Amalie Kasbeck. Nekoliko pred njima sta stopala njuna moža Johan in Manfred. Nenadoma sta ženski opazili, da sta dva neznanca vzela iz nekega avta «Volkswagen», ki je bil parkiran na dvorišču sezonskega penziona «Villa Azzurra» in katerega vrata so bila odprta, kovček, ženski suknjič ter še nekatere druge predmete. Kot se je pozneje ugotovilo, sta neznanca odnesla tudi fotoaparat «Rolleikord» s flašem. Ukradeni predmeti so bili last nemškega državljana Hansa Witthauerja ter so bili vredni približno 250.000 lir.

Ko sta ženski razumeli, da gre za tatvino, sta takoj seznanili s tem moža in takoj nato Richarda Soyerja iz Beljaka, ki je mož lastnice penziona. Vsi moški so takoj skočili v Soyerjev avtomobil ter se pognali za tatovoma. Treba je pripomniti, da sta bili ženski opazili, da so tile takoj po izvršeni tatvini stopili v neki avto znamke «Appia», ki je bil parkiran v bližini. Takoj so se odpeljali po obali Slataper v smeri proti Rotta Primero.

Zasledovalci pa so odbrzeli v Drevored Argine dei Moreri, ker so upravičeno mislili, da bo pot privedla tatove prav tam mimo. Ustavili so se pri hotelu Eldorado ter s svojim avtom zaprli cestišče. In res se niso zmotili, ker se je kmalu potem prikazal avto «Appia». Osumljeni potniki so skočili iz avtomobila ter se začeli prepirati z Nemci, zahtevajoč, da tile odstranijo svoj avto. Ker se je zasledovalcem zdelo, da je eden izmed tatov oborožen, so se umaknili za kakih 30 m. To so izkoristili tatovi ter odstranili nemški avto s ceste in takoj nato odbrzeli dalje. Nemcem se je vseeno posrečilo, da so s kamnom razbili sprednjo šipo na «Appii». Potem pa jim ni preostalo nič drugega, kot da prijavijo zadevo policiji. Komisariat javne varnosti v Gradežu je takoj obvestil o dogodku vse okoliške policijske in karabinjerske postaje, ki so postavile več cestnih blokov. Tatovom pa se je posrečilo, da so se pripeljali do Cervinjana, kjer so naleteli na cestni blok na Trgu Unità. Niso se pa zmenili za pozive policistov, da se ustavijo. Peljali so se dalje ter v predmestju skočili iz avtomobila in se razkropili po močvirnatem predelu v bližini Terza. Še istega dne se je policiji posrečilo, da je aretirala tatova in njunega pomagača, ki je vozil avto. Slo je za imenovana Foffana in Voltolino ter za Malossa. Foffano in Voltolina sta trdovratno trdila, da nista imela prstov vmes pri tatvini in to kljub temu, da sta ju zgoraj omenjeni Nemki prepoznali. Sele Malos. so se je odločil, da je priznal vse. Ko sta Foffano in Voltolina uvidela, da ne moreta več tajiti, sta tudi onadva priznala svoj zločin.

Spočetka se je zdelo, da bosta v to tatvino zapletena tudi neki Antonio Cangialosi iz Benetk in neki Angelo Mason iz Metre. Kasneje pa se je izkazalo, da nista sodelovala pri tatvini. Policiji je uspelo, da je našla vse ukradene predmete.

Kazensko sodišče v Gorici je 23. septembra lanskega leta obsodilo Foffana in Malossa vsakega na 3 leta zapora in 18.000 lir globe. Voltolini pa je prisodilo 2 leti zapora in 12.000 lir globe.

Prizivno sodišče je včeraj potrdilo razsodbo sodišča prve stopnje.

Pogled na množico ljudi, ki je sledila zapuščanju pustne dole v Boljuncu

S seje pokrajinskega odbora

V soboto uradna otvoritev nove sejne dvorane

Popravila mostu v Zagraju so stala skoro 11 milijonov

Večji del seje pokrajinskega odbora, ki je bila v torek pod predsedstvom dr. Polesija, je bil posvečen proučevanju problemov, ki so na dnevnem redu za prihodnjo sejo pokrajinskega sveta, določeno za soboto 18. t. m.

Na tej seji bodo svetovalci imenovali tudi zastopnike pokrajine v nekaterih odborih na področju kmetijske dejavnosti. Pred sejo v soboto pa bo kratka otvoritvena svečanost v novi sejni dvorani pokrajinskega sveta. Obenem bodo otvorili tudi druge prostore, ki so bili v zadnjem času dograjeni pri sedežu pokrajinske uprave, med katerimi je sejna dvorana pokrajinskega odbora, računovodski uradi, arhiv in obsežno centralno stopnišče.

Upravni odbor je odobril tudi številne druge ukrepe, med drugim izvedbo popravil na poslopjih, v katerih so stanovanja pokrajinskih uslužbencev. Določenih je bilo tudi 110 tisoč lir za razna popravila v pokrajinski umobolnici.

Na seji so vzeli na znanje tudi kolavdacijo popravil na mostu v Zagraju. Ta popravila je lani izvedlo podjetje Rizzani iz Vidma in je bilo zanje potrošenih 10 milijonov 946.000 lir. Obravnavali so tudi posamezne primere umobolnih in nezakonskih otrok.

—«»—

Neroden padec 80-letnega vaščana

V čedadsko bolnišnico se je zatekel te dni po zdravniško pomoč 80-letni Jožef Kukovec iz Marsina nad Podbonescem. Kukovec je nerodno padel na poti in se globoko ranil v čelo. V bolnici se bo moral zdraviti osem dni, ako ne bodo nastale komplikacije.

—«»—

Padec priletne ženske po stopnicah

Ob 19.15 so z rešilnim avtom Zelenega križa odpeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto 73-letno Josipino Valantič vd. Brešan, ker je nekaj časa prej padla po stopnicah v svojem stanovanju v Ul. Vittorio Veneto 129. Žensko so pridržali na zdravljenju zaradi poškodb na glavi in po čelu.

Prometna vprašanja v našem mestu

V Drevoredu 20. sept. naj zakrpajo luknje, ki ovirajo promet z vozili

Ker je cesta važna prometna žila, bi jo morali na novo asfaltirati in ob njej zgraditi pločnike

Drevored 20. septembra, ki je edina cestna zveza med mestom in zaselki severno od Gorice na desni strani brega, je postal z dograditvijo novega naselja na bivšem Fogarjevem zemljišču zelo velikega pomena. Po njem se odvija velik avtobusni in avtomobilski promet, uporabljajo ga motociklisti in kolesarji.

Pred leti, ko so ga razširili, je bila ena polovica cestišča zelo slaba, da so se koristniki ceste raje vozili po dobrem asfaltu, čeprav so s tem tvegali, da povzročijo nesrečo. Županstvo je kasneje slabši del cestišča asfaltiralo in nekaj časa je bila ta važna cesta — vpadnica, ki povezuje okolico z mestnim središčem, primerna za vsak promet.

V zadnjem času pa se je asfalt pričel drobiti in na cesti se pojavlja vedno več luknenj. Sedaj jih je že toliko, da je zlasti vožnja z lažjimi vozili, kot so kolesa in motocikli, precej nevšečna in tudi nevarna, ker močno trese.

Tisti, ki se te ceste poslužujejo, bi bili zelo zadovoljni, če bi občinska uprava vključila v svoj program vzdrževanja občinskih cest tudi Drevored 20. septembra. Vsekakor bi bilo prav, da bi za sedaj zakrpala luknje, potem pa naj bi mislila tudi na ureditev pločnikov in cestišča. Pločniki bi bili zelo koristni za vse pešce, pa tudi za tiste, ki se ob lepih dnevih peš odpravljajo k Soči in v Brda. Njihova ureditev je v tesni zvezi z obstojem kostanjev, ki rastejo na obeh straneh ceste. Drevje je sicer koristno in zlasti ob pripeki prijetno učinkuje s svojo hladno senco, vendar ne vidimo, kako bodo tehniki mogli zgraditi pločnike, če bodo kostanje pustili pri miru.

Po drugi strani bi bilo prav, da bi po vzgledu ostalih cest v središču položili asfalt v obliki preproge tudi na tej cesti, ker bi to bila najboljša rešitev. Prebivalci Drevoreda, pa vsi tisti, ki stanujejo v novem naselju INA-Casa, v Pevmi, na Oslavju, v Št. Mavru in Steverjanu, da ne omenimo tudi Podgore, katere prebivalci se v veliki meri poslužujejo te ceste, kadar greda v mesto, bi z veseljem pozdravili ureditev te ceste, ki je velikega pomena za prebivalce tega mestnega predela.

—«»—

Podvršč

V Podvršču pri Podbonescu je za vedno zatisnil oči 78-letni Valentin Medveš. Ta žalostna novica se je hitro raznesla po vsej bližnji in daljnji okolici, kjer je bil pokojnik poznan in spoštovan kot spreten in napreden kmetovalec ter izvrsten trgovec.

Sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Iz Beneške Slovenije

Galijančani v Čedadu z vozom «Noetova barka»

V vasi imajo stalen odbor, ki vsako leto skrbi za maškarado

Prebivalci iz Galijana pri Čedadu so zares dobri in hvale vredni pri organiziranju velikih maškarad. V tej vasi imajo že več let stalen pustni odbor, ki se bavi z organiziranjem maškarade. Ta odbor se je tudi letos več časa pripravljal in delal, da bi prireditev čimbolj uspela.

V ponedeljek, 13. t.m., ali na mali pust, kakor se pravi pri nas, so popoldne vkorakali Galijančani v Čedad na veliki Noetovi ladji, na kateri so bile vse živali, z maskami seveda. Tem živalim je poveljeval z veliko palico sam Noe. Veliko število gledalcev je s ploskanjem pozdravilo prihod tega voza v Čedad.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

CORSO. 17.15: «Grbec», G. Blain in Annamaria Ferrero. Italijansko - francoski film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VERDI. 17.00: «Absalon, bombe in ženske», B. Bresslaw, M. Mecwin.

VITTORIA. 17.15: «Operacija kamikaze», T. Mifune in S. Fujita. Japonski film.

CENTRALE. 17.00: «Montecassino v ognjenem obroču». Končno resničen prikaz tega senzacionalnega dogodka zadnje vojne.

MODERNO. 17.00: «Volkovi Tretjega Rajha».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Soranzo, Korzo Verdi št. 17, tel. 28-79.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 16 stopinj nad ničlo ob 13.10, najnižjo 1,2 stopinje pod ničlo ob 8. uri. Vlage je bilo 70 odstotkov.

Šport Šport Šport Šport

Za naslov svetovnega prvaka v srednjetežki kategoriji

10. junija v New Yorku Archie Moore - G. Rinaldi

V prihodnjih dneh podpis pogodbe - Srečanje bo v Madison Square Gardenu

SAN DIEGO, 15. — «Nemudoma bom podpisal pogodbo za srečanje za naslov svetovnega prvaka z Italijanom Giuliom Rinaldijem, ki naj bi bilo 10. junija v New Yorku» je izjavil danes svetovni prvak srednjetežke kategorije Archie Moore, katerega so obvestili, da mu bo boksarska komisija newyorške države odvzela naslov, če ne bo v najkrajšem času podpisal pogodbo s kvalificiranim nasprotnikom.

Telegram komisije je prispel na Moorejev dom. Prvak, kateremu je NBA že odvzela naslov, je izjavil, da ga je njegov odvetnik Bill Yale obvestil, da je prispela pogodba. Pripomnil je, da bo šel takoj k njemu in da bo podpisal sporazum z datumom dvoboja, ki bo v Madison Square Gardenu.

V zvezi z dvobojem z Rinaldijem je Moore izjavil dobesedno: «Mislim, da ima boksar, ki me je že premagal v prijateljskem srečanju pravico, da se sreča z menoj tudi za naslov. Radoveden sem, kako se bo dvoboj, ki bo v Ameriki, tokrat končal. Vem tudi, da je Rinaldi nestrpen, da bi prišel v Ameriko, kjer mu bo dana možnost, da poskusi priti do naslova». Kot je znano, je italijanski prvak v srednjetežki kategoriji Rinaldi 9. oktobra lani premagal po točkah v Rimu Moreja.

Brž ko bo pogodba uradno podpisana, se bo Moore pričel pripravljati za dvoboj. Svetovni prvak je sprejel po-

nudbe newyorških organizatorjev, ki bodo poslali svojega predstavnika v Rim, kjer se bo sestal z Rinaldijevem prokuratorjem Proiettijem za ureditev zadnjih podrobnosti. Naj omenimo še, da je ameriška boksarska revija omenila v lestvicah najboljših boksarjev na svetu, Rinaldija na drugem mestu, medtem ko je v lestvici NBA na tretjem.

Moore je zadnjikrat branil svoj naslov 12. avgusta 1959. Ker dolgo ni stavil na razpolago naslova, mu ga je NBA odvzela in za to zvezo je edini uradni svetovni prvak Harold Johnson. Newyorška komisija pa mu je včeraj ukazala naj podpiše pogodbo za dvoboj z nepremaganim Dougom Jonesom iz New Yorka ali s kakim drugim kvalificiranim nasprotnikom.

***

RIM, 15. — V zvezi z vestjo o dvoboju za svetovni naslov med Američanom in italijanskim prvakom, je Luigi Proietti izjavil, da je pred dnevi poslal Mooreju telegram, s katerim ga je obvestil, da pristaja na ponujene pogoje in da sedaj čaka samo na pogodbo za podpis. Proietti je še dodal, da so Rinaldiju ponudili 25.000 dolarjev, t. j. 15 milijonov lir in povrnitev vseh stroškov. Zelo verjetno bo Rinaldi odpotoval v Ameriko kak mesec pred odločilnim dvobojem.

V znak žalosti zaradi smrti ameriške ekipe

Svetovnega prvenstva v drsanju na ledu ne bo

Tako je javila mednarodna zveza, medtem ko so v Pragi pripravljeni izvesti spored prvenstva

BRUSELJ, 15. — Pri letalski nesreči, ki se je danes pripetila nedaleč od mesta so izgubili življenje vsi člani ameriške ekipe, ki je bila namenjena na svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, ki bi moralo biti od 22. do 26. t. m. v Pragi.

Ekipo je spremljal trener in bivša devetkratna ameriška prvakinja Vinson Owen, katere 16-letna hčerka je bila tudi članica reprezentance.

Spočetka so se bali, da so med žrtvami tudi člani kanadske reprezentance, vendar se je kasneje izvedelo iz Amsterdama, da je ta prispela z letalom družbe KLM iz Montreala na holandsko letališče in da so vsi nadaljevali pot do Prage. Več o nesreči pišemo na 2. strani.

***

ŽENEVA, 15. — Zaradi katastrofe, ki je doletela ameriško reprezentanco drsalcev na ledu, je glavni tajnik mednarodne zveze drsalnega športa George Haesler stopil v stik s češkoslovaškimi organizatorji in jim je predlagal, da bi v znak žalosti odložili ali celo preklicali svetovno prvenstvo.

***

PRAGA, 15. — Prireditelji svetovnega prvenstva so izjavili, da bo kljub nesreči ameriških drsalcev svetovno prvenstvo v določenih dneh. O tem bodo takoj obvestili mednarodno zvezo.

***

DAVOS, 15. — Mednarodna zveza drsanja na ledu je danes javila, da svetovnega prvenstva ki bi moralo biti v Pragi, ne bo v znak žalosti zaradi smrti sedemnajstih članov ameriške reprezentance.

—«»—

Za italijanski pokal 1960/61

Fiorentina-Messina 2:0

MESSINA, 15. — Fiorentina je kljub številnih rezervnih igralcev v moštvu zasluženo premagala Messino v tekmi, ki je veljala za tretje kolo italijanskega pokala 1960/61.

Začetna napalnost domačinov je presenetila goste, vendar jih ni zmedla, ker je obramba dobro zadrževala besne napade in jih hladnokrvno odbijala. Messina je v prvem polčasu prevladovala, Florentinci pa niso štedili z odgovori, s katerimi so imeli tudi priložnosti za dosego gola.

V drugem polčasu je tehnika Florentincev obveljala in dva gola sta potrdila premoč gostov. Gola sta dosegla v 10' drugega polčasa Benetti, v 28' pa Petris. Tekmi, ki jo je sodil Rebuffo iz Milana, je prisostvovalo 13.000 gledalcev. Kotov je bilo 7:1 v korist Messine.

KOLESARSTVO

MILAN, 13. — Danes je v svojem stanovanju po nekaj mesecev trajajoči neozdravljivi bolezni umrl bivši športni direktor ekipe Bianchi in tudi Fausta Coppija Franco Aguggini. Pokojnik je imel 60 let. Njegova smrt je žalostno odjeknila v športnih krogih.

—«»—

18. in 19. marca

Berruti v Tokiu

TOKIO, 15. — Trije lahkoatletski olimpijski prvaki in sicer Italijan Livio Berruti, Novozelandec Murray Halberg in ameriški skakalec s palico Don Bragg se bodo udeležili prvega letošnjega japonskega mitinga «indoor», ki bo 18. in 19. marca.

Istrski nogometni pokal

V finalu Izola in Raša

Prvi so premagali Tomos, drugi pa z izdatno razliko sežanski Tabor

V nedeljo sta bili na sporedu povratni polfinalni tekmi za istrski nogometni pokal, Izola je premagala Tomos z 2:0, Raša pa Tabor s 6:0.

Naše napovedi pred tednom dni, da se bosta v finale uvrstili Izola in Raša so se povsem uresničile. Sicer za Rašo ni bilo težko napovedati, saj si je že v prvi tekmi povsem zagotovila zmago, medtem, ko so za Tomos mnogi upali, da utegne Izoli prekrižati račune. Toda presenečenja tokrat ni bilo in v finalu sta se povsem zasluženo znašli najboljši enajstorici tega tekmovanja. Sicer pa je rezultat 16:0 v njuno korist iz štirih tekem že sam po sebi dovolj zgovoren.

Povratna tekma med Izolo in Tomosom je privabila na igrišče v Izoli blizu tisoč gledalcev, ki so pričakovali ogorčeno borbo od prve do zadnje minute. Začetek sam je obetal vse najboljše, saj sta obe enajstorici zaigrali zelo požrtvovalno. Tomosu je uspelo priboriti si nahlo terensko premoč in Izola se ima samo nespretnosti koprskih igralcev in pa odlični obrambi vratarja Lesjaka zahvaliti, da je ostala njihova mreža v prvih minutah nedotaknjena.

Odločilni trenutek v tekmi je nastopil v šestnajsti minuti, ko so domačini dosegli vodstvo zaradi grobe napake vratarja Kraśne. Ta gol sicer še ni demoraliziral goste, ki so še naprej bili v rahli premoči. Toda ko je sodnik Lovko v 34. minuti izključil krilca Jermaniča zaradi fizičnega napada, je bila usoda Tomosa zapečatena. Vse do konca tekme so imeli domači več od igre in izid 2:0 je še prenizko izražen v njihovo korist. Oba gola je dosegel Muženič.

Igralci Izole so sicer po individualni tehniki nekoliko zaostajali za Koprčani, toda na igrišču so bili hitrejši in pred nasprotnimi vrati odločnejši. Ceprav so jim šli Koprčani na roko s tem, da so povsem po lastni krivdi ostali na igrišču z desetimi igralci, pa ne bi mogli reči, da je bila zmaga domačinov nezaslužena. Izredne priložnosti za gol, ki so jih zamudili Koprčani, nikakor ne moremo pripisati le smoli, ampak tudi precejšnji nespretnosti napadalcev.

Tekma v Labinu ne zasluži posebnega komentarja. Zaključila se je s pričakovanim izidom, ki povsem ustreza moči obeh enajstoric. Že v nedeljski prvi polfinalni tekmi pa bomo tudi videli, če ima Izola vsaj malo upanja na končni uspeh.

—«»—

Med preizkušanjem avta

Von Tripps zašel s ceste

MODENA, 15. — Med preizkušanjem novega dirkalnega avtomobila Ferrari Sport 2.500 se je pripetila nemškemu vozaču Von Trippsu resna nesreča, ki pa se na srečo ni končala usodno za šoferja.

Vozilo, katero je vozač pognal s precejšnjo hitrostjo, se je na ovinku v obliki S nagnilo, kar ga je vrglo s ceste. Rdeč avto se je z vso silo zaril v travnata tla, pri čemer se je večkrat obrnil. Na srečo se je ustavil na kolesih in vozač je stopil iz avta brez pomoči drugih. Von Trips je imel samo na hrbtu in na rokah nekaj brezpomembnih odrgnin, katere so mu prisotni tehnični vodja njegove tekmovalne skupine in drugi ljudje takoj razkužili. Vozilo je bilo pri tej nesreči popolnoma uničeno.

—«»—

DISCIPLINSKI UKREPI

Degrassiju globa Trevisanu opomin

MILAN, 15. — Disciplinski odbor nogometne zveze je med zadnjim sestankom diskvalificiral za dve nedelji igralca Milana Gallija, ki je preteklo nedeljo po končani tekmi surovo napadel nasprotnika. Z isto kaznijo so kaznovali tudi Migliavacco (Alessandria), medtem ko so Fraschinija (Messina) diskvalificirali za tri nedelje.

Odbor je kaznoval z globo tudi Torino (pol milijona lir), medtem ko bo morala Messina plačati 250.000 lir. Z globo je kaznoval tudi številne nedisciplinirane igralce, med katerimi je tudi član Triestine Degrassi, ki bo moral plačati 4.000 lir. Trevisana (Triestina) pa je odbor opomnil.

Smola pa taka!

(Nadaljevanje s 3. strani)

in vprašal:

«Ac, kdaj mi daš usnje, da pričnemo z delom?»

«Jutri ga dobiš kolikor hočeš, hotel. Ko se z nekom pogovorim glede razdelitve tega usnja, ga dobiš toliko, kolikor ga boš imel za lep čas volj. Seveda, če ne bo kak hudič svojih prstov vmes vtaknil. In prav nič čudno ne bi bilo, če bi se zgodilo kaj takega, zakaj že nekaj časa sem se mi spremenil smolo vse, česar se dotaknem.»

«No, le poskrbi, Ac, da se zadeva z usnjem čimprej uredi, šena,» je rekel Stric in se odmajal iz kamre.

Nekaj minut nato je Ac pogledal na uro. Bila je ravno deveta dopoldne. Tomšič je stopil k oknu in videl, da pravkar prihaja postavna postava v tizan z velikimi brki in nemško brzostrelko.

«A-a, on!» si je zadovoljno pomel roke.

Ta «on» naj bi bil novi intendant Tomšičeve brigade, s katero je Ahačev odšel pred tremi dnevi likvidirat domobransko postojanko v Brezju. Pri tem sta edino zaplenili tudi večjo količino usnja. To usnje bi moral Ahac in intendant Tomšič izročiti štabu divizije, ki ga nato po svoji uvidevnosti razdelil med svoje enote. Toda Ahac ne bi bil Ahac, mu ne bi kanil na um drzen slek, da bi bilo pametno, če bi si odred in brigado razdelila usnje in bi to vedno zadevo lepo prikrilo pred intendantom divizije. Zato nato je pisal intendantu Tomšičeve, s katerim se osebno še nista poznala, in ga prosil za čimprejšnji sestanek na katerem bi se pogovorila o neki sila važni zadevi, za to mu je oni odgovoril, da bo zglasil pri njem v prvem ob devetih dopoldne. Je to daj...

«Naprej!» je odgovoril na trkanje.

«Zdravo!» je resno pozdravil prišlec.

«O, zdravo, tovariš, zdravo! Sedi, prosim!» je ljubezno zgovorni Ahac. «Zelo vesel, da si točen, tovariš. Točnost ljubim bolj kot mega sebe. No torej, da koj preidem k stvari... Vi mu ti namreč nisem povedal, zakaj sem pravzaprav želel, da bi se sestala...»

«Ampak...»

«Dovoli, dovoli, tovariš, ti povem, kako in kaj slim,» mu je vskočil v besedo Ahac, medtem ko je vroglo stopal po sobi in hrustal s prstnimi členki. «Torej jaz predlagam, da usnje, ki smo ga zaplenili, ne bo šlo v štabu divizije, temveč ga midva lepo razdelitva v odred in brigado. Toda da to, se razume, morava v tajnosti diti tako, da ne bodo tovariši izvedeli. Razumeš, tovariš; ničesar! Konspiracija! Pod nobenim pogojem ne smejo za to zvedeti intendanti sploh. Ti, če nočeva, da naju pošlje v smrt. Jaz ga osebno sicer še ne poznam, pač pa, da je od vraga vesel, da ga je. Zato morava paziti, da mu stvar ne pride na ušesa.. Prostol»

«Je tukaj tovariš Ahac?» je vprašal prišlec.

«To sem jaz.»

«Jaz sem Krt, intendant Tomšičeve...»

Ahac je osupnil, ko da ga je padla nerazpočena bomba predenj. Potem je z bolečimi očmi pogledal v Krta. Le-ta je počasi vstal in počasi, a s poudarkom dejal:

«Jaz sem Skala, direktor intendant...»

Ahac se je zamajal, a vendar sedel na klop in zabobnel: «Skalo, Krt je zavzeto pogledoval zdaj enega, zdaj drugega, ne da bi kaj rekel.

ALOJZ RAVBAR

Od danes do nedelje v Gressoneyu

Italijansko prvenstvo v alpskih disciplinah

Lanski prvaki bodo morali naslove prepustiti drugim?

GRESSONEY, 15. — Jutri v četrtek bo začetek in v nedeljo zaključek letošnjega italijanskega smučarskega prvenstva v alpskih disciplinah. Lanski prvaki Cesco De Florian za slalom in spust, Helmut Gartner za veleslalom, Lidia Pedroncelli za spust, Vera Schenone za slalom in Tina Poloni za veleslalom bodo morali napeti vse sile, če bodo hoteli obdržati naslove.

To pa še posebno, ker bodo letos tekmovali najboljši smučarji Italije, ki so bili lani zaradi olimpijskih iger v Squaw Valleyu odsotni. Prav zaradi tega niso lanske lestvice predstavljale verne slike stanja v tej športni panogi v Italiji.

BRUNO ALBERTI

Favorit za najboljše lovorike je brez dvoma Bruno Alberti, ki je bil letos izredno stalen na vseh tekmovanjih. Ta smučar je odličen v spustu in v veleslalomu, medtem ko je tudi v slalomu pozitiven. Med mladimi bi pridevek favorita pripadal Carl Senonerju, če se ne bi med zadnjim tekmovanjem v Ortiseiu poškodoval. Ta poškodba mu sicer ne bo mogla preprečiti udeležbe na prvenstvu, vendar Senoner ne bo šel na start z najbolj pripravno telesno kondicijo, zaradi česar se verjetno ne bo mogel kosati z bolj rutiniranim Albertijem. Videlo pa se bo če sta Felice De Nicolo in tudi Ivo Mahlknecht dosegla kako izboljšanje.

Tudi v ženski konkurenci je precej v dvomu možnost Giuliane Chenal-Minuzzove, da bi prišla do uspeha. To pa še posebno po nezgodi, ki se ji je pripetila v San Martinu di Castrozza. Vseeno pa je ta smučarka še vedno na prvem mestu seznama favoritinj za zmago v slalomu. Za naslove prvakinj v spustu in veleslalomu pa bi se morale boriti Pia Riva, Jerta in Jolanda Schir.

Prvenstvo bo v naslednjem razporedu:

ČETRTEK, 16.
ob 9. uri v Gressoneyu St. Jean - veleslalom za moške,
ob 11. uri v Gressoneyu La Trinite - veleslalom za ženske.

PETEK, 17.
ob 9. uri v Gressoneyu St. Jean - spust za moške,
ob 11. uri v Gressoneyu La Trinite - spust za ženske.

SOBOTA, 18.
ob 10. uri v Gressoneyu St. Jean - slalom za moške.

NEDELJA, 19.
ob 10. uri v Gressoneyu La Trinite - slalom za ženske.

—«»—

ZA PRVENSTVO REZERV

Verona B-Triestina B 4:1

VERONA, 15. — V današnji tekmi za prvenstvo rezervnih moštev je domača Verona B premagala gostujočo Triestino B s 4:1. Prvi polčas se je zaključil 2:0 z goloma, ki sta padla že v 1' igre s Fontanesijem in v 34'.

V drugem polčasu je Sadar, ki je bil najboljši na igrišču, zakrivil avtogol, 6 minut kasneje so domačini zaokrožili rezultat, medtem ko je Rebizzi dosegel častni dosežek za goste v 37'.

Od Tržačanov sta se poleg Sadarja izkazala še Marangon in Sauer. Poraz tržaškega moštva je treba pripisati neučinkovitosti napadalne vrste.

V nedeljo OZO v Trstu

Reina na krilu tržaškega napada?

V nedeljo bo gost Triestine na stadionu pri Sv. Soboti eden od velikanov nogometnega prvenstva B lige: moštvo OZO iz Mantove. Ta enajstorica spada med resne favorite za promocijo v A ligo, zaradi česar jo bo treba sprejeti z najboljšo postavo.

To je več ali manj rekel Trevisan svojim igralcem, ki so se včeraj zjutraj zbrali na stadionu za tedenski trening. Popoldne pa so bile namesto besed dejanja. Po razgibalnih vajah je moštvo titularcev nastopilo proti juniorskemu, ki se s precejšnjim uspehom udeležuje turnirja za De Martinov pokal. Trening tekma je trajala skupno 50 minut brez odmora. V tekmi je posebno zadovoljil Reina, za katerega se vztrajno govori, da bo v nedeljo vendarle nastopil v prvem moštvu. Zanimiv je bil tudi poskus trenerja Trevisana, ki je postavil na čelo napada Fogarja.

Zanimanje je bilo seveda osredotočeno na napadalno vrsto, ki je bogata z elementi, a revna v učinkovitosti. Vse pa kaže, da se bo stanje izboljšalo. Včerajšnjemu treningu je prisostvoval tudi komisar Triestine dr. Gallinotti, ki je mnenja, da je treba spremeniti napadalni sistem domačega moštva tako, da bi bil bolj napadalen, prodoren in učinkovit obenem.

Včeraj so dobili tudi krilci nalogo, da se premaknejo nekoliko naprej z namenom, da pomagajo napadalcem pri njihovem končnem delu. To je bilo možno, ker je obramba Triestine že neštetokrat pokazala, da je dovolj trdna. Tekma se je končala neodločeno z goloma, ki sta ju dosegla Trevisan za titularce in Paoli za juniorje.

Za danes je predviden sprehod v jutranjih urah, medtem ko se bo popoldne nadaljeval na stadionu trening v glavnem z razgibalnimi vajami in s pripravo posameznikov.

Tedenski pregled košarkarskega prvenstva

Stella Azzurra zablestela na nebu prvenstva I. lige

Med ženskami težavna zmaga tržaške Ginnastice

S potrditvijo premoči treh velikih košarkarskega prvenstva, ki so zasenčili vse ostale ekipe, je tekmovanje prve moške lige izgubilo na svoji privlačnosti. Predvsem, ker so bile že vnaprej predvidene zmage Ignisa, Virtusa in Simmenthala in kadar teh ni bilo, pa zmage domačih moštev.

Le redkokdaj je namreč gostujoče moštvo zabeležilo zmago na tujih igriščih in domača moštva so redkokdaj zapustila prostor pod koši s porazom v žepu. Med izjemami je Triestina in včasih tudi Livorno, Lazio in Stella Azzurra. V tej skupini preseneča ime zadnjega moštva. Začetek v letošnjem prvenstvu ni bil uspešen in moštvo je kljub odličnim igralcem prepuščalo točke drugim.

Sedaj pa je to zadeva preteklosti. Danes je namreč prav Stella Azzurra zbudila zanimanje za prvenstvo. Prišla je namreč na dan tako nepričakovano in s tako samozavestjo ter predvsem s takimi uspehi, da je pod njenimi udarci klonila že trojica zelo močnih ekip, medtem ko je lestvica za posledicami njenih zadetkov precej spremenila lice. Najbolj sta bili uspešni zadnji dve tekmi: s prvo je prekinila vrsto uspešnih rezultatov Virtusa, z drugo pa je potrdila svojo izredno trenutno kondicijo. Poseben uspeh je dosegla v Padovi, kjer je premagala tamkajšnjo borbeno petorico, pa čeprav se ji je zmaga nasmejala le za razliko ene same točke. S to zmago je Stella Azzurra napravila precejšen korak naprej: že pred tremi tedni se je rimsko moštvo borilo z nevarnostjo izpada, sedaj pa že tekmuje za četrto mesto v lestvici.

Kaže, da trenutno piha v Rimu košarki ugoden veter. Tudi Lazio je namreč zabeležil, pa čeprav tesno, zmago nad Fonte Levissima. Žal pa ni mogoče trditi isto o ostalih nastopajočih ekipah.

LESTVICA

Ignis	13	13	1	1063:	877	27
Idrolit. V	14	13	1	993:	810	27
Simmenth.	14	12	2	1058:	837	26
Lanco	14	7	7	995:	937	21
Petrarca	14	7	7	877:	845	21
Biella	14	7	7	841:	816	21
F. Leviss.	14	7	7	866:	884	21
S. Azzurra	14	6	8	846:	909	20
Gira	14	4	10	887:	1037	18
Livorno	14	4	10	871:	926	18
Lazio	14	3	11	806:	951	17
Triestina	14	1	13	771:	1045	15

ŽENSKA A LIGA

V C skupini, kjer igrajo tudi tržaške ekipe, se nadaljuje serija zmag Ginnastice, medtem ko je moštvo Hausbrandt moralo po dveh pozitivnih nastopih ponovno kloniti. Elan predstavnik tržaške kavne industrije je zaustavila ekipa Portorico iz Vicenze. Rezultat nima na lestvici nobenih večjih posledic, le trgovci s kavo bodo lahko sedaj trdili, da je... Portorico boljša vrsta kot Hausbrandtova.

Videmčanke, ki so pretekle nedeljo počivale, so zastonj čakale na spodrsljaj tržaške Ginnastice. Sicer bi se njihove skrite želje kmalu uresničile, če bi beneška ekipa UCSI zaigrala brez kompleksa manjvrednosti in mirnih živcev. Tržačanke namreč dolgujejo zahvalo za zmago bolj nasprotnicam kot lastnim močem.

LESTVICA

Triestina	8	8	0	445:	322	16
Udinese	8	7	1	612:	246	15
UCSI	8	4	4	311:	416	12
Julia	8	2	6	355:	410	10
Hausbrandt	8	2	6	291:	388	10
CMM	7	2	5	257:	358	9
Vicenza	7	2	5	286:	417	9

Smučarsko prvenstvo koprskega okraja

Največ prvih mest postojnskim gozdarjem

Tekmovanje je bilo ob udeležbi 60 smučarjev v Črnem vrhu

Slabim snežnim razmeram je treba pripisati, da smo šele v februarju doživeli prvo smučarsko prireditev v koprskem okraju. Sicer so se tudi tokrat morali koprski smučarji seliti izven okraja v Črni vrh nad Idrijo, toda glavno je, da so se zbrali in pomerili svoje moči.

Vsega skupaj je nastopilo 60 tekmovalcev. Najštevilneje je bila zastopana Postojna z ekipama Gozdarske šole in Planinskega društva, opazili pa smo tudi več tekmovalcev iz Planine. Iz koprskih obalnih občin je prišel le en zastopnik, Sežana. Ilirska Bistrica in Herpelje pa sploh nista bili zastopani. Vse kaže, da društva Partizan v teh krajih ne čutijo potrebe razvijati smučarski šport. Sicer je res, da snežne razmere v zadnjih letih niso kdo ve kako ugodne, toda sem pa tja bi pa se le kaj našlo na Snežniku ali v sosednjem goriškem okraju.

Glavna točka nedeljskega prvenstva je bil veleslalom za člane in mladince. Proga je bila dolga okrog tisoč metrov z okrog 200 metri višinske razlike in s 25 vratci. Pri članih je zmagal Hladnik iz Postojne. Tudi naslednjih pet mest so zasedli Postojnčani, medtem ko je bil sedmi Vidmar iz Kopra. Pri mladincih pa je bil najboljši Pečovnik (Postojna). Popoldne je bil na sporedu tudi tek na 8 kilometrov. Zmagal je spet član Gozdarskega športnega centra iz Postojne Kolečnik.

Pred zaključkom letošnje smučarske sezone bo komisija za smučanje pri okrajni zvezi za telesno vzgojo priredila še eno tekmovanje. V počastitev 20-letnice vstaje bo namreč na Snežniku veleslalom. Povabili bodo številne smučarje iz raznih krajev Slovenije in iz Hrvatske Istre.

BORIS PAHOR: 74.

Onkraj pekla so ljudje

Roman

In v sivkastem dežnem plašču z majhnim kovčkom v roki je podoben nedeljskemu nogometašu, ki bi izstopil na podeželski postaji zaradi srečanja z moštvom sosedne vasi, obenem pa mu prav ta podoba s svojo klavrno nesmotrnostjo prinaša občutek vezi s preprostim človeškim dogajanjem. In skoraj potolažen je, ker ji je za slovo sporočil, da bo pred odhodom tam, kjer je recitirala o sanjskih vrtovih, a hkrati je skromen kakor v hipu, ko sta se s Charlesom vračala od pokojnika. Ali niso prav takšni ljudje kakor Charles in on najbolj poklicani za dokončno osamljenost? Vendar ima Charles prav, kljub vsemu je treba začeti dajati spet vrednost uram in dnevom; misel, da bodo sanje našli uresničene v povojnem svetu, je bil privid, ki so ga zaslutili, ko se je pretrgala zavesa niča.

A ko je avtobus peljal mimo poznanih polj in jo je videl, kako grizlja zelen strok, ga je prijelo, da bi stopil k šoferju in ga zaprosil, naj ustavi, ker je pozabil nekaj zelo pomembnega. Pa je samo odstrl sapo s stekla, medtem ko je vozilo brzelo proti Marni, ki se je voljno vijugala med zmrzlimi polji.

LX.

Mrzli svinec decembrskih oblakov in usajanje z raztresenimi uradniki zadostujeta za stvaren dotik z delovnim mestom sredi zime. Dokazati mora, da je on res on, in da se je res rodil ob morju in ne vrh hriba. A čeprav se premaguje, da še ne bi možu za pisalno mizo posmehljivo zarežal v črne brke, mu hkrati odpušča birokratsko samozavest, ker mu z odgoditvijo odhoda veča možnost srečanja z Arlette. Seve, obžaluje, da bo doma en dan kasneje, a veselje, ki ga čuti ob ugotovitvi, da ne more še oditi, je zaščiteno po konzularnih paragrafih pred očitki vesti. In ker ga upanje, da jo bo morebiti še videl, povezuje s teraso, ležalnimi stoli in Yvesom, telefonira Lebonu.

Zaradi starinskih štukatur in belih halj zdravnikov spominja jedilnica zdravniške menze na Pasteurja. Govoriti pa morata glasno, da bi premagala hrup številnih nasprotnikov in uveljavila svoj sporazum. In nič ni opaziti, da bi stik z razrvanimi pacienti kaj vplival na dobro razpoloženje mož v belih haljah, tako da ni takšno vabilo na kosilo v umobolnici skoraj nič čudno in takšen stik s povojnim ozračjem velikega mesta kljub svoji simboličnosti nič zoprn. Toliko bolj, ker je Lebon pooseblje-na vljudnost, in ko ga potem pelje v svoj kabinet, sta kakor stanovska tovariša, ki se bosta pogovorila zaradi dvomljive diagnoze. «Ti je ne nosiš več, ker si se nespodobno razširil,' mi pravi davi mati.» In ko jemlje iz omare debelo sivo suknjo, senči rahla zadrega njegov zmeraj umirjeni obraz. «Ko dospete domov, jo dajte kakšnemu —» A mu ne pusti končati, da bi ga rešil iz mučnega položaja, medtem ko se hkrati čudi preprostosti, skoraj hladu svojih besed. «Imenitna suknja, hvala, niti spoznal se ne bom v nji.» In na ulici v resnici čuti, da se ne spozna. Zavest nečesa nepristnega, nečesa privzetega, čeprav prinaša blagodejno toploto in varno zavetje njegovim udom. In prikaže se mu ranljivost telesa v rešetastem blagu v severnem mrazu in vidi Kruppove vozičke, štirikotne čaše, ki peljejo telesa skozi sneg in noč. Ob teh podobah je debelo blago, ki pokriva kolena in ki z vzdignjenim ovratnikom objema ušesa, precej pravljičen predmet. Seve si zatrjuje, da hodi mimo pariških trgovin in ni več tam, in tudi ve, da je hvaležen Lebonu in njegovi materi, a vendar je premalo presenečen. Kakor da je na neki način samo po sebi umevno, da prej ni imel suknje in da jo zdaj ima. In spet si zatrjuje, da je to dar dobrega srca popotniku, ki je ušel ognju, a spet to ni čustven doživljaj dobrote in nenavadnega. Prav tako preprosto je, da je zdaj oblečen v nji, kakor bo morebiti čez eno uro ali čez dve preprosto brez nje. Brez suknje, naga in bosa na snegu jutri, pojutrišnjem, čez eno leto tudi: doktor in njegova mati. In podi te misli in si pravi, da jih prinaša svinčeno nebo, in še bolj motisne pesti v globoke žepe. Da, ker nič mu ni mar, da je ob njem Pariz. Lahko bi bil Halle, Turin ali Monakovo. Mraz za telo in brezpomembnost vsega. Človeška zgodovina, kateri ni spomin nič v pomoč in zato ne bo postala nikoli odrasla. A vendar še isti hip razločno ve, da bo prerasel nesmisel, samo vprašanje časa je, in se zaveda, da misli nanjo in da je zaradi nje stopil na podzemeljsko železnico, ki pelje v rue Richer, kjer je 'njen' hotel.

Toplota, ki jo grelniki razširjajo, je udom kakor mlačno prijateljstvo, nevsiljivo, a zaradi spodobnosti hkrati tudi koristno. Ni tista soba s pogledom na mansarde, izrecno je ni hotel. To okno gleda na rue Richer in onkraj goste mreže rumenih zaves se složno vzdiguje šumot prometa. Da, nalašč je izbral takšno z oknom na ulico, da je ne bi motil spomin, če bi prišla. A ob spoznanju, da jo zares čaka, je zdaj do sebe prizanesljivo posmehljiv, kakor oče, ki se ponoči zbudi, ker ga je hčerka klicala, ob popolnem prebujenju pa se zave, da se je v sanjah pogovarjal z umrlim otrokom. A mogoče je, da pride. In obenem, mu je prav, da ima še jutrišnji dan na razpolago, ter se istočasno upira misli, da bo še toliko ur zapleten v pajčevino negotovosti, omamljen od opija, ki ne more brez njega. Kajti ali je ljubezen kaj več? Ko splahne omama, so stvari spet trdne in takšne, kakršne so zmeraj bile. Tako zdaj zanj po nekaj mesecih privida, vse samo rožnata megla, ki je spreminjala in razkralja obrise predmetov? Kajti sesulo se je vse, kar je zidal nanjo. Sesulo, o tem ta hip ni mogoče dvomiti. In ker je ta zavest v tem trenutku tako pretresljiva kakor tišina v obroču bodeče žice tisto jutro, ko mu je prigrgral topel val iz grla, samogibno seže po listih rumenih zapiskov in samogibno razbira stavke, zato da bi mu počasi prinesli podobo krajev in ljudi. In pri ti sili, ki čuti, da si jo dela, se kakor iz meglenega morja vzdiguje k njemu ponudba, da ne bi več mislil na nič, če bi se poglobil v žolte liste in jih začel prepisovati s čitljivo pisavo. Zdaj ta hip. In to kakor dejanje, ki ga bo razstreslo, a hkrati kakor delo, ki ga bo prevzelo in mu dalo toliko iskani smoter. In medtem ko raznašalec večerne izdaje krliči na ulici, v naklonjeni toploti razgrne beli list in na mah se mu odsrka ves svet in je spet sam vrh tistih stopnic

LUPINARJI

Poldan se je bližal in on je stal na vrhu piramide stopnic, da bi se odpočil, a prav zaradi tega trenutka pretrgane zaposlenosti se je zavedel tišine. Saj molk je vse dni spremljal polzenje življenja navzdol po terasah do tiste najnižje s pečjo, in še bolj negibni molk je potem plaval z dimom iz ozkega dimnika spet navzgor nad barakami in nad stopnicami; a zdaj je tišina, tišina brez ljudi in terase so kakor stopnišča starodavnih mehikanskih razvalin.

In stal je in si mislil, da so v eni baraki ki so še živa in jih je treba znesti na kamion. Z najnižje terase po vsem stopnišču navzgor spet prav zaradi te zavesti, da se za hip odpočije, va živo občuti tišino v nepremičnem septembrskem ozračju; izdajalska je, si misli, in ko bo pokrenil uro ali dve to alzaško planino, ko njih ne bo videl, bo ostal o vsem na terasah noben dih, v zraku ben posnetek. Vse bo tišina zamolčala, vse bo, kakor gluhonemec, obdržala zase.

In se je prestopil, da bi se spustil navzdol, a gibanjem pregnal mučne misli. Tedaj je opazil, ki niso čakali na ležiščih njihovo pomoč, ampak so sami odpravili. Neslišni so kakor vsi dni, ko so žali in s koščatimi udi dolbli basrelieje v slamnate nič ne motijo tišine, ki se sonči pod vangogovim razbičano kroglo visoko nad hribom. Saj jih je rebiti prav ta nenavadna tišina vzdignila z ležišč so prišle v svetlobo, tenke prikazni, ki ne slišijo niti glasu svojih bosih stopal. Nagi, s srajco do ga koraka; in ko tavajo čez teraso, krilijo z rokami da bi našli ravnotežje, oslepeli ptiči, ki so jim izpadli perje in jim je ostala samo mreža žoltih kostnih pritavajo do strmih stopnic in začnejo grebsti navzdol po bregu, da bi se s poslednjimi močmi rešili bližnjega kjer jim je ogenj, posnel vse meso s telesa. Poležali ni so na stopnice, plezajo po vseh štirih, veliki in komarji, osmojeni pajki z iksastimi zadnjicami, počasi, počasi, počasi, počasi, ko da je vsak gib senih krakov poslednji. In nato neskončno, dolgo počivanje v sončnem molku, a še isti hip spet nekje sredi pajčevine kosti in žilcev, da je krogla izdajalski sesalec, ki bo izsrkal iz njih je njo kapljo življenjskega soka. Tako se otrdeli nenadoma po žabje sproži do naslednje stopnice lupinar se razkoračen priklene nanjo. In celo uro bo tako počival in se do kraja osušil, medtem ko njim drugi še leze, in na gornji stopnici še edini zilci, ki od časa do časa vzdignejo želvino glavo bi oddrsali iz kraljestva teme.

Se nadaljuje